

A.C. FALLA LA PALMERETA

1946 ~ 2026

CENHTER

Centro de Hipnosis Terapéutica

Juan Carlos García Blanco
Hipnoterapeuta

www.cenhter.com
cenhter@gmail.com

Cita Previa: 722 450 272

Pz. Ramón de la Sota nº 4, 206
Puerto Sagunto - Valencia

TERAPIAS

Dejar de fumar
Estrés
Ansiedad
Depresión
Insomnio
Creencias Limitantes
Terapias de pareja
Morderse las uñas
Fobias (miedos)
TOC

25 % DESCUENTO*

CENHTER

Centro de Hipnosis Terapéutica

Código: FMI2026

Validez hasta: 19/MARZO/2026

(*) Consultar condiciones en cita previa 722 450 272

MONSTRUARIUM

VAMPIR GOBLINUS

CHIEF OFTER

NOSFERATU

COMTE DRÁCULA

BESTIA DE LLUM

EL GHOUL

IMP DEMONICUS

TAUT VAMPIRICUS

CRIPTA GROM

SKULL

**La foscor ens fa més forts...
...la llum ens guia.**

**80 anys fent Falla
1946~2026**

Àudiollibre

Edita

A.C. Falla La Palmereta

Tirada

650 exemplars impresos i tirada infinita a través de

Maquetació

Yogur de Fresa

Coordinació

Carlos Segundo i Rajadell

Equip de llibret

Yasmina Blesa i Balaguer, Ana Cerdá i Rubio, Rubén Mahugo i Asturias, Claudia Rodríguez i Poveda i Marta Vedriel i Cañaveras

Crítica

Falla Gran / Adrián Luna i García
Falla Infantil / David Ojeda i Amorós

Publicitat

Carlos Monforte i Vila, Pedro Antonio Pérez i Requena,
Eduardo Antonio González i Sánchez i Roberto Requena i Pérez

Fotografies

Arxiu A.C. Falla La Palmereta

Depòsit legal

V-218-2016

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià.

Este llibret participa en els Premis de les Lletres Falleres.

Falles de Sagunt, Festa d'Interés Turistic Nacional i Patrimoni Inmaterial de l'Humanitat per UNESCO.

A.C. Falla La Palmereta no es responsabilitza de les opinions dels col·laboradors, plasmades en el present llibret.

Web

Instagram

Facebook

Tik Tok

La portada

010

Pròleg

012

Salutacions

014

MONSTRES FOSCOS

La foscor ens fa més forts

INTRODUCCIÓ

**Fòbies: els monstres invisibles
que també viuen en falles**

Carmen López

036

Pirofòbia, el monstre del foc

Celia Francés i Giménez

042

Fonofòbia, fòbia al soroll

Celia Francés i Giménez

048

La nova

Yasmina Blesa i Balaguer

054

Atiquifòbia, eixa gran desconeguda

Carlos Segundo i Rajadell

062

Després de la tempesta

arriba la calma, diu el refrany

Yasmina Blesa i Balaguer

068

1, 2, 3 ...14!

Javier Bonardell Pancorbo

074

MONSTRES DE LLUM
La llum ens guia

INTRODUCCIÓ

Monstres de llum: dones que
il·luminen el Camp de Morvedre

Albert Lluca

080

Creadors (en el passat)

Què podríem definir
com a monstre de llum?

José Constancio Cayuela

088

Creadors (en el present)

Falles, llapis i veritat

David Ojeda Amorós

094

Gestionadors (en el passat)

No em dones por!!!

Chelo Tarazona

100

Gestionadors (en el present)

Un gran monstre

Marián Romero Torres

106

Revolucionaris (músics)

Monstres admirables

Sara Vidré Monreal

112

Revolucionaris (esportistes)

Una societat anquilosada? Ací no...

Departament de Documentació

118

Revolucionaris (músics)

Les Mans del Geni Joaquín Rodrigo

i el Ressò Vital de Mario Monreal

Óscar Martell Peinado

124

Revolucionaris (literaris)

Emili Lluca i Úbeda:

l'home darrere de la ploma

Mar Lluca i Juegas

128

Revolucionaris (literaris)

Un referent a Sagunt

Vicente Mateo Tortajada

134

MONSTRES SOCIALS
Conviven en el nostre voltant

INTRODUCCIÓ

El claustre de la por i les pors
parentals davant l'assetjament
escolar

Gaby Collado

140

Carta d'un desequilibrat
Gonzalo Martín González

148

Li vaig donar a l'interruptor
i vaig encendre la llum

Ferran Martínez

154

FOMO a les Falles:
quan documentar eclipsa viure
Carla Sánchez Cosín

158

I molt temps després,
estem igual... O pitjor
Carlos Segundo i Rajadell

164

El Llongo
Laia Arnau i Francesc Arnau

170

29-10-25 16:19
Carlos Segundo i Rajadell

174

80 ANYS FENT FALLA
1946-2026

President

José Antonio Fernández i Ros

180

Fallera Major

Julia Rajadell i Dos Santos

182

Comissió Executiva

186

Comissió Major

188

Falla Gran

192

President Infantil

Christian Monforte i Alcaide

196

Fallera Major Infantil

Lucia García i Garcerá

198

Comissió Executiva Infantil

200

Comissió Infantil

201

Falla Infantil

202

**Coneixem els nostres
representants Infantils**

206

Jocs

208

Nouvinguts

218

Recompenses

219

Socis i sòcies

220

Programació d'actes 2026

224

Resum 25-26

225

Publicitat

230

Agraïments

248

La finestra d'una casa vella i abandonada, entreoberta, deixa veure una interminable exposició de monstres.

Classificats, cada un d'ells ocupen el seu lloc segons la intensitat de la seua foscor o de la seua llum. Monstres bells, entranyables, peluts, suaus. Monstres acceptats o rebutjats. Abominables, perillosos, tristos, solidaris o simpàtics. Persones que es van convertir en monstres.

En llatí el substantiu «*monstrum*» significa «avis dels déus». No es referix a un avis en un somni o malson. És l'anunci, advertiment, que una cosa important vindrà.

Una altra part de l'etimologia pensa que la paraula monstre prové del llatí «*monstrare*», mostrar, informar, exposar.

MONSTRUARIUM és «*mostrare ~monstrum*».

La línia entre lo monstruós i l'humà és confusa, ens fa por, que se'ns porte el «Coco» o «l'Home del Sac» i, al mateix temps, omplim els llits dels nostres fills i filles de peluixos amb forma de monstre als que s'abracen per a dormir. Al mateix temps, diem monstre a algú a qui admirem, que anomenem monstre a un assassí.

A vegades, ens limiten els nostres monstres interns, unes altres els amaguem i en poques ocasions els traiem a la llum.

Siguen com siguen i del tipus que siguen, els monstres viuen entre nosaltres, i en MONSTRUARIUM els coneixerem.

Eres un monstre?

Pròleg

Sempre ens han fet creure que els humans tenim un àngel i un dimoni en cada múscle, tanmateix, no crec que això que tenim en els nostres múscles que ens dirigix cap a les nostres decisions mitjançant paraules siga tan sols això.

Els que ens permeten gaudir i vore el món amb els ulls d'algú que està vivint per primera vegada sense preocupar-se pel que pensen d'ells

Pense que són diferents monstres microscòpics que no podem veure, però que escoltem tot el temps que estem desperts (alguns fins i tot quan no ho estem i fan referència a la part més emocional del nostre ser) els que ens porten a prendre les decisions que prenem en el nostre dia a dia.

D'una banda estan els monstres que pertanyerien al costat en el qual per a tothom està l'àngel: amistat, creativitat, amor, empatia, valentia... eixos que ens porten a actuar positivament enfront de les diferents situacions o persones amb les quals tractem al llarg de la nostra vida. Són aquestos els que ens permeten gaudir i vore el món amb els ulls d'algú que està vivint per primera vegada sense preocupar-se pel que pensen d'ells. També són els que ens murmuren que estem en un lloc segur amb persones que a poc a poc s'han convertit en casa, eixes amb les quals ens podem expressar tal com som o fins i tot eixes amb les quals en un futur podem arribar a formar una família, eixa que es tria. Aquestos ens ajuden a pintar el món de colors i a omplir-lo d'art amb la música, la pintura, o l'escriptura.

Per l'altre costat tenim a eixos que pertanyerien al costat del dimoni: por, ira, enveja, vergonya, inseguretat... eixos que ens frenen els peus i ens fan creure que hem de ser perfectes o, en cas contrari, tots opinaran de nosaltres a la nostra esquena. Eixos que ens obliguen a tancar-nos en nosaltres quan estem en un grup gran de gent i algú fa alguna cosa que ens incomoda, eixos que fan que succeïsquen conflictes que han portat a grans massacres de la humanitat simplement per egoisme. Són aquestos els que ens obliguen a fingir ser algú que no som davant d'algunes persones per por del que diran, eixos que ens criden que ens allunyem d'una situació per molt bona que siga simplement perquè no ens trobem a gust amb nosaltres mateixos. Aquestos l'omplim tot de colors foscos i, a vegades ennuvolen massa la nostra vista fent-nos creure que tot és negre, sense color.

Però ni els bons són tan bons, ni els dolents tan dolents. Hem d'aprendre a conviure amb ells perquè els que considerem bons poden incitar-nos a fer alguna cosa sense pensar en les conseqüències pel simple fet de sentir cinc segons d'adrenalina, és ací quan alguns dels monstres considerats «dolents» entren en acció diguent-nos que, potser, no hem de fer això perquè poden tindre conseqüències negatives, i no sols per a nosaltres. I si, ens frenen, però per una bona causa.

Ni els bons són tan bons, ni els dolents tan dolents. Hem d'aprendre a conviure

Amb això, podem vore com els extrems mai són bons. El considerat «bo» i el considerat «dolent» han d'unir-se per a crear un equilibri perfecte en el qual se'ns permeta gaudir de la vida sense posar-la en risc.

**Les falles són
universalment
conegudes
i s'han convertit
en una gran targeta
de presentació
de la nostra terra
davant del món.**

Darrere d'eixe gran fenomen de masses es troba el treball constant de moltes persones, agrupades en centenars de comissions pertot arreu de la Comunitat Valenciana, que dia a dia unixen el seu esforç per a fer possible que la festa es projecte cap al futur. En molts pobles i ciutats les falles són grans punts de trobada per als veïns que agermanen a tots els que acudixen per a integrar-se en ell. Hi ha molta il·lusió i molt entusiasme en eixa gran empresa compartida, i els resultats estan a la vista de tots quan arriba el mes de març i els monuments fallers ixen al carrer.

Moltes persones treballem a la Falla la Palmereta del Port de Sagunt des de fa anys per la festa, duent a terme múltiples iniciatives i activitats. Cada any, quan planteu la vostra falla, doneu continuïtat a una tradició molt nostra i vull animar-vos a mantindre el vostre compromís amb unes celebracions que ens omplen d'orgull i projecten a l'exterior la nostra millor imatge.

Al llarg dels últims mesos heu fet un gran esforç perquè este 2026 siga un gran any per a la Falla la Palmereta, i estic convençut que ho aconseguireu i tindreu unes festes que quedaran en la memòria de tots. Des d'estes línies vos envie un fort abraç i una salutació ben afectuosa als que feu possible que la Falla la Palmereta seguisca avant i mantinga viva la flama de la festa al Port de Sagunt, junt amb els meus millors desitjos per a tots.

Cada any, quan planteu la vostra falla, doneu continuïtat a una tradició molt nostra i vull animar-vos a mantindre el vostre compromís amb unes celebracions que ens omplen d'orgull i projecten a l'exterior la nostra millor imatge

**Diuen que tota
festa és un espill
de l'ànima d'un poble.
I en les Falles,
eixe espill brilla
amb el foc,
amb la sàtira,
amb l'emoció
de l'inici de l'exercici
faller. Cada flama
encesa al març és
un batec d'identitat,
una història que
crema per a renàixer
de nou entre
la música, l'art
i la paraula.**

El llibret, company inseparable de cada Falla, és la veu escrita d'eixa emoció. És on els versos, les idees i els somnis es fan eterns. Enguany, en el qual la Falla La Palmereta celebra huitanta anys d'història, el llibret es convertix en un viatge entre llums i ombres, entre els monstres que ens espanten i les criatures que ens inspiren.

Perquè no tots els monstres són temibles, alguns habiten en les nostres fòbies, en els nostres dubtes, en les xicotetes ombres que també ens construïxen; uns altres, en canvi, són els gegants lluminosos de la nostra societat, eixes persones úniques que, amb el seu lliurament, el seu art o el seu exemple, il·luminen el camí de tots i totes.

Les Falles són molt més que una festa, són una escola de vida, un llenguatge compartit que ensenya el valor de l'esforç col·lectiu, la creativitat i la il·lusió. Huit dècades després de la seua fundació, la Falla La Palmereta continua sent un referent de convivència, art i compromís. Huitanta anys d'història són també huitanta anys de somnis, de veïnatge, de generacions que han mantingut visca la flama fallera, convertint cada ninot i cada vers en part de la memòria de la ciutat.

En este aniversari tan especial, vull felicitar a tota la Comissió de la Falla La Palmereta pel seu incansable treball, per mantindre vives les nostres arrels i per continuar transmetent amb tanta passió l'essència de la nostra cultura fallera. El meu reconeixement també als seus presidents i a les seues Falleres Majors, ambaixadores d'un sentiment que ens unix i que fa dels nostres carrers un espai de convivència i orgull.

Que estes Falles 2026 siguen un homenatge a la història, però també una invitació a mirar al futur amb la mateixa llum que ha guiat a la Palmereta durant huit dècades.

Que visquen les Falles!

El llibret, company inseparable de cada Falla, és la veu escrita d'eixa emoció

**És per a mi
un autèntic honor
poder adreçar-me
a tots vosaltres
en un exercici tan
especial, en què
la vostra comissió
celebra 80 anys
d'història
(1946–2026).**

Parlem de huit dècades plenes de moments compartits, de treball, d'il·lusions, de monuments plantats amb orgull i de la força d'una comissió que ha sabut mantindre viu l'esperit faller any rere any. No sols esteu commemorant un aniversari, sinó tot un llegat de cultura, germanor i identitat.

Enguany, la temàtica del vostre llibret ens proposa un viatge fascinant: **els monstres**. Una paraula que, a primer colp d'ull, pot semblar fosca, però que amaga un significat molt més profund. Els monstres han format part de la cultura i de l'imaginari des de fa segles. Ens espanten, ens sorprenen, ens fan reflexionar... però sobretot, ens parlen de nosaltres mateixos.

Per una banda, trobem els **monstres foscos**, aquells que representen les nostres pors més íntimes: les fòbies, les inseguretats, els dubtes, les ombres que sovint ens acompanyen en silenci. Eixos monstres no sempre tenen rostre, però tots els coneixem. Són aquelles barreres invisibles que de vegades ens impedeixen avançar, que ens fan qüestionar-nos i que posen a prova la nostra fortalesa personal i col·lectiva. Reconèixer-los i donar-los nom, com feu en este llibret, és ja un pas valent per a aprendre a conviure amb ells i, fins i tot, a transformar-los en força.

Però no tots els monstres són obscurs. També existeixen els **monstres de llum**: persones úniques, irrepetibles, que deixen empremta. Són

**Però no tots
els monstres són
obscurs. També
existeixen
els monstres de llum**

aquells que brillen pel seu carisma, pel seu talent, pel seu compromís amb la societat i, especialment, amb la festa. Són emblemes, icones, referents que ens inspiren i ens recorden que la grandesa de la festa fallera està feta de persones que estimen profundament allò que representen. En el món faller, estos «monstres de llum» poden ser artistes, pirotècnics, músics, indumentaristes, presidents, falleres majors o senzillament fallers i falleres que, amb la seua dedicació, escriuen la història cada dia.

Aquesta dualitat entre la foscor i la llum ens parla de la vida mateixa: de les lluites personals i col·lectives, de les foscors que ens fan més forts i de les llums que ens guien. És una reflexió preciosa i molt encertada per a celebrar un 80 aniversari.

Per això, vull felicitar de tot cor a la comissió per apostar per un missatge tan profund i alhora tan proper. Perquè les Falles són molt més que festa: són cultura, són crítica, són reflexió i són també una manera d'expressar tot allò que sentim.

Enhorabona a totes les persones que feu possible esta gran família fallera. I un reconeixement especial als representants de l'exercici, que amb orgull i dedicació porten el nom de la vostra comissió, José, Christian, Lucía i Júlia.

Que la flama fallera continue cremant amb força, alimentada per la vostra estima per les tradicions i per la vostra capacitat de reinventar-vos sense perdre les arrels.

Vos desitge unes Falles plenes de llum, emoció i orgull per tot el que heu construït.

Visquen les Falles!

**Enguany se celebra
amb orgull el seu
80 aniversari
(1946–2026),
huit dècades
de tradició, esforç
i estima pel món
faller.**

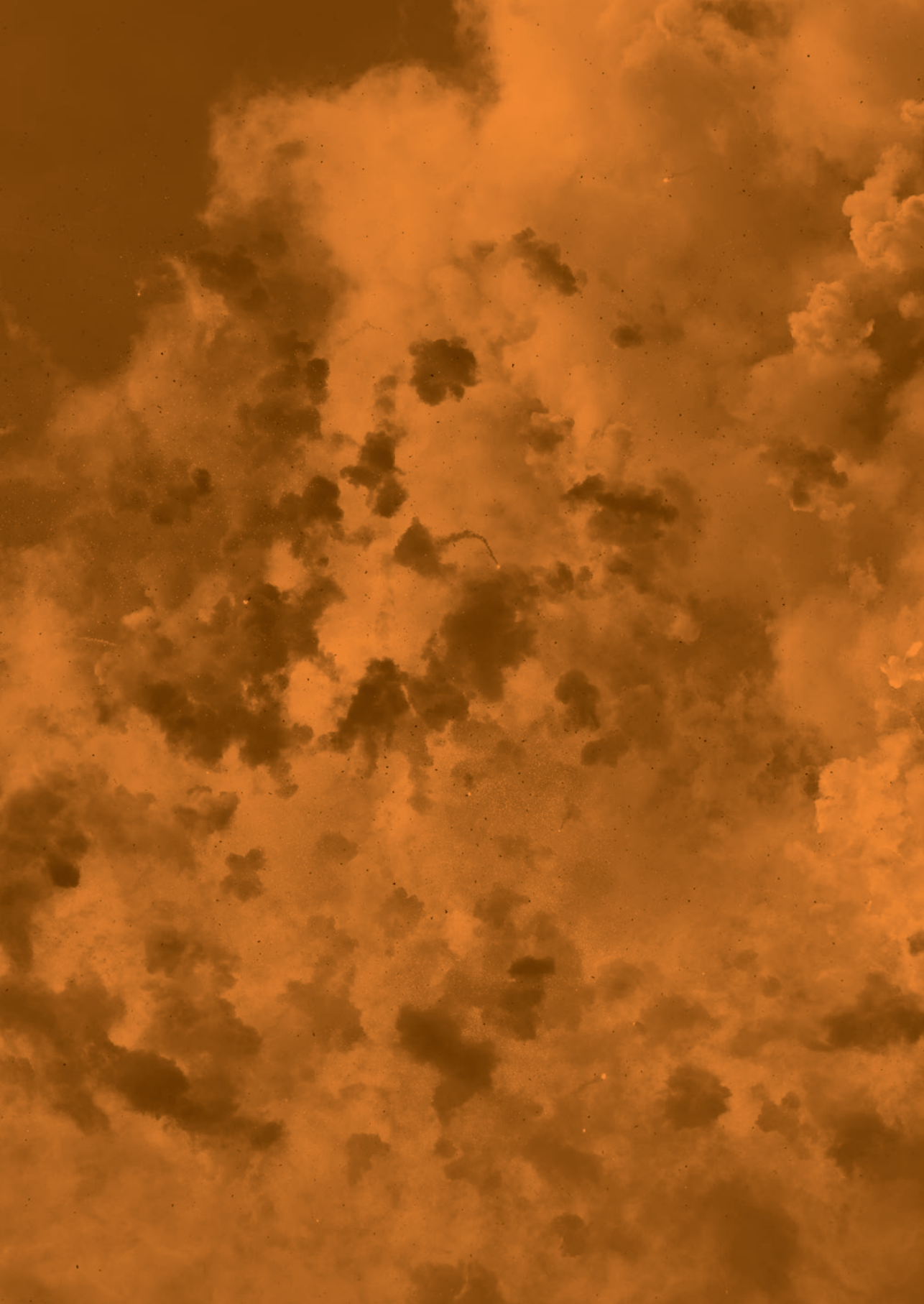
En este exercici tan especial, teniu una gran representació amb José Antonio Fernández com a President, Christian Monforte com a President Infantil, Lucía García com a Fallera Major Infantil i Julia Rajadell com a Fallera Major. A tots ells, els desitgem un any ple d'emocions, il·lusions compartides i moments que deixen petjada en la història d'esta gran família fallera.

Una salutació molt especial a Javi Villarroya, Pere Pérez, Yasmina Blesa, Carlos Segundo, Jorge Mundi, Marina Teruel treballadors i companys excepcionals en FJFS.

Cada any, quan el foc i la pólvora tornen a despertar els nostres carrers, sentim que la història ens parla. Les Falles són el reflex més viu del nostre poble: una expressió d'identitat, d'art i de convivència que s'alimenta de la nostra cultura i de la nostra manera d'entendre la vida.

En este 2026 celebrem també una efemèride molt especial: el 750é aniversari de la mort del rei Jaume I, aquell monarca que amb la seua visió i determinació va forjar i assentar les bases del nostre caràcter com a poble. Ell mateix deixà escrit al seu testament unes paraules que cite textualment en valencià antic, que continuen sent un referent moral i històric per a tots nosaltres:

Les Falles del Camp de Morvedre són exemple d'esta essència. Una festa que uneix generacions, que preserva la nostra llengua, la nostra música i les nostres tradicions.

«Amar e protegir totes les persones e lo poble, fer regnar la justícia e vetlar per creixer lo primer que és menut.» Jaume I, Testament de Chulot (1276)

Un missatge atemporal que ens recorda que governar, dirigir o representar una comunitat és, sobretot, un acte d'amor i de servei cap als altres. I això és, precisament, el que defineix l'esperit faller i esta junta directiva de FJFS: treballar junts, des del respecte i la germanor, per fer créixer allò que estimem.

Les Falles del Camp de Morvedre són exemple d'esta essència. Una festa que uneix generacions, que preserva la nostra llengua, la nostra música i les nostres tradicions. Per això, és el moment de fer un pas endavant més i reivindicar amb orgull la creació d'un nou Museu Faller o Centre d'Interpretació de la Festa a Sagunt. Un espai on la nostra història, el nostre patrimoni i el talent dels nostres artistes puguen ser coneguts, estimats i valorats com mereixen.

Cal recordar que som Festa d'Interés Turístic Nacional des de 2013 i Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per l'UNESCO des de 2016. Les Falles no són només uns dies de festa: són cultura, són educació, són arrel i futur.

Que este any siga una nova oportunitat per viure-les amb intensitat, amb responsabilitat i amb el cor obert. Que el foc ens inspire, que la música ens emocione i que la unió del nostre poble ens continue fent grans.

Bona setmana fallera!
Visca l'AC Falla La Palmereta!

**És un honor
i un orgull, com
a president de la Falla
La Palmereta,
adreçar-vos estes
paraules en unes
dates tan especials
per a tots nosaltres.
Les Falles són
el reflex del treball,
la il·lusiō i l'esperit
de germanor que
defineixen la nostra
comissió.**

Gràcies a l'esforç de totes i tots, La Palmereta continua sent un espai de convivència, tradició i estima per la nostra cultura. Cada acte, cada somriure i cada moment compartit fan gran esta falla i reforcen el sentiment de pertinença que ens uneix.

Vos anime a viure intensament estes Falles, a gaudir del monument, de la música, del foc i, sobretot, de la companyia. Que estos dies estiguen plens d'alegria, respecte i records inoblidables.

Bones Falles i visca la Falla La Palmereta.

Vos anime a viure intensament estes Falles, a gaudir del monument, de la música, del foc i, sobretot, de la companyia. Que estos dies estiguen plens d'alegria, respecte i records inoblidables

**Estimats fallers,
falleres, amics i veïns:
Mai vaig imaginar
que arribaria aquest
moment tan especial.
Ser Fallera Major
de La Palmereta
és un somni que
he tingut des
de xicoteta, i hui,
es fa realitat gràcies
a l'estima i suport
de tots vosaltres.**

Aquest any vull viure cada acte, cada desfilada i cada mascletà, amb la mateixa il·lusió de qui viu les Falles per primera vegada. Desitge que les nostres festes estiguen plenes d'alegria, de somriures i d'eixes abraçades que sols una comissió unida pot donar.

Agraïsc de tot cor a la meua comissió per tot el treball, la il·lusió i l'esforç que poseu dia a dia. Gràcies per acollir-me sempre amb els braços oberts, per fer-me sentir part d'esta gran família fallera que m'ha vist créixer.

I com no, gràcies també al barri, que sempre ha sigut l'ànima i el cor d'esta comissió. Cada racó de La Palmereta amaga records, riures i moments que ens uneixen com una gran família. Durant les Falles, els nostres carrers s'omplen de música, d'olor a pólvora i d'alegria compartida. Gràcies a tots els veïns per acompanyar-nos cada any, per la vostra paciència, per eixir a gaudir amb nosaltres en cada acte i per fer, del nostre barri, un lloc on la festa es viu amb el cor.

Tant de bó aquest 2026 estiga replet de moments inoblidables, de riures i d'amor per les nostres tradicions, que mantenen viva la nostra festa. Que junts sigam fent de la Palmereta una falla viva, alegre i plena de cor.

Visquen les Falles i Visca la Falla la Palmereta. Amb tota la meua estima, Julia Rajadell i Dos Santos.

Agraïsc de tot cor a la meua comissió per tot el treball, la il·lusió i l'esforç que poseu dia a dia

**És per a mi un orgull
i una gran emoció
dirigir-vos aquestes
paraules com
a President Infantil
de La Palmereta.
Quan em van
anunciar que seria
jo qui representaria
a tots els xiquets
i xiquetes de la nostra
comissió, vaig sentir
una alegria tan gran
que mai oblidaré
aquell moment.**

Ser President Infantil és un somni que molts tenim des de menuts, i enguany tinc la sort de viure'l envoltat de totes les persones que fan d'aquesta falla una família.

La nostra Falla La Palmereta sempre s'ha caracteritzat per l'estima, la unió i l'amistat. Enguany, he après que les Falles són molt més que pólvora, música i festa. Són tradició, esforç i sentiment. Són els somriures dels xiquets, la il·lusió de veure com el monument va alçant-se, el treball de tants fallers que fan possible cada detall,

En aquest exercici, vull que gaudim al màxim de cada acte: les cercaviles que omplim els carrers de música i color, les presentacions on lluïm més que mai, les activitats al casal on compartim rialles i bons moments, les mascletaes que ens fan vibrar... i eixa setmana màgica de Falles que tots esperem amb el cor accelerat.

Vull donar les GRÀCIES de tot cor:

A la meua família, als amics i a tots els fallerets i falleretes de La Palmereta, que amb la seua alegria i companyia fan que la nostra falla infantil siga única i increïble.

Esperem estar a l'altura de la confiança que m'heu donat i que tots junts fem que aquest any siga inoblidable.

La nostra Falla La Palmereta sempre s'ha caracteritzat per l'estima, la unió i l'amistat. Enguany, he après que les Falles són molt més que pólvora, música i festa

**Hola a tots! Em
presente, soc Lucía
i pertany a esta
falla des que vaig
nàixer, i per fi, el meu
somni s'ha complit,
enguany tinc el plaer
de representar
com a Fallera Major
Infantil a tota
la comissió infantil
d'aquesta Falla,
Falla la Palmereta.**

Agrair a tots els que feu que enguany siga d'allò més especial.
Espere gaudir-ho moltíssim junt els meus companys Jose Antonio, Julia, Christian I també amb tots vosaltres.

Vull comvidar-vos a tots a gaudir d'aquest any faller, de la seua música, dels seus colors, de cada mascletà, de cada cercaviles i de tota la nostra festa.

Us esperem !!!!! Visquen les Falles.

MONSTRES FOSCOS

La foscor ens fa mès forts

INTRODUCCIÓ

**FÒBIES: ELS
MONSTRES
INVISIBLES
QUE TAMBE
VIUEN EN
FALLES**

Carmen López

Directora del Centre de Psicologia MA Carmen López

**Quan pensem
en «monstres»,
imaginem figures
enormes i aterridores,
pròpies de pel·lícules
o contes. Però
existixen altres
monstres més
silenciosos,
invisibles, que
habiten dins
de nosaltres:
les fòbies.**

En aquest article explorarem què són, com es manifesten i què podem fer per a conviure amb elles o superar-les. Una fòbia és una por intensa, desproporcionat i persistent cap a alguna cosa que no representa un perill real. Tots sentim por en algun moment, però quan aquesta por ens limita o ens impeditx gaudir —com unes Falles, una mascletà o una simple pluja durant l’ofrena—, llavors es convertix en una fòbia.

En el món faller, on el foc, el soroll, les multituds i els canvis són protagonistes, poden sorgir diversos d’estos «monstres invisibles». A continuació, analitzem algunes de les fòbies més freqüents que poden intensificar-se o fins i tot originar-se en el context de les Falles.

Existixen fòbies relacionades amb el foc, l’explosió i el soroll. La **Pirofòbia** és la por al foc o a cremar-se. Encara que el foc simbolitza purificació, per a algunes persones genera gran ansietat, ja que les flames, la calor o l’olor de fum poden activar sensacions de perill. No es tracta de valentia, sinó d’una reacció automàtica del cervell. També trobem la **Higrofòbia** o **Fonofòbia**, la por als sorolls forts o explosius. Les mascletaes o petards poden ser angioxants, perquè el cervell interpreta el baluern com a amenaça. Xiquets, majors o persones amb experiències traumàtiques són més sensibles. Relacionada està la **Tonitrofòbia**, la por als trons o sons similars, ja que els petards generen respostes semblants. Finalment, la **Pirotechnofòbia** és la por específica als focs artificials.

Un altre grup important són les fòbies de tipus social o situacional. L’**Agorafòbia**, la por als espais oberts o llocs on escapar seria difícil, pot sorgir als carrers plens de gent. La **Neofòbia** o **Demofòbia** és la por a les multituds o al contacte social; no és tímidesa, sinó un temor profund davant el bullici. La **Claustrofòbia**, por als espais tancats, pot activar-se fins i tot a l’aire lliure per la falta d’espai personal entre la gent. Similar és la **Oclofòbia**, la por específica a les multituds descontrolades. A més, la **Atiquifòbia**, la por de cometre errors o al jú alié, pot ser comú entre artistes, músics o fallers amb responsabilitats, restant gaudi a la festa.

També hi ha fòbies relacionades amb els elements visuals i simbòlics de la festa. Entre elles, la **Automatonofòbia**, que és la por a figures humanes falses, com els ninots, que poden causar ansietat. La **Megalofòbia** és la por als objectes grans, que pot activar-se davant les monumentals figures falleres o els castells de focs. Així mateix, la **Maskafòbia**, o por a les màscares i rostres caricaturitzats, pot sorgir davant els rostres exagerats d’alguns ninots.

Existixen també fòbies simbòliques o secundàries. La **Nostofòbiaes** la por de tornar a un lloc associat a experiències negatives. La **Thanatofòbia**, o por a la mort, pot activar-se davant la cremà o la destrucció ritual. La **Xenofòbia** situacional és la por a entorns

Un altre grup important són les fòbies de tipus social o situacional

caòtics o imprevisibles. Fins i tot el clima influïx, amb la *Ombrofòbia* o *Pluviofòbia* (por a la pluja) i la *Anemofòbia* o *Anacraofòbia* (por al vent), que generen ansietat per la possible ruïna dels actes o la pèrdua de control. No podem oblidar el *FOMO* (*Fear Of Missing Out*), la por de perdre's alguna cosa, que genera esgotament per voler estar en tot.

Finalment, hi ha fòbies observables també en animals. La *Fonofòbia* animal, la por al soroll fort, és molt comú en gossos i gats durant les Falles. Encara que no siga una fòbia humana, requereix atenció veterinària i campanyes de sensibilització.

Es poden superar les fòbies? Sí. Les fòbies tenen tractament i poden millorar significativament amb intervenció psicològica. Amb l'ajuda d'un professional, s'aprén a entendre la por, regular les emocions i exposar-se de manera controlada al que el provoca. No es tracta de forçar-se, sinó de reeducar al cervell per a deixar de veure perill on no n'hi ha.

Tècniques com l'exposició gradual, la respiració conscient, la relaxació o la teràpia cognitiu-conductual ajuden a transformar la por en confiança. Parlar-ho, normalitzar-ho i acompanyar amb empatia a qui ho patix és fonamental per a la seua recuperació.

Es presenta una guia pràctica per a afrontar la por o l'ansietat durant les Falles. Per als qui experimenten incomoditat davant sorolls intensos com a petards o mascletàs, es recomana l'ús de taps auditius o auriculars amb cancel·lació de soroll, la planificació de trajectes fora de les zones de mascletà i la pràctica de la respiració diafragmàtica (inhalar durant 4 segons, retindre 2 segons, exhalar durant 6 segons).

També pot resultar útil escoltar música relaxant o realitzar una exposició progressiva a sons gravats.

Si sents por al foc o als focs artificials, és útil observar des d'una distància segura i recordar que les Falles compten amb mesures de seguretat professionals. Es pot intentar visualitzar el foc com a símbol de renovació o usar tècniques d'ancoratge corporal, com tocar una textura freda.

Si t'incomoden les multituds, s'aconsella buscar rutes alternatives i espais amplis, o acudir acompanyat d'algú de confiança. És vàlid retirar-se uns minuts si et sents saturat i aplicar la tècnica 5-4-3-2-1 per a ancorar-se al present: 5 coses que veus, 4 que toques, 3 que sents, 2 que fas olor i 1 que assaborixes.

Es poden superar les fòbies? Sí. Les fòbies tenen tractament i poden millorar significativament amb intervenció psicològica

Reflexió final

Les Falles són una celebració de cultura, creativitat i comunitat, plenes de llum i emoció, però també poden despertar ombres. Reconèixer els «monstres invisibles» que viuen en elles és un acte d'empatia i salut mental. Comprendre les fòbies és fer la festa més humana, inclusiva i conscient. Potser eixos «monstres» no són tan terribles si els mirem amb comprensió i amor, perquè el coneixement i l'empatia són la millor cremà de totes les pors.

CENTRO
DE PSICOLOGÍA

*Mari Carmen
López*

Mari Carmen López García
Plaza Juan Ribera, 8, entresuelo izq.
Puerto de Sagunto 649 641 013 / 960 044 568
<https://www.psicologiamaricarmenlopez.com>

Sobre l'autora

Mª Carmen López és psicòloga especialitzada en ansietat, fòbies i benestar emocional. Fundadora i directora del Centre de Psicologia Mª Carmen López, acompanya a les persones a gestionar les seues emocions i superar pors per a viure amb major equilibri.

PIROFÒBIA, EL MONSTRE DEL FOC

Celia Francés i Giménez,
Fallera de sempre, estudiant de magisteri
i futura professora d'educació especial

**Diuen que quan
març arriba, València
es torna tota roja,
plena de pólvora,
música, llum i foc.
Quan els fallers
ballen mentres el fum
s'alça i els petards
i les flames
omplin els carrers
de la nostra ciutat,
l'1 de març comença
a nàixer un xicotet
monstre, apareix
Pirofòbia.**

Un monstre fet de fum i por que es des-
perta amb el primer petard a la ciutat. Puc dir
amb tota seguretat que jo note arribar al mons-
tre abans que ningú en aquesta ciutat. El mons-
tre creix de manera molt ràpida, des del primer
dia de març, i cada volta es fa més gran, encara
que abans de fer-ho ha anat avisant que ho farà
(molt amable per la seua part).

Em quede a casa, em veig incapaç d'e-
ixir, no vull, no puc. Arriba la primera mascletà,
no molt lluny de la meua casa, del meu refugi,
i l'escolte, l'escolte com si estiguera en el meu
llit. Quan els primers petards esclaten al cel,
el cor em batega més fort i la pell se'm posa
de gallina. La gent crida i plora, ho fan igual que
jo, potser no soc tan distinta, igual a ells també
els passa el mateix que a mi.

Vull no escoltar-la, però no puc. Tinc tot
tancat. Música, molta música. Fort, molt fort,
no puc pujar-la més, però continue escoltant
al monstre. Sembla que ve a per mi, cada vegada
ve més de pressa, cada vegada avança més fort.
M'amague i cride, cride molt, molt molt, i, pum,
ja no ho escolte.

Intente respirar, però el monstre fa olor a pólvora i por. Mire
per tota la casa, davall del llit, en la cuina, en el bany, res, no hi ha
res, només puc escoltar la música de La Fúmiga i Zoo que havia
posat de fons en el menjador. A voltes pense que, potser, el mons-
tre no viu fora... sinó dins de mi.

Cau la nit, mire per la
finestra. Els carrers estan plens
de gent i de foc per tot arreu.
No m'ho crec, no puc ser l'única
que ho veja. No puc ser l'única
que veja al monstre per tots
els carrers de la ciutat. Tots
semblen feliços, com si balla-
ren amb el foc, com si fora una
part d'ells i no un perill. Com
ho fan? Potser poden controlar al foc?

**No puc ser l'única
que veja al monstre
per tots els carrers
de la ciutat**

Jo només puc vore-lo com un monstre ge-
gant que vol acabar amb la nostra ciutat i que
a poc a poc ompli els carrers de roig. DE ROIG.
Sabeu que és roja també? Exacte, la sang. Per què
no ho veuen?

És de nit, tard, massa tard per mi, però
no puc dormir, continue escoltant el monstre
per tots costats. Pose música, ara toca Smoking
Souls i Josep Nadal.

Ha arribat el dia. Porte 72 hores a casa
i he d'eixir. El foc està viu. A tot arreu. Potser he
d'anar-me'n a una d'eixes urbanitzacions plenes
de turistes en les quals a penes hi ha una gota
de cultura valenciana. Però a qui mentir, això
em fa fins i tot més por que el foc, jo només vull
sentir-me d'on soc, sense por a res.

Respira. Tranquil·la. Es mou massa ràpid. No sé que fer. Em quede quieta, observant, i per un moment pense que el monstre m'està buscant. Els altres li diuen festa. Jo, simplement, li dic por.

Els dies passen i el soroll no para. Cada mascletà és com un recordatori que ell segueix ací, creixent, menjant-se el cel de València. La gent el celebra, el convida, el fa més gran sense saber-ho. Riuen, canten, encenen més foc, més llum, més color... i ell es fa més fort. Pense que potser no és ell qui ve a per nosaltres, sinó nosaltres qui el cridem.

El monstre ja no s'amaga, ara camina lliurement entre la gent, disfressat de flama, d'art, de festa. Ell somriu, sap que el moment està a punt d'arribar.

I aleshores arriba el dia. El 19 de març. El dia que el monstre desapareix fins a l'any següent, però ho fa de la pitjor forma possible, fent-se encara més gran, creant la flama més gran de foc mai vista. Tot és llum, foc, soroll. Els carrers llueixen plens d'emoció, de crits, de música.

El monstre és més gran que mai, balla amb la ciutat, com si tota València li fera reverència. Tanque les finestres, però la llum del foc entra igual, com si també volguera abraçar-me. Tanque els ulls, fort, molt fort, esperant que aquest monstre se'n vaja. Plore, plore molt.

Puc sentir l'olor d'aquest monstre per tots els carrers de la ciutat. No sé on amagar-me. El cor em batega tan fort que sembla que vulga fugir del meu pit. No puc més. Plore, estic plorant, cada vegada més. No sé on amagar-me. Puc sentir que està a tot arreu.

Silenci. Ara només sent silenci. Després d'uns forts petards només sent silenci. Ara també sent algú plorar. Cada vegada hi ha més gent plorant. Ho fan quasi al mateix temps que jo. Òbric els ulls. El monstre per fi ha desaparegut.

La ciutat torna a ser la mateixa que abans de l'1 de març. Però... per què la gent està tan trista? No ho entenc. El monstre se n'ha anat. Per què ara València es troba apagada? Per què no hi ha llum ni color? Per què tots els seus habitants han perdut la brillantor? Potser som nosaltres els valencians els creadors del monstre? Som nosaltres els qui ho fem gran?

El monstre ja no s'amaga, ara camina lliurement entre la gent, disfressat de flama, d'art, de festa

FONQFÒBIA, FOBIA AL SOROLL

Celia Francés i Giménez,
Fallera de sempre, estudiant de magisteri
i futura professora d'educació especial

**Des que tinc ús
de raó he sigut faller
d'una falla del meu
poble. La meua àvia
ja era fallera des
de molt abans que
jo nasquera, bo, més
ben dit, ja ho era tota
la meua família.**

Vaig nàixer un 17 de març. Per a ser més exacte a les 9:30 del matí. Però, si li preguntes a la meua mare et dirà que vaig nàixer una setmana abans de l'esperat «per culpa de la sang fallera». En realitat això ho diu la meua àvia, la meua mare sempre diu que va ser la despetada que va passar per davall de casa la que em va espantar tant que em va fer eixir en poc més d'una hora. D'ací la meua por als sorolls forts, però el pitjor monstre naix dels petards, el meu major enemic.

En veritat els petards si que m'agradaven, tenia curiositat per les seues formes, pels seus colors, per la llum que produïen... era el soroll, el maleït soroll. Un esclat inesperat en qualsevol lloc que fa tremolar tot el que hi ha a prop, inclòs el meu pit.

La meua primera crisi... em recorde perfectament. Un abans i un després en la meua vida. Tenia 5 anys, havia sigut la crida al meu poble i sopàvem a la falla. Anàvem quasi tots els dissabtes de l'any a sopar, anava a ser un dia com qualsevol, menys perquè seríem més del triple de persones que normalment érem i, perquè venia el meu millor amic de la falla, que vivia molt lluny i solament ens véiem de falles en falles.

Els xiquets ja havíem sopat, era el torn dels pares. De mentres nosaltres jugàvem entre les taules, esquivant cames, riures i l'olor al tabac que tan poc ens agradava. Ens vam allunyar del casal i ens vam anar a la plaça, que pocs metres els separen. Jugàvem a perseguir-nos entre els bancs i els fanals quan, de sobte, un grup de xics més majors va aparèixer amb una caixa enorme plena de petards d'unes dimensions que fins a eixe moment no havia vist mai. Ens van demanar que per favor ens allunyàrem. Nosaltres ens vam amagar darrere d'un banc, però tréiem el cap plens de curiositat. Un d'ells va pegar un crit, el crit que va fer despertar al monstre, i en eixe instant el temps es va detindre. Un crit, espurnes, moltes espurnes i soroll, molt soroll. Després, el caos.

Un d'ells va caure al nostre costat, vaig tancar els ulls abans de veure'l però vaig poder sentir les pedres que soltava colpejant-me la cara. El so em va travessar com un tro. El pit se'm va tancar, l'aire va desaparèixer. Vaig sentir com si tot es trencara dins meu. El meu amic reia, cridava, corria cap al fum, però jo, jo no podia moure'm. De manera inconscient em trobava contra el banc amb els ulls tancats, amb els genolls tocant el meu pit i els meus braços abraçant les cames amb tanta força que a penes em deixaven espai per a poder respirar.

Llavors, ho vaig veure.

No amb els ulls, però ho vaig sentir tan real com les llàgrimes que s'esvaraven per la meua

Un d'ells va pegar un crit, el crit que va fer despertar al monstre, i en eixe instant el temps es va detindre

galta. Era un rugit que es movia entre el fum, invisible però enorme, i avançava cap a mi cada vegada que un petard esclatava.

Cada esclat era la seua respiració. En cada silenci avançava més cap a mi. El monstre del soroll havia nascut aquella nit.

Vaig intentar tapar-me les orelles, tancar els ulls, fer-me xicotet, desaparèixer. Però el soroll entrava igual, es colava per tot arreu, com si visquera dins de mi. I mentres la resta reia, jo plorava. Plorava tant que ni tan sols em sentia a mi mateix.

Algú em va trobar, crec que va ser la meua àvia, i em va portar corrent al casal.

Em va abraçar fort, em va dir que no passava res, que només eren petards, «que els petards no fan mal». Però jo sabia que sí, que sí que feia mal. Des d'aquella nit, res va tornar a ser igual.

Durant setmanes no vaig poder eixir de casa. Cada vegada que sentia un petard, encara que fora al lluny, em tremolaven les cames. Els meus pares deien que se'm passaria, que només era una fase, que «a tots els xiquets els espanten els sorolls al principi». Però no era això. El meu era distint. Jo no sentia petards, jo escoltava al monstre. Aquell rugit del qual ningú més semblava adonar-se.

Van passar un parell d'anys fins que vam trobar la solució, fins al moment a penes podia xafar el carrer en falles, plorava, cridava, tremolava... els meus pares a penes podien controlar-me, la ràbia i la força que eixia de mi quan el monstre arribava era «sobrenatural per a algú de la meua edat». Però, als 7 anys per fi vaig poder tornar a viure unes falles com ho havia fet fins a l'arribada del monstre. La «solució» havia estat tot el temps en uns cascots màgics (o així els deia el meu pare) que ocultaven la major part del so, encara que de tant en tant em continuava pegant algun esclat amb un petard més fort i prop de l'habitual.

La primera vegada que els vaig provar va ser màgica. Per primera vegada, el monstre s'allunyava. Les explosions ja no em travessaven el pit, només eren vibracions llunyanes, com si vingueren des d'un altre món. Podia tornar a eixir, podia tornar a caminar pel meu carrer al març, sense por. Podia tornar a la meua falla i amb els meus amics.

Però, a calma va durar poc. Els altres xiquets de la falla van començar a riure's de mi. Deien que semblava un robot, que no era un faller de veritat, em miraven rar. Els riures dolien més que qualsevol soroll. I, a poc a poc, em vaig anar quedant sol.

Van passar els anys, i cada març el monstre tornava. Ja no tant pels petards, sinó per les burles. El soroll s'havia convertit en un mix de trons i paraules. La pitjor de les pors. I jo, una altra vegada, em feia xicotet davant d'ell.

Fins que un 17 de març, el dia del meu 15 aniversari, durant la despertà, vaig decidir eixir sense els cascots. Tota la falla em mirava. Els car-

Em va abraçar fort, em va dir que no passava res, que només eren petards

ners tremolaven, els petards esclataven sense descans i el fum ho cobria tot. Llavors ho vaig sentir, el monstre era ací, rugint entre el fum. Per un instant vaig tornar a tremolar... però esta vegada no vaig fugir. Vaig tancar els ulls, vaig respirar i ho vaig deixar passar a través de mi.

El monstre va cridar una última vegada abans de desaparéixer entre la pólvora. El silenci va tornar, i per primera vegada en molt de temps, no vaig tindre por. Eixe dia vaig entendre que el monstre mai va viure en el soroll, sinó dins de mi. I que just eixe dia, amb el primer petard, també ell va despertar, però per a no tornar.

LA NOVA

Yasmina Blesa i Balaguer

Operària de fàbrica i fallera

Delegada de Cultura de Federació Junta Fallera de Sagunt

**«Demà és
el primer dia
de classe,
després
de les vacances
d'estiu.
Quines ganes!
Quins nervis!
No puc dormir»**

T'ha passat veritat? Estes sensacions les has tingut en més d'una ocasió. La volta a classe. El primer dia en el nou treball. La primera reunió d'equip. El primer acte en la falla.

El primer acte en la falla? Sí, si eres nova en la falla.

Esta persona que s'ha apuntat enguany, i que poca gent coneix. Els sona la teua cara, el teu nom, però, realment no et coneixen en persona.

Per molt que les persones ens obstinem a fer canvis en la nostra vida com tancar etapes, nous projectes, passar pàgina, començar de zero, el nou i desconegut ens fa por. El nou és el monstre, que ens provoca dubtes, esta inseguretat que ens paralitza.

Quan eixim de la nostra zona de confort, ens exposem gradualment a noves experiències i el monstre es va fent gran. Si busquem suport en altres persones, podem paralitzar el monstre gestionant la por i la inseguretat.

Com nova en la falla, se't planteja eixe escenari. Dubtes sobre si encaixaré, m'acceptaran, m'integraré, em sentiré bé. Pensaments, que encara que no li dones importància, tenen efecte directe en la integració social en una associació cultural.

En la falla, ens trobem principalment tres grups socials. Els definits per llaços familiars, els definits per llaços d'amistat, i els definits per veïnatge del barri.

- El grup per llaços familiars, solen ser els més nombrosos. Quan hi ha un esdeveniment, estan units, es coneixen perfectament, i encara que pugues arribar a conèixer a tots els components, difícilment podràs formar part del grup, ja que entre ells es posaran a «parir», però no permetran que ningú de fora de la família ho faça.
- El grup per llaços d'amistat, format per subgrups dins del grup. Són persones que estan en la falla per l'amistat que tenen fora d'ella: nuvis, núvies, col·legues del gimnàs, festes... Si coneixes a algú «líder» d'este subgrup i t'integra, pots formar part d'ell.
- El grup de veïnatge del barri. Este grup és independent. Van a la falla veure que es troben, no queden amb ningú, és a dir, van al seu rotllo. En este grup no t'han d'acceptar, simplement, has d'estar o no estar.

La decisió d'integrar-te a un grup o subgrup, sembla tasca senzilla, però no ho és. D'una banda, necessites l'aprovació social d'on aterraràs, i per un altre, necessites la teua avaluació objectiva, d'on vols anar i amb qui, la teua baralla interna amb el monstre que no et deixa avançar.

L'aprovació social no té més complicació, t'accepten, no t'accepten, o t'accepten per interès (té doble tall, la curiositat, ja que per davant et posen bona cara, i per l'esquena et posen a caure d'un ruc).

Quan eixim de la nostra zona de confort, ens exposem gradualment a noves experiències i el monstre es va fent gran

La mateixa avaluació objectiva és més complexa. No coneixes prou a les persones per a decidir, i et deixes guiar pel «feeling». Això té el seu perill, perquè malgrat no conèixer-te la resta de grups, si et veuen amb un grup que té etiqueta, etiqueta que et posen.

Finalment, estan els «satèl·lits», eixes persones que sempre estan, van a soles, i donen voltes pertot arreu, amb tothom, apareixent i desapareixent sense que ningú els trobe a faltar.

En resum, en tota casa couen faves. Al principi, tot és bonic per la novetat, l'«enamorament», la il·lusió i el fet de conèixer, però realment totes les falles són iguals amb les seues coses bones i les seues coses dolentes, i com més persones les componguen, més «històries» hi haurà.

El que t'integres o no, no sols dependrà de tu o del teu monstre la «neofòbia social», també dependrà de les obertes o tancades que siguen les persones amb les quals tractaràs, però ací no pots fer res.

Ja que has eixit de la teua zona de confort, el millor, és donar-te suport en les persones conegudes, en la teua família (si t'ha acompanyat en el canvi), o en eixa persona o persones, que coneixes allí, perquè estaran integrades i seran les que t'òbriguem la porta, al camí que recorreràs des de la foscor cap a la llum.

Ja que has eixit de la teua zona de confort, el millor, és donar-te suport en les persones conegudes

Neofòbia Social

La neofòbia és un terme que s'utilitza per a descriure la por o l'aversion incontrolables cap al nou. Les persones que experimenten neofòbia poden sentir ansietat, inseguretats o fins i tot rebuig davant situacions, persones, aliments, avanços tecnològics o objectes que no els resulten familiars. Esta por al desconegut pot afectar significativament la vida dels qui el patixen, limitant les seues oportunitats de creixement i desenrotllament personal.

Tots podem sentir por o inseguretats davant els canvis, és una cosa natural, especialment a causa de la incertesa que ens generen, però la neofòbia va un pas més enllà. No es tracta de la por habitual, sinó d'una por persistent, irracional i desmesurat davant esta situació.

La neofòbia, la por al nou, és un desafiament que moltes persones enfronten en la seua vida. No obstant això, amb la comprensió i les estratègies adequades, és possible bregar amb ella i obrir-se a noves experiències i oportunitats. No permetes que este temor et limite i paralitze la teua vida; en el seu lloc, abraça el nou com una forma de creixement i enriquiment personal.

La neofòbia pot tindre diverses causes i és important entendre que cada individu som únics. Entre les causes més comunes s'inclouen:

- Experiències passades: Si hem tingut experiències negatives amb situacions noves en el passat, podríem desenrotllar temor cap al nou. Per exemple, si una persona va patir un accident automobilístic en el seu primer intent de conduir, és possible que desenrotlle neofòbia cap a la conducció.

- Por al fracàs: El temor al fracàs és una causa comuna de neofòbia. La gent tendix a aferrar-se al que coneix perquè tem cometre errors o no estar a l'altura de les expectatives quan s'enfronta al nou.
- Inseguretat: La falta de confiança en un mateix pot contribuir a la neofòbia. Quan no creiem en les nostres habilitats per a enfrontar situacions noves, és més probable que evitem eixes experiències.
- Pressió social: La pressió de la societat i la necessitat d'encaixar poden portar-nos a evitar el nou per a evitar el juí o la crítica dels altres.

Síntomes:

Els símptomes de la neofòbia poden variar d'una persona a una altra, però alguns signes comuns inclouen:

- Ansietat i nerviosisme davant la idea de provar una cosa nova.
- Evitació activa de situacions o experiències noves.
- Resistència al canvi en la vida quotidiana.
- Incapacitat per a adaptar-se ràpidament a noves circumstàncies.
- Sentiments d'inseguretat o inferioritat quan arriba el moment d'enfrontar-se al nou.

La bona notícia és que la neofòbia no és una sentència per a tota la vida. Pots aprendre a gestionar esta por i obrir-te a noves oportunitats.

Per a bregar amb este monstre

- En primer lloc, has de ser conscient de la teua neofòbia. Identificar en quines àrees de la teua vida experimentes este temor.
- Desafia la teua zona de confort. Comença a poc a poc. Introdueix xicotets canvis en la teua rutina diària per a acostumar-te a poc a poc al nou.
- Canvia la teua mentalitat, treballant la teua percepció sobre el nou. En lloc de percebre-ho com una amenaça, concentra't en les oportunitats i experiències positives que pot brindar-te.
- No tingues por de demanar ajuda.
- Aprén de les experiències. Tingues èxit o enfrontes desafiaments en provar una cosa nova, aprén d'eixes experiències. Cada pas és un avanç cap a la superació de la teua por.

Totes les persones, hem sentit en alguna ocasió este monstre, però no totes, ho posseïm al nostre interior.

Unes simples preguntes poden revelar si ho tenim al nostre interior o simplement notem la seua presència quan passa al nostre voltant.

Patixes Neofòbia Social?

Existixen unes certes ocasions que ens fan sentir nerviosos o ansi-osos al moment de socialitzar.

Les següents frases descriuen problemes que podries haver tingut.

Reflexiona:

1. Em fa por estar davant gent amb autoritat.
2. Em molesta enrojolar-me davant de la gent
3. Les festes i esdeveniments socials m'espanten.
4. Evite parlar amb la gent que no conec.
5. Quan em critiquen m'alarme molt.
6. La por de sentir-me avergonyit em porta a evitar fer coses o a parlar amb la gent.
7. Suar davant de la gent m'incomoda.
8. Evite anar a festes.
9. Evite les activitats en les quals soc el centre d'atenció.
10. Parlar amb desconeguts m'espanta.
11. Faria qualsevol cosa per a evitar ser criticat.
12. Em molesta tindre palpitations quan estic entre la gent.
13. M'atemorix fer coses quan la gent em mira.
14. Sentir-me avergonyit o semblar estúpid són les meues pitjors pors.

Si més de la mitat de les teues respostes són SI:

- Treballa la teua autoestima, t'has de voler perquè et vulguen.
- Sigues tu mateix. «L'únic és ser únic».
- Dorm com un tronc. Tindre la consciència tranquil · la no té preu.
- Ningú és tan bo, ni ningú és tan dolent. No som jutges, cada un és com és i ha de prevaldre el respecte.
- No agradarem a tothom. El món dels gustos, és molt ampli i a vegades sense sentit.
- Empatitza. Intenta posar-te en el lloc de l'altra persona, per a identificar el teu error, i entendre la seua actitud. Si no és possible, pregunta, no et quedes amb dubtes.
- Parla. Expressat. Per molts senyals que puguem manar, les persones no tenim «superpoders»... ja ens agradaria.

Bibliografia i bibliografia web

<https://www.therapyside.com/post-es/neofobia-como-gestionar-el-miedo-a-lo-nuevo>.

Isabel Aranda | Graduat en psicologia, amb núm. de col · legiada M-13497

https://cetep.cl/test_salud_mental/test-de-fo-bia-social

ATIQUIFÒ- BIA, EIXA GRAN DES- CONEGUDA

Carlos Segundo i Rajadell
Músic i, malgrat tot, escriptor a estones

Primer de tot cal dir que soc un profà en la matèria, que no tinc cap relació amb la psicologia (que és el camp que s'ocupa d'esta mena de fòbies), i que este article està escrit des de la interpretació de la informació disponible en Internet i des de l'experiència pròpia, per la qual cosa es basa en juís propis i que probablement (segurament) són erronis en algunes ocasions. Dit això, parlarem de l'atiquifòbia, eixa gran desconeguda.

L'atiquifòbia possiblement és una de les fòbies més freqüents en la vida en general, i en el món faller en particular. Poques persones són immunes a esta fòbia, el que passa és que la tenim com una cosa tan normal que no ens adonem que la patim.

Hi ha algú que no li tinga pànic al fracàs? Perquè això és l'atiquifòbia: eixa por irracional al fracàs, a equivocar-nos en el que fem, al fet que les coses no ens isquen bé. És una por recurrent que pot arribar a condicionar-nos en el nostre dia a dia, en la nostra presa de decisions, en la nostra vida en definitiva. I dependrà molt per a aconseguir el nostre benestar el com siguem capaços d'assumir-la i gestionar-la.

Això es pot extrapolar al món de les falles, on, cada vegada més, som competitiu amb totes les forces. I esta competitivitat pot desembocar, directament o indirectament, en eixa atiquifòbia de manual molt fàcil de veure sobretot en els Presidents i Presidents de les falles i en els artistes fallers.

En els artistes es mostra, evidentment, com eixa por al fet que el monument no estiga a l'altura del que les comissions esperen, que no obtinguen els millors premis. Hi ha artistes que, per marcar-se nivells d'exigència tan alts, han tingut bloquejos importants que han estat a punt de costar-los la professió, i que, per a superar-ho i tornar al seu nivell, han hagut de fer un trànsit per nivells més baixos de pressió (sobretot col·laboracions amb altres tallers) on el nivell de responsabilitat no era el mateix i, per tant, eren capaços de gestionar el seu nivell d'autoexigència. Això parlant sempre dels professionals. Després estan els altres, els immunes, als quals els dona el mateix quatre que quaranta, i si planten, bé, i si no, també, perquè se l'emporten calentet (que d'eixos en la nostra falla podem donar referències d'algun, a més molt recent).

En els Presidents i Presidents es reflectix en el temor a no aconseguir els objectius, a no obtindre les banderoles a les quals s'aspira, a no haver sigut capaços de gestionar la falla com s'esperava. Per a la majoria això és un fracàs que cap està disposat a assumir, i que els farà en molts casos arribar a enfrontaments amb parts crítiques de la mateixa comissió que furgaran en la ferida una vegada i una altra fins a arribar a provocar en casos extrems l'abandó d'esta, encara que siga temporalment, per a «sagnar» d'alguna forma.

Però en este món faller cada vegada hi ha més concursos, més competicions «secundàries» (llibrets, dibuix, playbacks, narratives...) que fan que cada vegada més gent s'implique... i fan que cada vegada més gent assumisca esta fòbia.

De totes maneres, l'atiquifòbia no és una fòbia a l'ús. Pot ser general, de manera que et bloqueja en qualsevol situació que afrontes

Hi ha artistes que, per marcar-se nivells d'exigència tan alts, han tingut bloquejos importants que han estat a punt de costar-los la professió, i que, per a superar-ho i tornar al seu nivell, han hagut de fer un trànsit per nivells més baixos de pressió on el nivell de responsabilitat no era el mateix i, per tant, eren capaços de gestionar el seu nivell d'autoexigència

amb una mínima responsabilitat, però també pot ser molt selectiva, condicionant-nos només en determinats moments de la nostra vida, i això també estarà determinat pel coneixement que tinguem de les nostres limitacions.

Com us he dit al principi, us parlaré des de la meua experiència personal. Jo mai en la meua vida m'havia plantejat el que poguera patir d'atiquifòbia. Fa ja molt de temps que soc músic, arribant a ser solista del meu instrument en la banda del meu poble. He tingut l'honor d'interpretar solos importants, fins i tot en estrenes i en escenaris de molt de renom, he tocat en xarangues i en orquestres, i mai he tingut por de fracassar: m'he sentit segur amb el que estava fent perquè les meues capacitats i la meua ferramenta de treball m'ho permetien. No tenia dubte.

Però també m'agrada escriure, arribant a participar en algun certamen literari convocat per l'entorn faller, fins i tot guanyant-lo en alguna ocasió... i ací comença el problema. En este certamen el guanyador llig davant un auditori ple de gent la seua obra (són obres curtes), i el dia que vaig haver d'afrontar això em vaig adonar que era atiquifòbic. Se'm va fer un món el fet de plantar-me en aquell faristol davant de tota eixa gent i llegir el meu relat; vaig arribar a tindre tal nerviosisme que vaig haver de recolzar-me en el faristol per a tindre un suport davant l'ansietat que s'estava apoderant de mi. Imagineu-vos fins a quin punt va arribar això, que en una altra ocasió en la qual vaig ser finalista del mateix certamen vaig fer a la meua filla que m'acompanyara per si tornava a guanyar i calia pujar a llegir-ho (ho hauria llegit ella, evidentment). Tenia un pànic atroç a haver d'enfrontar-me de nou a eixa situació.

Quan li ho explicava a molta de la gent que em coneix se sorprenien. No veien el motiu. Tenien tan clar com jo que era impossible que fora por escènica, perquè eixa la tinc més que superada dels meus temps en la música. No li trobaven una explicació, encara que jo sabia molt bé quin era el motiu. Per això us he dit abans també que l'atiquifòbia és molt selectiva i, alhora, sorprenent.

Jo tinc un defecte al parlar anomenat «rotacisme», que consistix en la mala pronunciació del fonema «r», i soc absolutament conscient d'això perquè m'he sentit parlar en alguna gravació. Doncs bé: el coneixement d'esta deficiència va ser el que va provocar eixe pànic al fet que la gent no entenguera bé el que estava llegint, a ser incapaç de transmetre el que jo volia transmetre, a bloquejar-me i fer el ridícul damunt de l'escenari... a fracassar, en definitiva.

I ací és quan em vaig adonar que la meua atiquifòbia no era general, sinó que era una fòbia se-

Se'm va fer un món el fet de plantar-me en aquell faristol davant de tota eixa gent i llegir el meu relat; vaig arribar a tindre tal nerviosisme que vaig haver de recolzar-me en el faristol per a tindre un suport davant l'ansietat que s'estava apoderant de mi

lectiva que m'afectava només en una determinada circumstància, potenciada pel coneixement de les meues carències. Però el ser conscient d'això és el que em va ajudar també a donar-li solució, demanant l'ajuda necessària per a poder continuar desenrotllant un hobby com l'escriptura que es podia haver vist condicionat per això.

I ací seguisc, escrivint sense cap temor. I si cal llegir... per a això està la meua filla, la meua ajuda incondicional contra la meua fòbia des d'aquell dia que li vaig demanar que li prestara la seua veu als meus textos i no va dubtar a dir que sí.

Si en algun moment arribeu a ser conscients de patir-la, no ho dubteu: demaneu ajuda. Al vostre entorn, a professionals, on faça falta. Reinicieu el que us la provoca. Pareu per a tornar a arrancar, però no sacrifiqueu mai res que us agrade per no intentar-ho.

Intenteu sempre ser més forts que ella, perquè, sens dubte, val la pena.

**I si cal llegir...
per a això està
la meua filla, la meua
ajuda incondicional
contra la meua fòbia
des d'aquell dia que
li vaig demanar que
li prestara la seua
veu als meus textos
i no va dubtar a dir
que sí**

**DESPRÉS
DE LA
TEMPESTA
ARRIBA
LA CALMA,
DIU
EL REFRANY**

Yasmina Blesa i Balaguer

Operària de fàbrica i fallera

Delegada de Cultura de Federació Junta Fallera de Sagunt

**Vosaltres heu pensat,
que cada vegada que
hi ha un acte faller,
siga la data que siga...
PLOU.**

Fa uns anys que és estrany, que arribe el mes de març, i no ploja. L'última setmana de febrer, fa un sol impressionant, una temperatura agradable, però arriba març, i el pronòstic meteorològic canvia... vent, fred, cels coberts, i com no, la pluja.

El monstre de la pluja fa la seua aparició per a recordar-nos que venen les falles, els fallers i falleres hem de patir per a tirar endavant la nostra estimada festa. Patim, perquè els carrers s'omplin de tolls o són rius, els ninots es banyen, la nostra indumentària es danya per aquest monstre que no té mirament, sense donar-li importància el treball que fem durant tot un any i l'esforç que suposa, individualment o col·lectiu, celebrar la nostra setmana gran, les FALLES!

Després de la tempesta arriba la calma, diu el refrany, però, a vegades la calma no és consol, per al que se n'emporta la pluja.

Les falleres no poden lluir els seus vestits, les orquestres no poden muntar perquè els equips elèctrics es danyen, les xaranges no poden animar la festa, perquè els instruments es desbaraten, els castells i mascletaes, no es poden gaudir com toca... una infinitat de components que resulten perjudicats per este monstre al qual no podem controlar i és impredecible.

El monstre de la pluviofòbia apareix amb la pluja, i la por irracional, persistent i desproporcionat ens embolica. Encara que per a moltes persones un dia de pluja pot ser relaxant o fins i tot acollidor, els qui patixen esta fòbia experimenten una ansietat intensa que pot desencadenar-se en veure el pronòstic del temps o sentir el primer tro.

Esta por pot anar acompanyat de símptomes físics com:

- Palpitacions
- Sudoració excessiva
- Sensació de falta d'aire
- Tremolor corporal
- Nàusees o malestar general.

Les causes poden variar, des d'experiències traumàtiques relacionades amb tempestes o inundacions, fins a l'haver presenciat o escoltat esdeveniments catastròfics associats al clima.

L'exemple més recent, que ha patit la Comunitat Valenciana com esdeveniment catastròfic associat a este monstre és, la Dana.

Es va complir un any de la DANA de València. El 29 d'octubre de 2024, la pitjor gota freda del segle va posar fi a la vida de 229 persones, 9 d'elles, menors d'edat.

Les pluges torrencials i el desbordament dels barrancs de Poio, de la Saleta i Picassent van arrasar, a més, diverses localitats al sud de la ciutat de València i, amb elles, milers d'infraestructures, incloses vivendes i centres educatius. Però no va ser l'única cosa. Les aigües van impactar també de ple en la salut mental de xiquets i ado-

El monstre de la pluja fa la seua aparició per a recordar-nos que venen les falles, els fallers i falleres hem de patir per a tirar endavant la nostra estimada festa

lescents. L'informe «Amb fang en la motxilla», que acaba ha publicat Save the Children, elaborat en col·laboració amb la Universitat de València, allotja dades aclaparadores sobre les implicacions psicològiques en menors.

«Quan trona em pose molt nerviós i no puc dormir», explica un xiquet de 9 anys de Paiporta, una de les zones més afectades per la Dana que va arrasar fa un any la Comunitat Valenciana.

El seu testimoniatge s'arregla en l'informe «Amb el fang en la motxilla», en el qual s'ha consultat també a professionals dels servicis socials, de l'educació, de les ONG. Segons el treball, aproximadament el 24% de la infància valenciana afectada continua tenint problemes per a dormir i que més del 30% reconeix sentir por a la pluja, les tempestes o els trons.

Això s'agreuja cada vegada que hi ha pluges: hi ha xiquets i xiquetes amb conductes disruptives, amb mutisme, amb por a la pluja, amb malsons, amb por als sons forts.

L'informe indica que s'han produït canvis en el comportament d'estos xiquets i xiquetes: major ansietat o estrés persistent i dependència de pantalles com a mecanisme de fuga. Els adolescents manifesten dificultats de concentració (12,4%), passen més temps amb dispositius electrònics (11,0%) i preferixen l'aïllament social (7,0%). El treball advertix que l'acompanyament social i emocional de xiquets, xiquetes i adolescents ha sigut molt deficient, i s'ha fiat tot a la seua capacitat de resiliència. Actualment, la principal preocupació de les famílies (45,7%) és l'estat emocional dels seus fills i filles.

L'informe indica que s'han produït canvis en el comportament d'estos xiquets i xiquetes: major ansietat o estrés persistent i dependència de pantalles com a mecanisme de fuga

Este problema no residix únicament en menors i adolescents, persones adultes, patixen quan veuen aparéixer al monstre de la pluja, després de patir la DANA.

Reviuen l'ocorregut, sense poder avançar fins que la pluja desapareix.

El que la pluja aparega per a ser una molèstia, no significa que el col·lectiu faller patisca el monstre de la plumofòbia. Ens fa resistents, posa a prova el nostre enginy, i gaudim la nostra festa de manera diferent, convivint amb el monstre.

La pluja és un fenomen meteorològic necessari per a la continuïtat de la vida, però quan es presenta en grans nivells o descontrolada, ocasiona catàstrofes.

Les persones que patixen estes catàstrofes, queden sota el poder del monstre, únicament enfrontant-se amb ell i vèncer-ho amb la unió de tots, es podrà retornar-lo a la seua foscor i fer llum de la seua por ...

ÉS LA FORÇA DELS VALENCIANS!!

Bibliografia i bibliografia web

UVNEWS – 2025 UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Abc.es - societat

1, 2, 3 ...14!

Javier Bonardell Pancorbo

Faller, música i cuiner

**Heu sigut capaços
de llegir-ho sense
cantar?**

**Tots coneixem esta
cançó del grup U2
(*you two*), en anglés,
«tu dos» a castellà,
encara que el signifi-
cat literal amb el joc
de paraules que
provoca la seua
pronunciació irlan-
desa és «Tu També».
Si algú no ho sap,
el títol de la cançó,
és «VERTIGO»,
en valència
VERTIGEN.**

**D'això us parlaré,
del meu vertigen.**

No tinc un record clar de la primera vegada, que vaig ser conscient del que m'ocorria, però recorde amb claredat, quan vaig pujar al Castell de Peníscola o dalt del tot. Escaletes estretes i xicotetes (o així ho recorde jo) i, un terrat amb un muret de mig metre en les seues merletes. Teniu en compte que, amb nou anys, pesava seixanta-cinc quilos i mesurava un metre seixanta, bo, que no era xicotet.

Amén! Puje les escales (per a mi diminutes) amb mig cos fora. Començe a tremolar. Em quede parat. La meua mare ja estava en la part de dalt i el meu pare volia que pujara. Hi havia gent en l'escala fent cua per a avorrir, però el meu cap deia que NO!

Vaig arribar a la part més alta del castell de Peníscola, a quatre potes, plorant i amb el cos tan tibant, que no hi havia cap múscul que estiguera relaxat.

Va ser la pitjor experiència de la meua vida, però ho vaig tornar a intentar amb díhuit anys. L'experiència va resultar igual d'angoixant, però més ridícula, perquè a més d'anar amb amics, i jo era més gran físicament. Quan vaig aconseguir baixar, vaig prometre que no ho tornaria a fer.

Pujar una cadira, un balcó, una escala ... Són una lluita amb el meu cap, perquè el monstre de l'acrofòbia, m'envaïx. Lluitar contra ell, és una baralla perduda perquè em produïx una inseguretat tan gran, que atenta en contra de la meua integritat física.

Contar totes estes històries, quan han passat, resulta divertit, però mentre els vius són doloroses. Si analitze les situacions, em terroritza pensar en el poder que el monstre de l'acrofòbia té sobre mi. És terriblement gran.

En la vida quotidiana, pots intentar normalitzar la seua presència, però sempre guanya.

M'agradaria fer «puenting», tanmateix, has d'arribar a la meitat del pont. «Paracaidisme», has de veure terra, coses impossibles per a mi, perquè només de pensar-ho em pose nerviós.

Explicar la sensació del cos és difícil, és com si caigueres i caigueres, mai arribaràs al fons, sumat a la vergonya que suposa el desconeixement de la gent, quan veu la teua reacció.

És clar que la nit de la PLANTÀ, no puc pujar a ajudar a posar banderes perquè no puc pujar a una escala, però en terra es pot fer molta feina.

No sé quin és l'origen del meu vertigen, si herència genètica, una experiència traumàtica o instint de supervivència, realment mai he indagat en això. L'única cosa que tinc segur, és que el monstre de l'acrofòbia viu amb mi, i i dia a dia aprenc a viure amb ell, perquè mai em deixarà.

Puje les escales (per a mi diminutes) amb mig cos fora. Començe a tremolar. Em quede parat. La meua mare ja estava en la part de dalt i el meu pare volia que pujara. Hi havia gent en l'escala fent cua per a avorrir, però el meu cap deia que NO!

MONSTRES DE LLUM

INTRODUCCIÓ

**MONSTRES
DE LLUM:
DONES QUE
IL·LUMINEN
EL CAMP DE
MORVEDRE**

Albert Lluca
L'Arxiu

**En el Camp
de Morvedre, també
hi ha monstres. Però
no són criatures
de por ni éssers
foscos. Són monstres
de llum: persones
que han desbordat
els límits del que és
possible, que han
deixat empremta,
que han fet
de la seua vida un far,
un crit, una melodia,
una paraula que
ressona.**

Són dones que han transformat el seu entorn, que han resistit, que han creat, que han estimat amb força, que han desafiat el silenci i han fet de la seua diferència una forma de llum.

Anomenem «monstre» aquella persona que fa coses impressionants, úniques, irrepetibles. I si ho fa des de la llum —des de la creativitat, l'esforç, la bellesa o la resistència—, esdevé referent, ídol, icona. No per ser perfecta, sinó per ser intensa, transformadora, memorable. Aquest article és un homenatge a elles. A les dones que han brillat en silenci, que han fet por al conformisme, que han brillat sense demanar permís. A les que han rebut un reconeixement públic, i a les que mereixen rebre-lo. A les que han fet del seu talent una forma de resistència, del seu dolor una forma d'art, de la seua diferència una forma de llum.

Aquest reconeixement col·lectiu és una forma de justícia poètica. És una manera de dir que la memòria no és només allò que es conserva en els llibres, sinó també allò que es transmet en les mirades, en les converses, en els gestos quotidians. És una manera de dir que les dones del Camp de Morvedre han estat, són i seran protagonistes de la història, encara que sovint se les haja volgut relegar a un segon pla. És una manera de dir que la llum no es pot apagar.

A continuació, repassem les biografies de cinc dones que han passat a la història, que estan fent història, i que són importants en Sagunt i la comarca del Camp de Morvedre. Cinc monstres de llum que mereixen ser recordades, celebrades i compartides.

Emilia Matallana: la ciència com a forma de resistència

Emilia Matallana és una investigadora que ha dedicat la seua vida a la ciència, a la recerca, a la divulgació. Nascuda a Sagunt, ha esdevingut una figura clau en el camp de la biotecnologia, especialment en l'estudi dels llevats industrials. La seua trajectòria acadèmica és impressionant: catedràtica de Bioquímica i Biologia Molecular a la Universitat de València, directora de l'Institut de Biologia Integrativa de Sistemes (I2SysBio), autora de nombrosos articles científics, mentora de generacions de joves investigadores.

Però més enllà dels mèrits acadèmics, el que fa d'Emilia Matallana una monstra de llum és la seua capacitat de connectar la ciència amb la vida. La seua passió per la recerca no és només una qüestió de coneixement, sinó també de compromís social. Ha defensat la importància de la ciència com a eina de transformació, com a forma de resistència davant la ignorància, com a camí cap a un món més just i sostenible.

El reconeixement que ha rebut a la seua ciutat natal és un exemple de com la llum pot tornar al seu origen. El mural dedicat a ella a l'IES Camp de Morvedre, dins del projecte Dones de Ciència,

Aquest article és un homenatge a elles. A les dones que han brillat en silenci, que han fet por al conformisme, que han brillat sense demanar permís

és una forma de dir que la ciència també té rostre, que també té arrels, que també té cor. És una forma de dir que les dones poden ser referents en camps tradicionalment masculinitzats, que poden liderar, que poden inspirar.

Emilia Matallana representa la força de la intel·ligència, la bellesa del coneixement, la llum de la recerca. És una dona que ha fet del seu talent una forma de resistència, que ha brillat amb força, que ha deixat empremta.

Anita Blanch: l'art que travessa fronteres

Anita Blanch és una figura fascinant. Nascuda a Sagunt el 1910, va emigrar a Mèxic amb la seua família i va desenvolupar una carrera artística que la va convertir en una de les actrius més reconegudes del cinema mexicà. Va participar en més de cinquanta pel·lícules, va ser nominada diverses vegades al premi Ariel, va treballar amb directors de renom, va protagonitzar obres que han quedat en la memòria col·lectiva.

La seua trajectòria és un exemple de com l'art pot travessar fronteres, de com la llum pot expandir-se més enllà del territori d'origen. Anita Blanch va portar el nom de Sagunt a l'altra banda de l'oceà, va fer del seu talent una forma de comunicació intercultural, va demostrar que les dones poden ser protagonistes, que poden ocupar l'escenari, que poden emocionar.

Però també va viure les dificultats de ser dona en un món patriarcal. Va haver de lluitar per fer-se un lloc, per ser reconeguda, per mantenir la seua dignitat. Va resistir, va crear, va brillar. I ho va fer amb intensitat, amb passió, amb autenticitat.

Anita Blanch és una monstra de llum perquè va fer de l'art una forma de vida, perquè va transformar el dolor en bellesa, perquè va deixar empremta en la història del cinema. És una dona que mereix ser recordada, que mereix ser celebrada, que mereix ser compartida.

Anita Blanch és una monstra de llum perquè va fer de l'art una forma de vida, perquè va transformar el dolor en bellesa, perquè va deixar empremta en la història del cinema

Evangelina Rodríguez: la paraula com a memòria

Evangelina Rodríguez és una catedràtica de Literatura Espanyola que ha dedicat la seua vida a l'estudi del teatre del Segle d'Or, a la divulgació cultural, a la defensa de la memòria. La seua obra és una combinació de rigor acadèmic i compromís social. Ha publicat llibres que analitzen el poder de la paraula, que reivindiquen la importància del teatre com a espai de resistència, que connecten la literatura amb la vida.

Ha estat guardonada amb el Premi Gonzalo Montiel per la seua tasca en la recuperació de la memòria industrial i obrera del Port de Sagunt. Ha participat en projectes que busquen preservar la història local, que donen veu a les persones silenciades, que fan de la cultura una eina de transformació.

Evangelina Rodríguez és una monstra de llum perquè ha fet de la paraula una forma

de resistència, perquè ha defensat la memòria com a patrimoni col·lectiu, perquè ha connectat la literatura amb la vida. És una dona que ha brillat en el món acadèmic, que ha inspirat generacions d'estudiants, que ha deixat empremta en el territori.

Silvia Vázquez: la veu que ressona

Silvia Vázquez és una soprano lírico-lleugera que ha actuat en escenaris internacionals com La Scala de Milà, el Grand Théâtre du Genève, el Teatro Real de Madrid. La seua veu és una combinació de tècnica i emoció, de força i delicadesa, de llum i intensitat. Ha interpretat obres de Mozart, Verdi, Puccini, ha col·laborat amb directors de renom, ha emocionat públics de tot el món.

Però també ha mantingut un vincle profund amb el seu territori. Ha participat en festivals locals com Música al Port, ha actuat en concerts commemoratius al Teatre de Begoña, ha defensat la importància de la cultura com a eina de cohesió social. Ha fet de la seua veu una forma de comunicació, una forma de resistència, una forma de llum.

Silvia Vázquez és una monstra de llum perquè ha fet de la música una forma de vida, perquè ha connectat l'art amb el territori, perquè ha emocionat amb la seua veu. És una dona que ha brillat en els escenaris, que ha inspirat amb la seua presència, que ha deixat empremta en la memòria col·lectiva.

Maria Josep Picó: el periodisme amb consciència

Maria Josep Picó és periodista, divulgadora científica, escriptora, activista. Ha publicat llibres com El canvi climàtic a casa nostra, El planeta i tu, ha participat en projectes de comunicació ambiental, ha defensat la importància de la informació com a eina de transformació. Ha estat diputada al Congrés i regidora a l'Ajuntament de Sagunt, on ha defensat polítiques ambientals, educatives i culturals amb una mirada transversal i feminista. La seua tasca com a comunicadora ha estat reconeguda amb diversos guardons, entre ells el Premi Nacional de Periodisme Mediambiental, que posa en valor la seua capacitat per fer accessible la ciència i el pensament crític a la ciutadania.

Maria Josep Picó ha fet del periodisme una eina de consciència, una forma de resistència, una manera de construir ponts entre el coneixement i la vida quotidiana. Ha escrit amb claredat, amb passió, amb compromís. Ha defensat la veritat com a valor fonamental, ha denunciat les injustícies, ha donat veu a les persones silenciades. I ho ha fet des del Camp de Morvedre, des de la seua terra, des de la seua identitat.

És una monstra de llum perquè ha brillat amb paraules, perquè ha fet del pensament una forma d'acció, perquè ha connectat la comunicació amb la transformació. És una dona que ha deixat empremta en el periodisme, en la política, en la cultura. És una referent que inspira, que emociona, que transforma.

El Camp de Morvedre com a territori de llum

Aquestes cinc dones no són casos aïllats. Són part d'un teixit viu, d'una memòria col·lectiva, d'un territori que ha estat i és bressol de talent, de resistència, de creativitat. El Camp de Morvedre és molt més que una comarca: és un espai de vida, de cultura, de lluita. És un lloc on la llum s'ha manifestat en múltiples formes, on les dones han estat protagonistes, on la història s'ha escrit amb intensitat.

Sagunt, el Port, els pobles de la rodalia, han estat escenari de transformacions socials, de moviments culturals, de lluites obreres, de resistències feministes. Han estat espais on la paraula ha tingut força, on l'art ha tingut veu, on la ciència ha tingut arrels. Han estat llocs on les dones han fet història, encara que sovint no se les haja reconegut com cal.

Aquest article és una forma de dir que el reconeixement col·lectiu és necessari. Que cal visibilitzar les dones que han brillat, que han resistit, que han creat. Que cal construir una memòria inclusiva, diversa, justa. Que cal fer de la llum una forma de justícia.

Sagunt, el Port, els pobles de la rodalia, han estat escenari de transformacions socials, de moviments culturals, de lluites obreres, de resistències feministes

La llum com a metàfora de transformació

Parlar de monstres de llum és parlar de persones que han desbordat els límits, que han fet coses impressionants, que han deixat empremta. Però també és parlar de la capacitat de transformar, de resistir, de crear. La llum no és només una metàfora estètica: és una forma de vida, una manera de ser, una actitud davant el món.

Les dones homenatjades en aquest article han fet de la seua vida una forma de llum. Han brillat en camps diversos, han resistit les dificultats, han creat amb passió. Han estat referents, encara que sovint en silenci. Han inspirat, han emocionat, han transformat.

La llum és també una forma de memòria. És allò que queda quan la presència física desapareix. És allò que es transmet, que es recorda, que es comparteix. És allò que fa que les persones siguin immortals en la consciència col·lectiva.

Cap a una memòria feminista

Construir una memòria feminista és reconèixer les aportacions de les dones en tots els àmbits de la vida. És visibilitzar les trajectòries que han estat silenciades. És reivindicar el dret a ser protagonistes. És fer justícia amb la història.

Aquest article és una aportació a aquesta memòria. És una forma de dir que les dones del Camp de Morvedre han estat, són i seran monstres de llum. Que han fet història, que fan història, que mereixen ser recordades.

És també una invitació a continuar el reconeixement. A buscar altres noms, altres trajectòries, altres llums. A construir un relat col·lectiu que siga inclusiu, divers, just. A fer de la memòria una forma de transformació.

Conclusions: la llum que ens convoca

Les cinc dones homenatjades en aquest article —Emilia Matallana, Anita Blanch, Evangelina Rodríguez, Silvia Vázquez i Maria Josep Picó— són exemples de com la llum pot manifestar-se en múltiples formes. Són referents que han brillat en la ciència, en l'art, en la cultura, en el pensament. Són monstres de llum que han deixat empremta, que han inspirat, que han transformat.

El Camp de Morvedre és un territori ric en memòria, en talent, en resistència. És un espai on la llum ha estat present, on les dones han estat protagonistes, on la història s'ha escrit amb intensitat. Reconèixer les dones que han brillat és una forma de fer justícia, de construir una memòria col·lectiva, de transformar el present.

Aquest article és un homenatge, una reivindicació, una invitació. És una forma de dir que la llum no es pot apagar. Que les dones del Camp de Morvedre són monstres de llum. Que mereixen ser recordades, celebrades, compartides.

I que la memòria és una forma de futur.

QUÈ PODRIEM DEFINIR COM A MONSTRE DE LLUM?

José Constancio Cayuela

Fill de fallers, pare de falleres.

Entès i experimentat.

Apassionat de La Palmereta.

Creadors

(en el passat)

**Podríem referir-
nos, a una entitat
immensament
poderosa que
irradia llum, potser
una força benvolent
o protectora de gran
magnitud, o fins
i tot alguna cosa
que sembla bo
a primera vista (llum)
però és aterridor
o aclaparador
(monstre) a causa
del seu poder, forma
o al seu art i el seu
domini d'un esport,
competició o treball.**

Col·loquialment, se'n diu monstre, a algú que és una meravella en qualsevol dels àmbits abans definits i si damunt és una persona que et realitza i fa que et sentes bé, llavors SI, podríem dir un monstre de llum.

És per això que vull escriure-us unes paraules sobre un meravellós i espectacular MONSTRE DE LLUM, així amb majúscules, **En ALFREDO VILLALBA**.

Alfredo Villalba: el monstre de llum que va esculpir la fantasia

Alfredo Villalba no va ser, simplement un artista faller; va ser una força de la naturalesa creativa. En la memòria col·lectiva de Sagunt, Dénia i València capital, es va convertir en l'autèntic «Monstre de Llum». Esta figura no era una criatura de por, sinó l'encarnació d'un talent incandescent, una presència que va emergir del seu taller any rere any per a il·luminar els carrers.

Arrels i Començaments en l'Art Faller.

La formació del Monstre de Llum té les seues arrels, en la tècnica clàssica. La seua trajectòria va arrancar en els anys 60 com a ajudant en el taller de José Molla, on va participar en la construcció de falles grans per a comissions com La Marina i Santa Anna. Després d'esta experiència, Villalba es va establir com un artista clau al Camp de Morvedre, plantant en diverses comissions com Voramar, Xurruca Hispanitat, La Victòria i dominant la tècnica dels monuments.

El Monstre que va Creixent: L'Imperi de La Palmereta

El creixement del Monstre de Llum es va forjar en la Falla La Palmereta de Port de Sagunt. El seu vincle amb la comissió va començar en 1980, i la relació es va estendre, competint fins a 2016.

Abans de la cúspide, Villalba va demostrar el seu potencial competint en Primera i Segona Secció de Sagunt, on va aconseguir 5 primers premis i 4 segons. Estos triomfs van confirmar que el Monstre de Llum anava creixent i perfeccionant-se abans d'obtenir l'elit.

L'ascens a la màxima categoria es va concretar en 1989, quan va començar a competir en Secció Especial. A partir d'eixe any, el Monstre de Llum va assolir el seu zenit, aconseguint una gesta nigualable: va aconseguir ni més ni menys que 18 primers premis. El seu domini es va dividir en períodes espectaculars, destacant les ratxes de 1990 a 1994 i de 1996 a 2007, a la qual es va sumar una altra victòria en 2009. En els anys sense victòria, el seu art era sinònim de podi, obtenint nombrosos segons i tercers premis.

L'ascens a la màxima categoria es va concretar en 1989, quan va començar a competir en Secció Especial

La Llum en la Capital i la Qualitat Humana

L'abast del Monstre de Llum va transcendir les fronteres de la seua comarca. Villalba va portar la seua particular lluentor a València capital així com Dénia, Tavernes, destacant amb la prestigiosa «*Almirante Cadarso - Conde de Altea*». Allí, el seu art va aconseguir un meritori quart premi en Secció Especial i, la qual cosa és la major prova del seu mestratge, va aconseguir l'indult de fins a dos ninots.

El Monstre de Llum va existir en la passió amb la qual va modelar cada peça, centrant-se sempre en la bellesa pura, la fantasia i l'exaltació de la cultura. No sols va ser admirat pel seu art, sinó també per la seua qualitat humana: la comissió infantil de La Palmereta ho cridaven amb gran afecte com el «*iaio Villalba*».

La Llum que perdura: Alfredo i Maria Valero

Encara que el foc consumia els seus monuments cada 19 de març, el record del seu art va romandre viu. La seua lluentor, no obstant això, es va veure aombrat per una pèrdua profunda: l'ésser de llum que sempre el va acompanyar, la seua esposa Maria Valero, morta a desembre de 2014.

Tristament, la llum d'Alfredo Villalba es va apagar un 19 de gener de 2020, deixant després de si un buit, però també una obra monumental i un llegat incalculable per al record de la Comunitat Valenciana. Sempre brillaran junts en la història de la festa, amb les dècades de domini en La Palmereta i els ninots indultats d'Almirall Cadarso com a prova irrefutable del seu mestratge compartit.

Alfredo Villalba un verdader monstre de llum.

FALLES, LLAPIS I VERITAT

David Ojeda Amorós
Monstre de la creació

Creadors
(en el present)

**Bona vesprada,
David. En primer lloc,
per descomptat,
anem a l'origen: com
un jove, xiquet fins
i tot, s'adona que
la seua vocació és
el món de l'art, i, més
concretament, este
món de la creació
fallera que tu tan bé
domines?**

No va haver-hi un moment exacte en el qual jo diguera: vull ser artista faller. Les Falles sempre han estat en la meua vida. Des de xicotet ja li preguntava a la meua mare com podia ser artista faller. Em vaig obsessionar amb dibuixar, amb aprendre i amb millorar. Dibueixava falles, anava a veure falles i, amb tretze anys, ja m'escapava jo només per a recórrer-les. Era una cosa molt natural, alguna cosa que portava dins des de sempre.

Amb el temps vaig fer Batxillerat d'Arts i ací el vaig tindre claríssim: jo volia estar en un taller de falles. Per contactes vaig entrar a treballar en un i, poc temps després, vaig començar a firmar les meues pròpies falles. Tot va ser bastant natural, sense forçar res.

Una vegada tens clar que això és el teu, com s'arriba a tindre una estètica tan definida com la de David Ojeda (eixos blancs, eixa pintura al llapis, eixes extremitats «xicotetes» i eixes cares sempre amb nassos punxeguts i ulls grans)? És per convicció pròpia, per eixir-se un poc de l'orde establert (falles clàssiques) i obtindre visibilitat o per, un poc, la mescla de les dos opcions?

El meu estil no naix de cap estratègia ni de voler cridar l'atenció. Les meues il·lustracions van començar sent en blanc i negre, al llapis, amb algun toc de color. I jo pensava: si això és el que faig en il·lustració, per què no puc portar-ho a les Falles? Si sé dibuixar i pintar al llapis, per què he d'usar pinzell i acrílic sols perquè és l'habitual? Així vaig començar a treballar directament al llapis, i sense adonar-me ací va nàixer l'estil.

De totes maneres, malgrat no ser la típica falla tradicional, la teua estètica no distorsiona la realitat com el poden arribar a fer altres artistes. Això és una cosa espontània, o és una cosa estudiada per a continuar arribant a la major quantitat de públic possible?

Hui és la meua manera de contar històries. Sé que no és la falla més clàssica del món, però sí que crec que té alguna cosa de clàssic. És una estètica contemporània, però no deixa arriere l'essència de la falla. Tinc molt de respecte per la festa fallera. Soc faller de dos falles i pense que la nostra tradició no s'ha de perdre. Es pot adaptar als temps que corren, evolucionar, però no desaparèixer, perquè llavors perdríem el que som.

Ara sí, ja tenim un estil definit, encara que fora del tradicional. Suppose que comencem des de baix, en comissions xicotetes, però és molt difícil entrar en grans comissions, o, com sempre, és simplement qüestió de gustos? Una vegada s'entra en eixos nivells és complicat mantindre's? Depèn molt dels premis, o les comissions continuen confiant en eixe estil per convicció?

Entrar en grans comissions no és fàcil, i menys quan el teu estil s'ix de l'habitual. Moltes vegades penses que fer una bona falla et portarà automàticament a un bon premi, però la realitat és més complexa. Jo tinc clar que faig bones falles, però el premi també depèn del gust del jurat. Quan tens un estil tan definit, pot passar que faces una gran falla i el resultat no acompanye.

Amb el temps vaig fer Batxillerat d'Arts i ací el vaig tindre claríssim: jo volia estar en un taller de falles

Mantindre's tampoc és senzill. Has de ser fidel al teu estil, però al mateix temps oferir una cosa nova perquè les comissions no es cansen. Crec que ho estic fent bé, perquè ja són molts anys repetint amb les mateixes comissions, i per a mi això és una de les majors satisfaccions.

Parlem de la nostra falla, de La Palmereta (i et posaré en un xicotet destret): què significa per a David Ojeda que la falla La Palmereta, amb el seu palmarés històric a base de falles tradicionals, decidisca apostar per ell, per la innovació que representa?

La Palmereta té un significat molt especial en la meua trajectòria. Va ser de les primeres falles que em va donar l'oportunitat de treballar amb un pressupost més gran. Venia de fer falles més xicotetes i La Palmereta va apostar per mi. Hui dia continuem caminant junts, i això per a mi ho diu tot.

Sabem que tens un objectiu entre cella i cella, que és eixe primer premi d'Especial a Sagunt. Què significaria per a tu aconseguir-ho? I la següent és molt més espinosa: seria per a tu el tancament d'un cicle, o continuaries barallant i seria l'esperó per a ser una altra llegenda de La Palmereta?

Tinc entre cella i cella eixe primer premi d'Especial a Sagunt. És una cosa que m'amoïna. Però no ho visc només com un objectiu personal, sinó també com una responsabilitat compartida. Sé les ganes que té la comissió i els anys que porta lluitant-ho. Jo sent el deure d'intentar donar-vos eixe primer premi que us mereixeu, perquè el tracte cap a mi sempre ha sigut increïble: suport, respecte, ajuda i molts bons gestos.

Eixe primer premi seria gasolina per a seguir molts anys més junts i continuar barallant per més coses.

I, sobretot, em quede amb una idea: sentir que La Palmereta i el món faller són una família. Si amb el temps el meu treball es recorda amb estima, més enllà de premis o classificacions, port a mi això ja és guanyar.

De totes maneres, crec que tens molt clar que en La Palmereta (en el món faller en general) ja eres un d'eixos monstres que tant nomena Rosario Flores, eixos monstres de llum que deixen empremta i que, a la llarga, tothom els recorda amb afecte. Moltes gràcies per la teua col·laboració i per ser part de la nostra família fallera.

NO EM DONES POR!!!

Chelo Tarazona

Fallera i membre de FJFS

Gestionadors

(en el passat)

**Si té grans ulls
grocs, rosques
i caragols, grans
potes que semblen
un bosc, enorme
cua i una gran boca
amb dents filosos,
ANEU EN COMPTE!!!!
ÉS UN MONSTRE.
I si de monstres
parlem, els trobem
en els contes infantils,
en pel·lícules, llibres
i en la vida real,
tots sabem que n'hi
ha bons i dolents
o positius i negatius.**

Un «monstre positiu» el podríem comparar a una persona o una figura literària o simbòlica que, a diferència del monstre tradicional que infon terror, representa aspectes bons com l'alegria, la vitalitat, l'autoacceptació o la força interior, transformant el negatiu en alguna cosa que inspira, ensenya i ajuda a superar pors internes, com es veu en contes infantils o en la idea de confrontar les nostres pròpies inseguretats per a créixer.

Un «monstre negatiu» pot referir-se a una persona cruel, una criatura mitològica que representa el mal (com els gegants en la mitologia nòrdica) o, en un sentit metafòric i psicològic, a pensaments o emocions fosques que ens turmenten, com la por al fracàs o la baixa autoestima, als quals no s'ha d'alimentar sinó reconèixer i manejar.

Un «monstre positiu» i «negatiu» no són termes biològics, el monstre negatiu és el clàssic (força del caos, amenaça), mentre que un monstre positiu és una entitat que, encara que «anòmala», representa força, poder o coneixement útil, sovint com a símbol de resistència, poder intern o com a eina psicològica per a explorar emocions difícils, com en «El Monstre de les Emocions» per a xiquets.

En resum, el negatiu és el monstre com a enemic o amenaça, mentre que el positiu és el monstre com a eina d'autoconeixement o font de poder.

Si hem de parlar de monstres m'incline pels positius, els quals inciten a ser millors i a treballar, demostrant que amb esforç, ganes i unió es poden aconseguir més coses.

Les falles també tenim monstres positius i negatius, persones que amb el seu treball van deixar una petjada important.

Miguel Angel Alegria va ser aquest monstre positiu per a les falles de FJFS. Ell era d'aquestes persones que en lloc de criticar li agradava actuar i si pensava que una cosa es podia millorar sempre intentava demostrar-ho.

Amb encerts i errors, però com se sol dir, s'equivoca qui actua i en aquest cas l'important és participar pel bé comú del col·lectiu faller.

Les falles no tenien local al qual poder cridar, seu, casal o museu faller, en 1993 es va aconseguir aquest primer pas, la donació d'un local per part de l'Ajuntament, condicionar-lo i tot el relatiu a la documentació va suposar un gran treball. Però el realment important era que les falles ja teníem una seu fallera.

Aquest segon exercici al capdavant de la Junta va suposar un treball extra, es va editar un llibre, en dos toms, que arreplegava els 20 anys de la Junta Local Fallera, un llibre on quedaven plasmats els actes, cens, història i fotos de totes les falleres majors i presidents de les comissions, així com totes les Falleres Majors de la Junta des de 1974.

Aquest aniversari es va celebrar amb un acte senzill a la vesprada i a la nit va ser el sopar de gala.

Miguel Angel Alegria va ser aquest monstre positiu per a les falles de FJFS. Ell era d'aquestes persones que en lloc de criticar li agradava actuar i si pensava que una cosa es podia millorar sempre intentava demostrar-ho

En aquest mateix exercici, el 24 de gener a les 17:30 h. es celebraven per primera i en el Centre Catòlic els primers Play-back fallers.

Des de la seua fundació com a junta local fins a 1994 l'únic reglament que coneixíem era el de Junta Central Fallera de València, aquest any va demostrar que necessitàvem un reglament propi i es va realitzar el primer congrés faller, després de quasi un any de treball, a l'abril de 1995 entrava en vigor el I Reglament Faller, a partir d'aquest moment es va començar a treballar en la constitució de les falles com a associacions culturals, fins que totes les comissions no estiguérem constituïdes com a tal, Junta Fallera no es podia constituir com una Federació.

Positiu, realment Miguel Ángel Alegría va ser un president molt positiu per a les falles.

Fins a 1993 els premis d'esports i jocs de taula de majors, es lliuraven en el sopar de gala i els premis de cultura i esport infantil es lliuraven en el dia infantil. Això també va canviar, tots els premis de cultura i esport, tant infantil com gran, van començar a donar-se en la Clausura d'Activitats.

Amb la participació dels xiquets de les comissions, Plaça del Sol, Eduardo Merello, Luis Cendoya, Mocador i Doctor Palos, es va organitzar la gala Disney que va ser molt ben rebuda per tots els fallers.

Durant aquests set anys com a president de la junta fallera va treballar de manera incansable, l'últim any al capdavant del col·lectiu, es va celebrar el 25 aniversari amb una exaltació del mateix i plantant una falla en Baladre que es cremaria el 20 de març.

Ara com ara, el monstre més positiu que ha tingut la FJFS.

UN GRAN MONSTRE

Marián Romero Torres

Llicenciada en Ciències de la Informació. Periodista Levante-EMV

Gestionadors

(en el present)

Són diverses les accepcions que la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola (RAE) arreplega per a definir la paraula MONSTRE. Paraula clau d'este treball encomanat per la falla La Palmereta i per descomptat, paraula clau, si buscàrem el posicionament «SEO» d'este article en Google. Sens dubte, MONSTRE és l'epicentre del tema que hui ens ocupa.

Malgrat les set descripcions que realitza la major institució en la llengua del nostre país, és clar, que la majoria de persones, ens quedem amb dos, potser per la nostra tendència a simplificar, en el sentit més positiu de la paraula, que seria fer-la entendre, accessible i comprensible. Una reducció de significats o accepcions que ens portaria a deixar-la en una dualitat: la connotació positiva i la connotació una mica més negativa.

He de dir, que qualsevol persona en diferents moments o conjuntures en la seua vida som mereixedores de les dos accepcions, encara que en termes relatius i ben entesa, sense arribar als extrems del seu significat.

Tots coincidiran que la paraula és molt grandiloqüent, tant en una accepció com en una altra, i assignar-la a un nom i cognoms és ardu complicat i a vegades temerari per la quantitat d'arestes que té el vocable i en concret, el seu significat, però, sens dubte, este és el repte de l'article de hui.

Quan em van demanar que parlara d'Hugo com a «Monstre» i donat el moment actual com a president de Federació Junta Fallera de Sagunt i gran company, no puc ocultar que el meu primer pensament va ser NO puc. No obstant això, després d'analitzar-ho, crec que és un bon moment per a donar a conèixer a una persona, DESCONEGUDA per a la gran majoria. I dic això, perquè quedar-nos en les capes més superficials de l'ésser humà, no és conèixer, sinó intuir, divagar, apostar, opinar, però no conèixer amb claredat.

MONSTRE és una paraula molt ampul·losa, abundant, que només és pròpia per a un grup reduït d'éssers humans i entre ells està, Hugo.

Entre les accepcions del vocable, em quede amb una: Persona d'extraordinàries qualitats per a exercir una activitat determinada, una definició que encaixa amb Hugo, encara que no és l'única.

Entre aquestes qualitats, caldria destacar diverses, les quals podrien atorgar-li, sense titubejar, el qualificatiu de Monstre en el seu sentit més objectiu.

Una d'elles és la seua formació fallera, de la qual és un Monstre en majúscules. Ningú pot negar, que és una de les persones amb major coneixement del món de les Falles en estos moments. Ha estat en llocs de responsabilitat durant diversos anys en Federació Junta Fallera de Sagunt, amb anterioritat a ocupar la presidència, que li atorga un altre màster en coneixements. Ha format part de Junta Central Fallera, ha sigut jurat de falleres majors i de falles en diferents moments de la seua vida. També president de la seua comissió, Falla Penya el Mocador durant diversos exercicis. És un dels impulsors de la cultura del llibret, encara que no l'únic, però sí dels més importants i constants en este assumpte, almenys de l'última dècada; també de Falles Innovadores, important conceptes diferents per als monuments

Tots coincidiran que la paraula és molt grandiloqüent, tant en una accepció com en una altra, i assignar-la a un nom i cognoms és ardu complicat i a vegades temerari per la quantitat d'arestes que té el vocable i en concret, el seu significat

fallers... i un llarg etcètera, ja que això tan sols seria una pinzellada del seu currículum, en deixar-nos moltes altres coses.

«Hugo és un visionari», així ho definixen moltes persones del seu equip actual en FJFS, qualitat que no tothom té, per la qual cosa no és presumptuós dir que és un Monstre i dels bons. Un visionari que pensa en gran, amb fam, amb objectius clars i ambiciosos en el sentit més constructiu de la paraula; dels qui pensa que tot és possible si es treballa, si es lluita i si un s'obstina. Inconformista per naturalesa i molt crític amb la passivitat i l'immobilisme. Un home de reptes assolibles, somiador, però amb els peus en la terra; amb propostes palpables, clares i definides, com la de posar a Sagunt i a esta comarca en el mapa faller, recuperant el pes que va tindre dins del G-8 per a convertir-nos en la primera potència fallera després de la ciutat de València, i, la veritat, no va res malament la cosa.

És un Monstre en la direcció d'orquestra: el seu equip. Un destacat guia que marca el camí, prèviament definit en un projecte clar, estudiat a consciència, concret i que poc o res deixa a l'atzar.

És admirable veure aquesta resiliència, ja que, malgrat moments durs i de molta pressió, ha sabut «tirar del carro», espentar, mobilitzar, però, sobretot, il·lusionar i motivar, encara que falten les forces per l'esgotament, les pedres en el camí i les situacions complicades. Defallir, tirar la tovallola o rendir-se no està en els seus plans. Però l'encara més increïble és que aquest esperit de lluita sap traslladar-lo i impregnar-lo a la seua gent, i encara que sembla estrany, ho fa més fort i també a tot el seu equip.

Esta actitud i aptitud davant un escenari angost, complicat i molt difícil a vegades, és veritat que no sempre, em suggerix una altra descripció de MONSTRE de la RAE, també atribuïble a ell: producció contra l'orde regular de la naturalesa.

El normal o el natural és que quan alguna cosa ix malament, trunca els teus plans o després d'intentar-ho diverses vegades se guixes sense aconseguir-ho, t'ensorres, te n'afones. No obstant això, en Hugo, no és el normal, d'ací ve que no està res malament, assignar-li una altra nova accepció de la paraula clau del nostre article.

Diuen que els Monstres no són humans, però este no és el cas, perquè hi ha Monstres que sí que ho són. I com a persones, per grans que siguen, res frega la perfecció. Hi ha Monstres de llum que no brillen i Monstres de la foscor que no són tan dolents. Com en les pel·lícules, hi ha monstres que poden semblar malvats i quan esta acaba, et dones comptes que res és com esperaves.

Alguna cosa semblant succeïx amb el Monstre que hui ens ocupa. Potser caldrà esperar a veure el final del film per a traure conclusions. Perquè durant tot el llargmetratge, el monstre ha pogut

«Hugo és un visionari», així ho definixen moltes persones del seu equip actual en FJFS, qualitat que no tothom té, per la qual cosa no és presumptuós dir que és un Monstre i dels bons. Un visionari que pensa en gran, amb fam, amb objectius clars i ambiciosos en el sentit més constructiu de la paraula; dels qui pensa que tot és possible si es treballa, si es lluita i si un s'obstina. Inconformista per naturalesa i molt crític amb la passivitat i l'immobilisme

tindre comportaments reprotxables, moments en què de la llum es passa a les tenebres, decisions no encertades; però cal no oblidar que trac-tem amb Monstres de carn i os i no amb éssers mitològics o de ciència-ficció i atenent a això, tots som en moments determinats una mica monstruosos, però l'important és detectar-ho, gestionar-ho i millorar i si així succeïx, com és el cas d'Hugo, això també és cosa de grans, és cosa de Monstres.

MONSTRES ADMIRABLES

Sara Vidré Monreal

Revolucionaris
(músics)

**Hola, em dic Sara
i porte estudiant
música des de fa deu
anys. I sí, ara tinc
quinze. Vaig nàixer
a Sagunt, entre la mar
amb la seua calma,
la seua llum, la seua
brisa i els somnis
que van i venen com
les ones, i el castell
i les muntanyes,
amb força, fermesa
i capvespres
en silenci que
guarden melodies.**

En esta mateixa ciutat, entre l'olor a flor del taronger, a mar i a pedra antiga que encara recorda la seua història, van nàixer dos músics als quals admire profundament, ells són Joaquín Rodrigo i Mario Monreal, i des que vaig saber que eren d'ací, vaig sentir que el meu amor tan real per la música tenia arrels molt més profundes que el simple fet de saber tocar bé; estaven lligades a mi, a la meua terra, al meu lloc, com si compartírem una cosa inassolible, alguna cosa només nostra.

Dos monstres admirables, capaços de convertir el silenci en emoció i de música en una melodia eterna.

La meua història amb el piano va començar quasi sense voler. A la casa dels meus avis hi havia un piano vell, tan vell que fins i tot ja venia amb ella quan la van comprar, es situava a l'habitació més xicoteta de la casa però la que rebia la llum més especial, quasi hipnòtica. Eixa habitació estava sempre tancada, però, un dia, mentres els meus cosins i jo jugàvem a l'amagatall, vaig decidir entrar per a amagar-me. En eixe mateix instant en el qual vaig obrir la porta va començar tot. Al principi els meus avis no em deixaven entrar en eixa habitació i s'enfadaven perquè estava plena de pols, però de seguida es van adonar que es despertava una cosa molt especial en mi mentres tocava el piano, i des de llavors passava les vesprades senceres inventar melodies.

Pensaven que era només un joc o simple curiositat de una nena menuda, però la meua curiositat va continuar augmentant a passos de gegant i, quan em van apuntar al Conservatori Municipal, ja no va haver marxa arrere. Des de llavors, el piano es va convertir en el meu millor amic, vaig descobrir que cada nota podia contar una història, que el silenci també era part de la música. Va ser i encara és, l'únic capaç de tranquil·litzar-me i calmar-me quan em passa alguna cosa, la meua manera d'evadir-me de la realitat, amb el piano puc dir coses que jo sola no sé com expressar.

El col·legi al qual he anat tota la meua vida es diu CEIP Victoria I Joaquín Rodrigo, igual que el conservatori al que vaig, Joaquín Rodrigo. Potser és una coincidència, però jo preferisc pensar que no, que hi ha alguna cosa més.

Cada vegada que entre al Conservatori sent algo especial, com si ens unira un fil invisible que connectara la seua història amb la meua. Amb Mario Monreal em passa una cosa semblant, la meua primera audició a piano va ser en el Centre Cultural Mario Monreal de la meua ciutat, tocant just un fragment d'una de les seues obres. Serà també coincidència que Mario Monreal va ser docent en el Conservatori Superior de Música Joaquín Rodrigo de València? Coincidint també amb ser el mateix centre al qual li estic presentant aquesta carta d'admissió.

A vegades pense que no pot ser casualitat. Potser el destí ha volgut deixar-me senyals en el camí, per a arregar-les i sembrar la meua pròpia història.

No sempre ha sigut fàcil, he crescut entre molt sacrifici, estudis, audicions, concerts...

A la casa dels meus avis hi havia un piano vell, tan vell que fins i tot ja venia amb ella quan la van comprar, es situava a l'habitació més xicoteta de la casa però la que rebia la llum més especial, quasi hipnòtica

i també frustracions, moltes frustracions. La música m'ha ensenyat a tindre paciència, a entendre que cada error és una oportunitat per a millorar i superar-me, i que la disciplina també pot ser una forma d'amor propi.

Ara que acabe de fer quinze anys, ara que estic a punt d'acabar l'ESO, ara que em veig més forta i capaç que mai, ara que sent que ha arribat el moment, ara, per fi ha arribat l'hora de fer el següent pas. Vull continuar creixent, aprenent i portant amb mi tot el que aquest lloc, la meua terra i la seua història m'han ensenyat.

Cada dia desitge entrar al Conservatori Superior de Piano, per a continuar explorant el llenguatge que em fa sentir tan viva, per a aprendre dels qui saben transformar la música en art, per a continuar descobrint qui soc a través de cada nota i per a poder tocar en la Prova Pràctica d'Admissió el *Concert d'Aranjuez*, que tant m'ha inspirat i m'ha animat a seguir amb la meua passió.

No sé si algun dia arribaré a crear alguna cosa que perdure en el temps, però el que sí que sé és que vull intentar-ho, amb la mateixa passió que em va fer obrir aquella porta per primera vegada, i amb el mateix tremolor a les mans que encara sent quan toque.

Esta carta no és només una presentació, sinó una promesa: continuar tocant amb el cor malgrat les adversitats, com el van fer els xicotets grans monstres admirables que van nàixer en la meua terra.

Amb respecte, il·lusió i emoció,

UNA SOCIETAT ANQUILOSA- DA? ACÍ NO...

Departament de Documentació

A.C. Falla La Palmereta

Revolucionaris

(esportistes)

**Sagunt ha donat
molts monstres
de llum al món, però hi
ha un camp en el qual
ha sigut una ciutat
especialment
prolífica: el món
de l'esport.**

Històricament, ha comptat amb un ampli ventall en la seua oferta esportiva a escala de clubs, tant en esports considerats minoritaris, com els escacs, el ciclisme o la lluita, com en molts altres esports que han anat adquirint importància a poc a poc, com el voleibol, la gimnàstica rítmica, el waterpolo o la natació, fins als grans transatlàntics del bàsquet, el futbol o l'handbol.

De la nostra ciutat han eixit grans esportistes que han competit en l'elit i que han deixat empremta en l'imaginari esportiu popular, així com clubs que fa molt temps que competixen en l'elit nacional, a més amb molts bons resultats. Us abellix fer memòria? Doncs anem.

Qui no ha sentit parlar de **René Marigil**? Encara que nascut a França, la seua nacionalitat era espanyola. Quan tenia 16 anys es va traslladar des de Rebollosa de Jadraque (Guadalajara), on vivia amb la seua família, a Sagunt, on va residir fins a la seua mort en 2009 i on es va desenrotllar com a ciclista, passejant el nom de la ciutat tant per la Volta a Espanya, on en 1956 va liderar la carrera durant dos dies i en 1958 va aconseguir una victòria d'etapa, com pel Tour de França, on en l'edició de 1956 va coronar al capdavant el prestigiós Col de la Croix-de-Fer. També va ser 2n en el campionat d'Espanya en Ruta l'any 1957 i va guanyar la Volta a Llevant (actual Volta a la Comunitat Valenciana) en la seua edició de 1956. Sens dubte un palmarés important per a un monstre de l'esport saguntí molt volgut a la nostra ciutat.

Canviarem d'esport, i ens n'anirem al futbol, on la nostra ciutat ha donat grans noms, com Antonio Maceda, David Navarro, Rubén Rochina, Carlos Moros Gracia o Fran Gámez.

Tres d'ells (Antonio Maceda, David Navarro i Fran Gámez) ixen del planter del C.D. Acero, el club que més futbolistes d'elit ha donat a la nostra ciutat, mentre que Carlos Moros va començar a jugar en el Valencia C.F. fins a juvenils per a passar des d'allí a l'Atlético Saguntino i Rubén Rochina va començar la seua formació en les categories inferiors del Valencia C.F. ja des d'infantils.

Cada un té la seua història, així que començarem per **Carlos Moros Gracia**. Com ja hem comentat, Carlos Moros va començar a jugar en l'Atlético Saguntino, però no va dubtar a viure noves experiències si li servien per a progressar i, per això, prompte va posar rumb a un mercat com l'estatunidenc gràcies a una beca de la Universitat de Temple, a Filadèlfia. Un parell d'anys després va decidir canviar d'aires i es va traslladar a Suècia, on ha transcorregut gran part de la seua carrera i on encara hui seguix en actiu.

Fran Gámez és el següent. Sorgit del planter del C.D. Acero, prompte va decidir canviar la mar per la muntanya i va passar a jugar en l'Atlético Saguntino, amb el qual va aconseguir l'ascens a 2a B, una gran fita en la història del club. En eixe moment entra en l'òrbita del C.D. Mallorca, històric vingut a menys, que ho contracta i amb el qual arribarà a ascendir a 1a Divisió. D'allí va passar al Real Zaragoza, al C.D. Eldense i, finalment, a l'Albacete Balompié, club en el qual seguix en actiu.

De la nostra ciutat han eixit grans esportistes que han competit en l'elit i que han deixat empremta en l'imaginari esportiu popular, així com clubs que fa molt temps que competixen en l'elit nacional

Parlarem ara de **Rubén Rochina**, un jugador que va saltar directament a l'elit. Els seus primers passos en això del futbol els donà a l'escola del Valencia C.F. des de la categoria d'Infantils. La seua participació en tornejos inferiors va fer que des del F.C. Barcelona posaren l'ull en ell, portant-lo a La Masia. Va jugar en el Barça B, però el protagonisme que li donava el seu entrenador no es corresponia amb les seues aspiracions, per la qual cosa va decidir fer el salt a una lliga tan exigent com la Premier League, fixant pel Blackburn Rovers. A partir d'ací, i a base de cessions i traspassos, s'ha convertit en un autèntic rodamon del futbol, passant per clubs com el Reial Saragossa, Rayo Vallecano, Granada, Rubin Kazan rus, Levante U.D., novament Granada i finalment l'Atlètic Balears, club en el qual continua jugant en l'actualitat.

El nostre següent il·lustre és **David Navarro**, format en el C.D. Acero. D'ací va passar a les categories inferiors del Valencia C.F., des d'on va ascendir de la mà de Rafa Benítez al primer equip. Va participar de manera ocasional en la Lliga que el Valencia C.F. va conquerir en la temporada 2001-2002, passant a ser integrant de ple dret d'eixa plantilla 2003-2004 que va aconseguir un triplet històric per al club (Lliga, Copa de la UEFA i Supercopa d'Europa). Per desgràcia, el record que es té d'ell està més lligat a l'agressió a Burdisso en 2007 que al seu bon palmarés. En la temporada següent, i amb una sanció de 6 mesos imposada per la UEFA, va ser cedit al R.C.D. Mallorca, tornant al Valencia C.F. en la 2009-2010. Després de rescindir el seu contracte amb el Valencia C.F., va fixar pel Neuchâtel suís, encara que en 2012 torna a València, esta vegada de la mà del Levante U.D. on va romandre fins a 2016, any en què va recalcar en l'A.D. Alcorcón com a agent lliure per a finalitzar allí la seua carrera.

I tanquem este passeig pels nostres monstres històrics amb el qual quasi amb total seguretat més visibilitat li ha donat a la nostra ciutat: **Antonio Maceda**.

Maceda sorgix del planter del C.D. Acero, i amb 18 anys protagonitza un traspàs històric per als portenys en fitxar per l'Sporting de Gijón a canvi d'1,5 milions de pessetes de l'època (1975). A Gijón va arribar a ser subcampion de Lliga en una ocasió i de Copa del Rei en dos. Els grans transatlàntics del futbol espanyol ja havien posat els seus ulls en ell, i en 1985 va acabar fixant pel Real Madrid. Allí va romandre quatre temporades en les quals va aconseguir quatre Lligues, una copa del Rei, una Supercopa d'Espanya i una Copa de la UEFA, si bé va ser de manera testimonial en estar lesionat en tres de les quatre temporades, concretament des del Mundial de 1986. Això el va portar a abandonar la pràctica del futbol en finalitzar el seu contracte en 1989.

Va arribar a jugar 36 partits amb la Selecció Nacional, participant en les fases finals dels mundials de 1982 i 1986. Recordats són els seus dos gols contra Malta (12-1) en l'últim partit de classificació per a l'Eurocopa 1984 que va ficar a Espanya en la fase final, igual que el que li va marcar a Alemanya en la mateixa Eurocopa i que va portar a Espanya a les semifinals d'un torneig que la selecció nacional perdria en la finalíssima contra França, l'amfitriona.

Després de la seua retirada com a futbolista, ha seguit vinculat al món de l'esport en general i del futbol en particular com a empresari (Star-dreams), entrenador (C.D. Badajoz, Real Spor-

ting de Gijón o S.D. Compostela) i comentarista (GOL TV, La Sexta...), on hui seguix en actiu.

De totes maneres, encara que estos són els que més ens sonen, hi ha molts altres monstres a la nostra ciutat que, per practicar esports menys coneguts, no tenen la repercussió dels futbolistes, encara que quasi sempre arriben a tindre millor palmarés.

És el cas dels lluitadors **Arturo González Sánchez**, Insígnia d'Or al Mèrit Esportiu de la Federació de Lluita; **Andrés Iniesta Pacheco**, lluitador olímpic a Barcelona 92 (l'únic olímpic saguntí), 18 vegades campió d'Espanya en diferents categories; **Ricardo Fernández Arroyo**, quatre vegades campió d'Espanya, una d'elles imbatut; **José Santiago Díaz**, campió d'Espanya de grecoromana; **Rafael Cabellos Castellà**, també campió d'Espanya de grecoromana; **Angel Serna Torralba**, un altre dels múltiples campions d'Espanya de la pedrera saguntina; **José Aspas Martínez**, un altre dels nostres campions i el pioner de la lluita a Sagunt i, naturalment, **Mariano Dolz Elena**, dèsset vegades campió d'Espanya en diferents modalitats i categories.

Antonio Comeche és un altre d'eixos monstres desconeguts que han posat en el mapa a la nostra ciutat. Campió d'Espanya de tir en múltiples ocasions, subcampió mundial... igual que **Marco i Álvaro Barba**, els dos germans pilots que, encara que nascuts a Sevilla, sempre s'han considerat saguntins. Els dos han guanyat campionats i han competit per a equips de la talla de Campos Racing. Destacable va ser l'exhibició que va fer Álvaro fa uns anys ja en l'Avinguda Camp de Morvedre, transmetent als aficionats que allí es van congrega eixa adrenalina que traspuen els circuits.

Tots ells són monstres que ja han escrit la història de l'esport saguntí, però per això, per ser uns autèntics monstres, han deixat una empremta que molts joves segueixen, com **Marta Ojeda**, **Pau Gimeno**, **Martina Ojeda**, **Daniela Ojeda**, **Mara Jurado**, **Aitor Tello**, **Alan Ferrera**... i, per descomptat, «el nostre» **Hugo Marta Cortés**, Premi a Esportista Revelació de la Federació de Lluites Olímpiques de la Comunitat Valenciana, Campió de Lluita Olímpica de la Comunitat Valenciana i Campió Internacional Joves Promeses. Ells seran els que, en un futur, escriuran la història.

Estos són els grans monstres individuals, però la majoria d'ells no haurien sigut res sense eixa estructura que els proporcionen els seus clubs, autèntics monstres de llum socials que barallen contra pressupostos desorbitats, a vegades arribant a renunciar a competicions per qüestions econòmiques, i que han creat un entramat de base que, sens dubte, fa a la nostra ciutat millor socialment. A eixos **Fertiberia Balonmano Puerto Sagunto**, **Balonmano Morvedre**, **Club Baloncesto Puerto Sagunto**, **Club de Lluita Camp de Morvedre**, **Club Deportivo Ares**, **Club Natación Acuático Morvedre**, **Club Deportivo Acero**, **Atlético Saguntino**, **Futbol Base Sagunto**, **Biensa C.F.**, **Club de Tennis Sagunto**, **Club d'Esgrima Morvedre**, **Club Gimnasia Sagunto**, **Club Deportivo Camp de Morvedre**, **Club Patinaje Alas Sagunto**, **Club d'Escacs Camp de Morvedre**... i segur que hi ha algun que em deixi, MOLTES GRÀCIES!

**LES MANS
DEL GENI
JOAQUÍN
RODRÍGO I EL
RESSO VITAL
DE MARIO
MONREAL**

Óscar Martell Peinado
Músic i membre de FJFS

Revolucionaris
(músics)

**La història
de la música
espanyola del segle
XX sol escriure's
amb els traços
lluminosos del Concert
d'Aranjuez, però
la verdadera
magnitud
del seu autor, Joaquín
Rodrigo, transcendix
la guitarra
per a instal·lar-se
en un humanisme
sonor que pocs han
sabut descodificar
amb tanta fidelitat
com el pianista Mario
Monreal.**

Parlar dels dos és parlar d'un diàleg entre la composició visual i la interpretació que es convertix en testament.

Rodrigo: Una llum en la ceguesa

Joaquín Rodrigo (1901–1999) no sols va ser el «Marqués dels Jardins d'Aranjuez»; va ser un arquitecte de paisatges invisibles. Malgrat perdre la vista als tres anys, Rodrigo va construir un univers d'un neoclassicisme vibrant, on l'essència de l'espanyol no és un clixé, sinó una estructura emocional profunda. La seua obra per a piano, sovint eclipsada per la seua producció per a guitarra, és d'una exigència tècnica i una subtileza poètica que requereix alguna cosa més que virtuosisme: exigeix una comprensió del silenci.

Monreal: L'interpret de l'essència

És ací on la figura de Mario Monreal (1938–2010) cobra una dimensió quasi mística. Nascut a Sagunt, la mateixa terra que el mestre Rodrigo, Monreal va ser el vehicle perfecte per a eixa música. Presentat a Madrid pel mític José Iturbi, Monreal no sols va ser un pianista de projecció internacional; va ser el guardià d'una tradició que unia el rigor de l'escola alemanya amb l'ànima llevantina.

Quan Monreal interpretava a Rodrigo, no sols executava notes. Hi havia una connexió atàvica, una geografia compartida que permetia que les peces de piano del mestre —com el seu Concert heroic— ressonaren amb la força i la claredat que Rodrigo sempre va imaginar. Monreal entenia que la música de Rodrigo no és sol color, sinó disciplina i esperit.

Un llegat entrelaçat

Hui, a Sagunt, el Conservatori Professional Joaquín Rodrigo i el Centre Cultural Mario Monreal es miren de front. No és una coincidència urbanística; és el reconeixement que la creació necessita de la veu que la faça eterna. Mentre el món continue taral·lajant l'Adagi d'Aranjuez, els amants del piano continuarem acudint a les gravacions de Monreal per a trobar l'honestat d'una música que, malgrat nàixer en la foscor física del compositor, va il·luminar tota una era de la cultura espanyola.

La grandesa de Rodrigo va ser escriure el que no veia; la de Monreal, fer-nos sentir que nosaltres, en escoltar-ho, tampoc necessitàvem els ulls per a comprendre la bellesa. La música es ú dels pilars fonamentals en la cultura valenciana, i més, si parlem en el món de les falles tant Rodrigo com Monreal no han realitzat partitures on les seues melodies ens recorren a falles. Però en el cançoner faller sempre estarà l'adaggio del Concert d'Aranjuez i d'altres composicions del nostre compositor més conegut. De Mario Monreal sols tenim el llegat en forma d'homenatge, sent el Centre Cultural Mario Monreal, el seu llegat per a tots les ciutadans de Sagunt.

Hui, a Sagunt, el Conservatori Professional Joaquín Rodrigo i el Centre Cultural Mario Monreal es miren de front. No és una coincidència urbanística; és el reconeixement que la creació necessita de la veu que la faça eterna

**EMILI
LUECA
I UBEDA:
L'HOME
DARRERE
DE LA PLOMA**

Mar Lluca i Jueas

Fallera i filla de monstre (literari, per descomptat)

Revolucionaris

(literaris)

**Per si algú
no el coneix, Emili
Llueca, a més de mon
pare, era un enamorat
del Camp de Morvedre
en general i de Sagunt
en particular,
però, per damunt
de tot ell es definia
com un contador
d'històries, capaç
de llegir-les en cada
pedra i descobrir-les
en cada persona
amb qui es trobava.**

Desenterrant i registrant aspectes de la vida local que, d'una altra manera, s'hagueren perdut en el temps, des de fites i troballes arqueològiques de fa més de dos mil anys fins a les històries quotidianes del segle XX, ell va documentar l'evolució del Camp de Morvedre amb meticulositat i passió.

De família originària de la comarca de La Costera, per atzars d'un destí manipulat per represàlies polítiques, ell va nàixer a Quartell on va passar la seua infantesa, sent el quart de sis germans, el 7 de juliol de 1949, al carrer Major, popularment conegut com carrer del Banc, per ubicar-se allí la sucursal del Banc de València, de la qual son pare era el director. Allí els seus pares van viure durant vint-i-cinc anys en els quals els veïns acabaren convertint-se en família creant per al menut Emili una comunitat que representava una font inesgotable d'històries i un escenari on viure les més curioses i atrevides aventures.

Durant aquells anys despreocupats, entre jocs al carrer i genolls raspats, va començar a interessar-se per la història i la cultura dels pobles de La Vall de Segó, però sobretot, va anar convertint-se en un jove alegre, xerraire, a voltes descarat, sempre curios. Com ell mateix ha contat en nombroses ocasions, de xiquet va col·leccionar de tot: monedes, segells, revistes, postals, fotografies... que serien la llavor de l'Arxiu Llucca-Jueas d'Imatges de Sagunt, que pel seu interès s'inclougué en l'Inventari General del Patrimoni Històric Espanyol i a l'Inventari del Patrimoni Cultural Valencià. Gran amant de la fotografia, en eixa època li regalaren la seua primera càmera que conservà al llarg de tota la seua vida, arribant a muntar-se un laboratori per a poder revelar les seues pròpies fotografies, que abastaven temàtiques d'allò més diverses, des dels monuments mil·lenaris de Sagunt, passant pel nostre vast patrimoni industrial al Port de Sagunt, com escenes costumistes de totes les festes i tradicions, fins, inclús, el detall de les baldes i les cares d'aigua que decoraven desaigües i canonades.

Als catorze anys, per la reestructuració de les oficines del Banc de València, la família es trasllada a Sagunt. És una època de grans canvis, no obstant això, mai va oblidar l'amor incondicional cap a les seues arrels, un compromís silenciós i profund amb la memòria dels pobles que el van veure créixer. Amor que es veié recompensat amb el nomenament com a cronista oficial de tres dels pobles que conformen la Vall de Segó: Benifairó de les Valls en l'any 1971, la vila de Benavites el 1990 i Quartell el 1992.

A Sagunt, s'amplià el seu horitzó cultural entrant a formar part, entre altres associacions i grups d'estudi, del Centre Arqueològic de Sagunt, del qual arribà a ser president. A Sagunt,

Durant aquells anys despreocupats, entre jocs al carrer i genolls raspats, va començar a interessar-se per la història i la cultura dels pobles de La Vall de Segó, però sobretot, va anar convertint-se en un jove alegre, xerraire, a voltes descarat, sempre curios

visqué la seua joventut en la qual es forjaren amistats que l'acompanyarien al llarg de tota la seua vida. A Sagunt, participà de les seues tradicions, formant part de la Confraria de la Puríssima Sang del Nostre Senyor Jesucrist vivint *la festa* amb fervor, i disfrutà de les festes, col·laborant amb totes les agrupacions i falles que li demanaren, creant uns lligams tan profunds amb el món faller que tenia el cor repartit entre pràcticament totes les comissions. A Sagunt, també, s'enamorà i va formar la seua pròpia família.

Per a qui no el conega, Emili Llueca treballà més de trenta-cinc anys al setmanari d'informació econòmica *Valencia Fruits* especialitzat en el sector horto-frutícola, arrapant cada segon del seu temps lliure per a bolcar-se en la seua passió per la cultura i la història, dedicació que li fou reconeguda anomenant-lo acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de Cultura Valenciana. Durant dècades, fou col·laborador assidu de nombroses publicacions tant locals com autonòmiques i nacionals on escrigué més de cinc-cents articles sobre els més diversos temes relacionats amb Sagunt i el Camp de Morvedre.

A més a més, és autor de més de quaranta llibres en què ha parlat de les emissions de moneda, postals i segells al Camp de Morvedre, de personatges rellevants de la zona, com el pintor Alonso Sánchez Coello, el polític i empresari Polo de Bernabé o el compositor Antonio Palanca Masiá, del desenvolupament de la seua agricultura centrada primer en la vinya i, posteriorment, en la taronja. També, ha escrit sobre llegendes i tradicions, la Setmana Santa de Sagunt i la història dels pobles de la Vall de Segó rescatant llocs hui abandonats com Benicalaf i deixant constància de la gran afició musical a Quartell o del centenari del casino de Benavites.

Ara bé, la seua passió més gran i objecte principal dels seus escrits sempre fou Sagunt, recollint incansablement testimonis i records de la seua història i les històries de la seua gent, dels seus monuments, dels seus equips de futbol, de les seues falles, del naixement i desenvolupament del Port... Culminant el seu treball amb un Diccionari Biogràfic del Camp de Morvedre, última obra publicada per Emili Llueca i que replega més de cinc-cents personatges que han sigut rellevants a la comarca al llarg de la història.

També, participà activament en l'organització de nombroses exposicions i esdeveniments culturals que tractaven temes tan variats com l'arqueologia, la Guerra Civil, la indústria minera i la cultura local a través de mostres filatèliques, documentals i fotogràfiques. A més d'aquestes exposicions, va organitzar trobades importants com el Dia dels Castells i diverses assemblees de cronistes oficials del Regne de València, demostrant un compromís continu amb la recuperació i difusió de la memòria històrica del Camp de Morvedre.

Emili Llueca treballà més de trenta-cinc anys al setmanari d'informació econòmica Valencia Fruits especialitzat en el sector horto-frutícola, arrapant cada segon del seu temps lliure per a bolcar-se en la seua passió per la cultura i la història, dedicació que li fou reconeguda anomenant-lo acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de Cultura Valenciana

Aquesta dedicació i entrega, dugué que el dia 3 d'abril de 2009, en un acte tan emotiu i entranyable com tardà, l'Ajuntament de Sagunt el nomenara de manera pòstuma fill adoptiu de la ciutat.

Per a qui no ho recorde, Emili Lluca ens deixà massa prompte. La seua llum s'apagà, a poc a poc, un gris i fred mes de novembre fa ja dèsset anys. Al final, quan ell sabia que tot s'acabava, per primera vegada, no va mirar cap al passat, si no cap al futur, ell no rememorava temps llunyans, sinó que es penedia dels que no podria viure, del temps que no podria compartir amb els seus nets i les seues netes, amb l'únic a qui va arribar a conèixer i amb els que vingueren després, tots quatre li hagueren encantat. Ara és la seua memòria la que compartim, els seus records els que viuen amb nosaltres, ara ell també forma part d'eixa Història que tant l'apassionava.

UN REFERENT A SAGUNT

Vicente Mateo Tortajada

President de l'A.C. Falla Sant Francesc i amic d'un gran monstre

Revolucionaris

(literaris)

**Per a mi un referent
és una persona
a la que molta gent
seguís i admira. Vaig
a anar descriguent
a la meua persona
referent de Sagunt,
a veure si endevineu
de qui parlo.**

**El meu amic va
nàixer a València
en 1938. Prompte
es va quedar orfe
de mare i passava
les vesprades
al teatre acompanyant
a son pare, el qual era
apuntador i també
escrivia als llibrets.**

Al faltar son pare, ell es va traslladar a Sagunt i es va criar amb la família Carrion. Crec que no hi havia una persona al poble que no el coneguera i parlara bé d'ell.

El meu referent va ser mestre en l'acadèmia de «los Ángeles», on va conèixer a la seua companya de vida i la seua esposa. Tot seguit, va aprovar l'oposició per a ser funcionari del nostre Ajuntament, treball que va desenvolupar més de 40 anys en diverses àrees. Tota persona que tenia un problema, fora o no de la seua àrea, acudia a que li ho solucionés. Sempre generós, sempre ajudant en especial a les persones majors, sempre posant al poble de Sagunt per davant de tot.

En política, fou regidor de cultura i tinent d'alcaldia del nostre Ajuntament, i és ací en l'únic moment, que per ser just en les seues decisions, es va crear algun enemic.

El seu amic, altre saguntí il·lustre, ja li va advertir que no es posés en política. A aquest amic íntim, el mestre Joaquín Rodrigo, li va escriure la seua biografia.

Ha fet el despullament del moro, va interpretar a Pilates en l'obra de «Passió per Sagunt», ajudà sempre a la companyia en els seus inicis i també en les presentacions de la casa d'Aragó i la d'Andalusia.

Però no cap dubte que on ha sigut més conegut i tot un referent, és en el nostre món, el món de la festa popular, la cultura i les falles. Fou president honorífic o faller d'honor de quasi totes les falles, escriptor de llibrets, mantenidor de pràcticament totes les falles de Sagunt, exaltant i fent poesies cada cap de setmana i durant més de 40 anys. Vull fer menció especial a les exaltacions que feia al teatre romà com a mantenidor de les nostres Falleres Majors de Federació, posant al teatre romà en peu amb les seues poesies.

Fou president honorífic o faller d'honor de quasi totes les falles, escriptor de llibrets, mantenidor de pràcticament totes les falles de Sagunt, exaltant i fent poesies cada cap de setmana i durant més de 40 anys

Poeta i mantenidor, va escriure una gran quantitat de poesies de les quals destaque les següents: Mare, Testament al poble de Sagunt, Cant a La Senyera i a la dona Saguntina. Podria seguir i no parar, perquè a més a més, a cadascuna de les Falleres Majors que va exaltar, li feia la seua poesia en particular. Va rebre també el premi a tota una trajectòria, donat per Onda Cero Sagunt.

Ell és l'autor de la poesia emblema i que uneix a totes les falles. Qui no coneix o ha escoltat i ha cridat alguna vegada en veu alta que «VALÈNCIA TINDRÀ FALLES»?

Crec que he donat prou dates, tothom ja deu de saber qui és el meu referent. Ell és el meu AMIC VICENT VAYÀ, ho dic en lletres majúscules i en veu alta. Tu has sigut un mestre, un referent, i sobretot una bona persona per al poble de Sagunt i, en especial, per a mi.

Nomenat FILL ADOPTIU DE SAGUNT pel nostre alcalde Dario Moreno. El teu últim viatge el feres des del saló de plens del Nostre Ajuntament, per on passaren una gran quantitat de persones per a donar-te l'última abraçada i acomiadament. Fores un saguntí referent.

Gràcies, gràcies i mil gràcies, per tot el que has fet pel nostre poble, amic Vayà. El dia de la teua defunció va nàixer una llegenda.

MONSTRES SOCIALS

Conviuen en el nostre voltant

INTRODUCCIÓ

**EL CLAUS-
TRE DE LA
POR I LES
PORS PA-
RENTALS DA-
VANT L'AS-
SETJAMENT
ESCOLAR**

Gaby Collado

Professor de Cicles Formatius, pare i faller

La meua tasca, com a docent en Formació Professional, m'ha permés interactuar amb una realitat complexa: la dels joves i adults que transiten a partir dels 16 buscant un futur.

En aquest trànsit, la convivència als centres educatius, que hauria de ser un exercici de respecte i aprenentatge, es veu trencada per una causa tan inadmissible com és la violència entre iguals, parlem, de l'assetjament escolar (*bullying*).

Després d'aquests anys de docent i sobretot com a pare de dues filles, he après que per entendre la magnitud de l'assetjament, no n'hi ha prou amb analitzar l'agressor o la víctima; cal examinar l'ombra projectada sobre la família. La por que el nostre fill o filla estiga patint assetjament és un terror profund i paralitzant que ens qüestiona com a pares i com a societat. Perquè no hi ha res més important, que l'eina social de la protecció de la infància i la joventut, ja que una ferida a eixes ments joves pot generar una cicatriu vital inesborrable o inclús pot fer que alguns d'ells acaben llevant-se la vida com el malaurat cas de Sandra Peña fa poc de temps o el de molts altres. És per això s'ha de fer una reflexió profunda tant en l'àmbit parental com en l'àmbit institucional per a poder canalitzar aquesta xacra i donar-li la importància i les dimensions reials que té, i veure totes les pors que d'ella es desencadenen. Vaig a intentar explicar-les, des de la meua perspectiva:

He après que per entendre la magnitud de l'assetjament, no n'hi ha prou amb analitzar l'agressor o la víctima; cal examinar l'ombra projectada sobre la família

1. La POR a la invisibilitat i el sofriment silenciats

El primer gran bloc de pors es basa en el sentiment d'aïllament i la manca de detecció. Els pares temen o temem no haver vist els signes, i aquesta por es transforma ràpidament en culpa.

1.1. La POR a no veure

L'assetjament, en les seues formes més subtils (exclusió social, xafarderies, ignorància deliberada), és difícil de detectar. Els pares temen o temem que el sofriment del fill o filla siga un sofriment silenciós, especialment si el o la jove no té les eines emocionals per expressar-ho. Com a professor, he vist com alumnes amb aparença de seguretat s'esfondren per una campanya d'assetjament relacional que, tot i no ser físic, els deixa totalment aïllats en el grup classe.

El pare es pregunta: «Com és possible que el meu fill estiga patint a pocs metres de mi sense que jo me n'adone?». Aquesta pregunta no només afecta la seua funció protectora, sinó que ataca la confiança en el vincle familiar. L'angoixa de la invisibilitat porta a una paranoia constant davant qualsevol canvi d'humor, un mal de panxa o la pèrdua d'interés per activitats abans estimades. De fet, la investigació de Méndez, Trianes i Canto (2018) ja va assenyalar que la incompetència i l'autoconfiança en les habilitats parentals són un dels primers elements a esfondrar-se quan es descobreix l'assetjament. Aquesta por s'agreuja, ja que estudis com el de Garaigordobil i Oñederra (2010) demostren que factors com la baixa supervisió

i la manca d'afecte familiar augmenten el risc de victimització, creant un cercle viciós de por i culpa.

1.2. La POR a la disseminació per tot arreu

La realitat és que l'assetjament s'ha desbordat dels murs de l'escola o l'institut. El pare tem que l'assetjament no tinga fi i que els agressors puguen arribar al seu fill a qualsevol hora i lloc. Ja no és només el pati; són les xarxes socials cada volta més comuns a edats tempranes, els videojocs o els missatges a hores intempestives.

Aquesta por es basa en la pèrdua de control sobre l'espai i el temps. El pare se sent incapaç de crear una zona de seguretat absoluta, ja que l'agressor pot infiltrar-se a la mateixa llar a través de qualsevol dispositiu.

La realitat és que l'assetjament s'ha desbordat dels murs de l'escola o l'institut

2. La POR a la destrucció personal i el daltabaix psicològic

Aquest és el nucli dur de la por parental. No és només el dany físic, sinó la por a la destrucció de la identitat i el potencial vital del fill o filla.

2.1. POR al risc psicològic inassumible

L'assetjament continuat és un trauma que pot deixar seqüeles permanents. El pare tem que el seu fill o filla caiga en l'ansietat crònica, la depressió o, en casos extrems, la ideació suïcida. La investigació de la Fundació ANAR i altres organismes socials confirmen que l'assetjament és un factor de risc determinant per a problemes de salut mental en la joventut i l'edat adulta.

A més, com apunten els experts Trianes i de la Morena (2003), l'assetjament provoca una «mutació psicològica» en la víctima, manifestada en la pèrdua d'habilitats socials i l'adopció de conductes d'evitació. La por es tradueix a la pràctica en veure com el seu fill perd l'alegria, el somriure i la vitalitat, elements essencials per a un desenvolupament sa. El que es tem, al cap i a la fi, és la cronificació del dolor i la impossibilitat de tornar a una vida normal.

2.2. La POR al robatori del futur acadèmic i a la llarga el professional

En el context educatiu, el pare tem que l'assetjament sabotege les opcions de futur del seu fill. Una baixada en el rendiment acadèmic, l'absentisme per por a anar a classe o la incapacitat de concentració durant els exàmens són conseqüències directes.

Aquesta por no és només per suspendre un examen, sinó per la pèrdua d'una oportunitat vital d'arribar a unes notes que li permeten entrar als estudis superiors desitjats o als treballs que vol. El pare tem que el *bullying* li haja robat una part important de la seua trajectòria acadèmica u una trajectòria professional ja abans de començar-la.

2.3. La POR a la pèrdua de la capacitat de relacionar-se amb altres

Un dels efectes més devastadors de l'assetjament és la pèrdua de la confiança en els altres. Els pares temen que el seu fill o filla, una vegada

da acabe el calvari, siga incapaç d'establir relacions sanes, caiga en l'aïllament social voluntari i que la seua vida adulta estiga marcada per la desconfiança i la soledat.

3. La POR a la impotència institucional i la desprotecció burocràtica

Quan els pares prenen la difícil decisió de denunciar, la seua por es trasllada de l'agressor al sistema: el temor a la ineficàcia de la resposta institucional.

3.1. La POR a la revictimització pel sistema

Aquest és, possiblement, el temor més frustrant. Els pares temen que en el procés de denúncia, el seu fill siga revictimitzat. Temen la lentitud burocràtica dels protocols (que a la Comunitat Valenciana, tot i ser sòlids, són complexos a les seues sis etapes), la dificultat de provar els fets i la minimització del problema per part del personal del centre que potser vol «mantindre la pau» i que en molts casos tarden a activar els protocols d'acòs.

Com ja va advertir la recerca de Ortega, Mora-Merchán i Jiménez (2007) en el context espanyol, un dels principals reptes és la coordinació i la rapidesa en l'aplicació de les mesures, cosa que genera una forta sensació d'injustícia en les famílies. El pitjor malson és que la solució proposada siga el canvi de centre per a la víctima. Aquesta pràctica, lamentablement documentada en alguns estudis de casos, consolida el missatge pervers que la víctima és qui ha de ser castigada amb l'exili. El pare tem que la recerca d'ajuda acaba generant un dany afegit i la sensació d'abandonament del seu fill.

El pitjor malson és que la solució proposada siga el canvi de centre per a la víctima

3.2. La POR a la impunitat i la manca de reparació

Els pares no només volen un càstig per a l'agressor; volen la reparació del dany (difícil a curt termini) i la garantia que l'assetjament cessarà. Temen que les mesures correctores siguem massa lleus, no tinguen un efecte dissuasiu real i que l'agressor reba un missatge d'impunitat.

La por és veure que l'agressor, sense cap conseqüència greu, continua la seua vida normal, mentre que la vida del seu fill queda trencada. Aquesta diferència genera una profunda sensació d'injustícia i desconfiança en el sistema educatiu i legal.

4. La POR a la pèrdua de l'ètica col·lectiva

Finalment, el temor parental té una dimensió ètica i social. El pare no només tem pel seu fill, sinó per la societat que als últims anys s'està construint.

4.1. La POR del triomf de la violència com a estratègia social

El pare tem que l'assetjament siga percebut per tota la comunitat educativa com una estratègia efectiva per al poder i el control social. Si l'agressor guanya popularitat a força d'humiliar i intimidar, el missatge que s'envia als altres joves és que la dominació és més efectiva que el respecte.

Aquesta por és fonamental en la meua feina de docent a l'FP: si els futurs professionals aprenen que l'abús es premia, quin tipus de lideratge exerciran als seus futurs treballs?

4.2. La POR al silenci còmplice dels espectadors

L'element més crític de l'assetjament és el silenci dels companys, el silenci dels espectadors. Dan Olweus, pioner en l'estudi del *bullying*, ja va establir que l'assetjament és un fenomen de grup on l'espectador té un paper decisiu. Els pares temen que els altres companys (els «amics» del seu fill, entre cometes amics) trien el camí fàcil de la passivitat per por, convertint-se en còmplices indirectes de l'agressió.

La por és que la cultura del silenci es consolide al centre educatiu, i que els valors de solidaritat i empatia que intenten inculcar a casa es desfacen davant el poder del grup o la por a ser el següent objectiu. La por és sentir que la base ètica de la convivència s'ha trencat.

5. De la POR a la VALENTIA

La por dels pares davant l'assetjament escolar és una realitat profunda i complexa que afecta el cor de la nostra societat. Com docent, sé que aquesta por és el motor més potent per al canvi, però ha de ser canalitzada amb lucidesa i determinació.

La meua experiència en els Cicles Formatius m'impulsa a defensar que la solució passa per un compromís ferm i innegociable de tots els actors:

- Educació emocional com a assignatura vital: Més enllà de les competències, els criteris d'avaluació o els resultats d'aprenentatge, hem de prioritzar la formació en empatia, gestió de conflictes i ètica cívica en tots els nivells.
- Transparència i acció institucional: Els protocols han de ser percebuts pels pares com a mur de protecció, no com a tràmits burocràtics. Cal garantir una resposta ràpida per part del professorat i del centre educatiu, una protecció efectiva a la víctima i una reeducació efectiva de l'agressor.
- Aliança família-centre: Hem de deixar de banda la culpa i l'estigma. La por només es combat amb la comunicació oberta i la confiança mútua. Els pares són els nostres ulls a casa i els primers detectors del sofriment; hem de treballar junts sense judicis.

Efectivament, l'assetjament és una realitat dolorosa que es nodreix del silenci i la por. Però si aquestes línies han servit per a alguna cosa, ha de ser per a trencar les cadenes d'aquesta por, especialment la que paralitza l'espectador. El que realment ens aïlla com a societat no és el fet de la violència aïllada, sinó la connivència silenciosa de la majoria. Des dels nostres centres educatius, que són la forja dels nostres futurs professionals i ciutadans, tenim el deure ètic ineludible de desactivar aquesta por amb la veritat, la justícia, la companyonia i la solidaritat.

La solució no rau únicament en la burocràcia dels protocols, sinó en la construcció activa d'una cultura de la denúncia responsable. El meu com-

promís com a professor i de la resta de docents és continuar impulsant la formació en competències cíviques, ensenyant als nostres alumnes que la valentia no és la força física, sinó la integritat moral de no mirar cap a un altre costat. La protecció del desenvolupament integral dels nostres fills és el nostre deure més gran, i això només es pot complir quan la víctima sent que la comunitat educativa actua com un únic mur de contenció.

Tinguem la valentia de mirar aquesta POR de cara i d'entendre que cada silenci és un pas enrere en el camí de la convivència. La nostra societat, rica en valors d'estima i comunitat, no es pot permetre la indiferència davant el sofriment dels més vulnerables. És hora que cada pare, mare, professor i alumne s'alce i reclame l'espai educatiu com un lloc innegociablement segur.

Perquè quina classe de societat estem construint si l'única lliçó que aprenen els nostres fills és que l'abús i la POR són més rendibles que la compassió?

Bibliografia i webgrafia

- Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Blackwell Publishing.
- Ortega, R., Mora-Merchán, J. A., & Jiménez, A. (2007). *El perfil del acoso escolar y sus agresores en España*. Revista de Educación, 344, 269-291.
- Trianes, M. V., & de la Morena, M. L. (2003). *El acoso escolar: una aproximación teórica y práctica*. Ediciones Pirámide. (Ofereix una visió general del problema, les causes i els programes d'intervenció).
- Garaigordobil, M., & Oñederra, J. A. (2010). *Intimidación y victimización entre adolescentes: una revisión de los factores familiares*. Revista Latinoamericana de Psicología, 42(1), 21-34.
- Aparicio, R. M. (2017). *Cyberbullying: la sociedad transparente*. Editorial UOC.
- Avilés, J. M. (2006). *Bullying: el acoso escolar*. Alianza Editorial.
- UNICEF Espanya. *Impacto de la tecnología en la adolescencia: Acoso escolar y ciberacoso*. <https://www.unicef.org/es/informes/informe-anual-unicef-2023>
- Fundació ANAR (Ayuda a Niños y Adolescentes en Riesgo). *Estudio sobre el Acoso Escolar y Ciberacoso en España* (Últim Informe Anual). <https://www.anar.org/tag/acoso-escolar/>
- Ministerio de Educación y Formación Profesional (MEFP). *Unidades y recursos para la Convivencia Escolar y la Prevención del Acoso*. <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/mc/sgctie/convivencia-escolar.html>
- Defensor del Pueblo. *Informes sobre Violencia Escolar*. https://violenciagenero.igualdad.gob.es/wp-content/uploads/Informe_Defensor_Pueblo_violencia_escolar.pdf
- Generalitat Valenciana – Conselleria d'Educació, Cultura i Esport. *Protocol d'actuació davant l'assetjament escolar i el ciberassetjament*. <https://www.uv.es/uvweb/unitat-igualtat/ca/violencia-masclista/protocol-assetjament-1286060385204.html>
- Save the Children. *Guies o informes sobre l'Assetjament i la Llei de Protecció del Menor*.
- INJUVE (Institut de la Joventut). *Las familias ante el acoso escolar*. <https://www.uji.es/com/revista/base/2022/05/24/noticiasuji/3/3.pdf>

CARTA D'UN DES- EQUILIBRAT

Gonzalo Martín González
Madrileny quasi adoptat, guerriller de la vida

**Resulta complicat
iniciar el meu relat.
Tal vegada meditant
les circumstàncies
de la meua malaltia
i, per a donar-li més
sentit i profunditat
a l'assumpte en si,
haja de mostrar-vos
un marc simple de qui
soc per a comprendre
la meua situació.**

Soc un madrileny nascut en el 84. Des del meu naixement, vaig heretar de mon pare la sordera que encara conserve en l'oït esquerre. He arribat a aconseguir una alçada considerable (1,98 cm.), cosa que sens dubte va vindre també pels meus gens paterns. Vaig tindre una infància, en gran manera, molt feliç i vaig comptar sempre amb el suport constant dels meus pares per a quasi absolutament tot, la qual cosa és una de les meues grans sorts, sens dubte. Em considere algú a qui li agrada conservar les relacions familiars, ja que, en el meu cas, els meus oncles, cosins i avis han sigut un suport afegit. Em crec algú afable, a vegades molt pallasso, amant confés de l'humor absurd i negre (MOLT però que MOLT negre) i que preferix escoltar a donar la seua opinió (encara que, en general, no ho faig perquè no trobe les paraules correctes per a expressar el que pense). En el meu àmbit professional he tractat per tots els mitjans ser algú responsable i el fet d'haver estat 10 anys com a autònom amb una empresa que creàrem els meus pares i jo, crec que diu més que qualsevol altra dada. Finalment, cal dir que sempre m'he considerat aprenent de tot i mestre de res, la qual cosa m'ha atorgat l'oportunitat de participar en molts projectes en l'àmbit de la música, el doblatge de cinema, el teatre o la pintura.

Espere haver-vos posat en context, benvolguts lectors, i us servisca este xicotet començament per a comprendre un poc el que intentaré contar-vos a continuació. Com no sé molt bé com arrancar, aniré directament al gra. A la fi de 2017 vaig transitar per una època en la qual van ocórrer circumstàncies personals que em van deixar una verdadera i dolorosa petjada emocional sumada a una gastroenteritis absurdament agressiva que es va estar mitigant i reapareixent al llarg d'entre 2-3 mesos. L'atàxia (que és, al cap i a la fi, la malaltia que us vull explicar) no vaig poder diferenciar-la de la nit al dia sinó que es va produir d'una forma bastant escalada. A efectes pràctics, la sensació que tenia era la mateixa que quan tens la tensió baixa, i a això m'aferrava. Tot va canviar quan vaig començar a tindre problemes de visió, més concretament nistagme: quan eres incapaç de mantindre la vista en un punt fix. En el meu cas, la mirada se n'anava constantment cap amunt. Allò va acabar sent el punt de partida de tot.

Després de contínues entrades i eixides de l'hospital, van acabar per ingressar-me definitivament i sense un temps exacte en el qual poguera entrellucar l'alta mèdica. Tot eren proves i més proves. Això, de primeres, espanta prou per a saber que allò era o podria ser seriós. Tres factors van ser determinants en el que vindria a succeir. El primer: que en el pla personal, ja no podria comptar amb el suport del meu pare, algú que he considerat sempre entre els meus millors amics, perquè va morir de càncer 5 anys abans. El segon va ser l'estada a l'hospital. En estar en vigilància intensiva es veuen i es viuen co-

Tot va canviar quan vaig començar a tindre problemes de visió, més concretament nistagme: quan eres incapaç de mantindre la vista en un punt fix. En el meu cas, la mirada se n'anava constantment cap amunt

ses difícils de mastegar. Vaig estar pràcticament 2 mesos a l'hospital i vaig aprimar 28 quilos en tot just 10 dies. La imatge que vaig veure de les meues cames totalment «foses» ja les havia vistes abans en el cos del meu vell. Vaig haver de reviure massa moments de la seua mort que vaig haver d'ocultar per a donar-li força i sentit a ma mare. En el meu caràcter de prendre-m'ho quasi tot de broma, procurava llevar-li importància, però puc dir convençut que era pura façana. El dia que em van dir que, d'entre totes les possibilitats, les que més s'acostaven per a donar-me un diagnòstic eren alzheimer, pàrkinson o esclerosi múltiple, ho tinc guardat com un dels dies més foscos que recorde. El pensament més recurrent en eixos moments sempre era «quina de les opcions és la millor?».

Per si no fora prou, la nova situació va fer que empitjorara la meua audició. Ja era una persona que en uns certs moments de soroll ambiental tenia problemes de comunicació, però, a partir del canvi, en molts entorns quasi m'aïllava per complet. I el tercer va ser el fet d'adonar-me del que implicava la meua nova situació. Amb el pas del temps es va anar fent cada vegada més evident el fet que allò ja anava a ser per sempre, i que ja no podria desfer-me d'això com si fora una grip o si et partixes un os. No es repararà, només es pot pal·liar. Moltes coses volen per la teua ment en eixos instants, però la que més es pensa és la frustració de no poder fer res, perquè res és a la teua mà. El canvi s'ha produït i és quan t'adones que hi ha unes certes coses que ja no podràs fer, com jugar al futbol, córrer o caminar sense necessitat de portar un bastó, per posar-vos alguns exemples.

Així doncs, en què consistix l'atàxia? En termes mèdics, l'atàxia cerebel·losa és un trastorn neurològic que causa pèrdua de coordinació muscular, equilibri i postura, a causa d'una lesió o malaltia en el cerebel i es manifesta amb marxa inestable, parla arrossegada, moviments oculars anormals i dificultat per a tasques de precisió. Per a mi, significa viure el dia a dia amb inestabilitat i ser conscient d'això les 24/7, des que m'alce fins que em fique al llit. De manera comparativa, hi ha diverses maneres de descriure-ho a aquells que no saben del que parle. És com conduir constantment amb boira. Escriure amb l'altra mà que no utilitzes per a tal fi. Manejar una baralla de cartes amb guants de jardiner. Però clar, això és comparativament. L'únic moment en el qual qualsevol persona pot arribar a entendre la sensació de mareig/vertigen que visc cada instant del dia, sempre la descriu de la mateixa forma: si alguna vegada heu estat en una llanxa o un vaixell durant un temps, sabreu que quan torneu a terra ferma, en el mateix moment que poseu un peu en zona estable, vius un instant de dese-

quilibrí involuntari. Just eixe moment és el que experimente constantment. Un vaivé descontrolat en el qual els teus sentits t'enganyen i no et donen tota la informació que haurien de donar-te. És tan difícil d'explicar com intentar descriure a algú un color.

En el pla més íntim, a títol personal, he de dir que soc una persona molt afortunada. Al meu cap, d'alguna forma, he entés que existix un karma en cada persona i que el que ocorre al seu voltant ve a reflectir en gran manera si es «mereix» una situació o una altra. No us emporteu a enganys, crec fefaentment que no he fet una cosa tan dolenta com per a «merèixer» estar tal com em trobe. Però a vegades igual que et toca la loteria, et pot tocar un tumor. És dur i injust, però és el que hi ha. Buscar-li cinc peus al gat és una pèrdua de temps que no farà una altra cosa que abocar-te a pensaments que, a la fi, no es relacionen amb la teua verdadera personalitat. Perquè d'ací, el normal és anar-te'n al fàcil, com l'odi, el rancor o l'enveja. Però el millor que un pot fer és focalitzar-se en els punts positius i és ací on jo vaig trobar llum de forma totalment casual (el karma, segons jo ho entenc). Vaig tindre el gran privilegi i la fortuna de conèixer a la que hui en dia és el meu suport vital: la meua dona. Sé que en gran manera tothom acaba dient coses com «no sé què faria sense ella» però, amics lectors, esta frase cobra més vida que mai amb ella. Ha passat de tots els colors al llarg de la seua vida i, així i tot, ha tingut els ovaris d'estar sempre que ho necessite. Va haver de viure una situació extrema quan vaig patir una arítmia que em va abocar a l'ús d'una CPAP, pel fet que començava a no respirar en condicions quan dormia. També, a conseqüència d'allò, ara em desplace la majoria del temps en cadira de rodes. I tot això passà a una setmana de les nostres noces. No puc imaginar el nivell d'estrés que va provocar allò, però va adquirir una enteresa que no podria descriure. I no vull oblidar-me de les meues amistats de tota la vida i les noves famílies que vaig conèixer gràcies al casament amb la meua costella, que són una altra de les meues grans fortunes. Són també els primers que m'han facilitat les coses en la mesura que siga possible, i això, amics meus, no es paga amb diners.

Com a conclusió final, només se m'ocorren paraules d'agraïment. Encara que estic vivint una situació complicada i, pel que fa a la meua rutina, les meues circumstàncies varien entre dies molt irregulars que són difícils de predir i en els quals s'arriba a tindre una sensació de mareig que rivalitza amb els últims moments del Titànic, i dies en què els meus afins em fan la vida més fàcil malgrat que la meua atàxia no em done un segon de respir.

Sense més que afegir -perquè el meu cap no dona per a més- només espere que els haja donat, benvolguts lectors, material per a entendre de què va tota esta baina.

Els saluda atentament,
GMG.

Vaig tindre el gran privilegi i la fortuna de conèixer a la que hui en dia és el meu suport vital: la meua dona. Sé que en gran manera tothom acaba dient coses com «no sé què faria sense ella» però, amics lectors, esta frase cobra més vida que mai amb ella. Ha passat de tots els colors al llarg de la seua vida i, així i tot, ha tingut els ovaris d'estar sempre que ho necessite

**LI VAIG
DONAR
A L'INTE-
RRUPTOR
I VAIG
ENCENDRE
LA LLUM**

Ferran Martínez

Faller i apassionat de les falles

Cedent del arxiu faller a la Comissió d'Estudis de Torrent

**La meua història es,
la d'eixe xic que
va perdre la vista
per una malaltia com
el «*glaucoma*» i,
es negava a renunciar
a gaudir de la seua
passió, les falles,
les que es planten.**

El glaucoma és un grup de malalties que danyen el nervi òptic, crucial per a portar imatges al cervell, causant pèrdua gradual i irreversible de la visió, sovint relacionada amb pressió ocular elevada a causa de problemes de drenatge de líquid dins de l'ull, i pot portar a la ceguesa si no es tracta, encara que un tractament prompte, pot detindre la seua progressió.

La ceguesa, podria considerar-se com el meu monstre personal i admet que en molts moments ho ha sigut, ho és i ho serà. Eixe monstre m'acompanya des de fa 25 anys que vaig ser diagnosticat i que els metges m'informaren de quin seria el meu procés.

Monstre amb el qual em vaig acostumar a viure fins al punt d'arribar-me a creure que estaria tan per damunt d'ell, que mai em tocaria patir-lo. Fins que arriba un dia que et diuen que el monstre, silenciós i insistent t'ha guanyat la partida i encara que saberes quines eren les seues armes no pots evitar el pànic el dia que et confirmen la seua victòria.

Conèixer al meu monstre, com jo li he conegut, m'ha permés no sols conviure amb ell com si es tractara d'un amic, a més he aconseguit superar el bloqueig inicial del pànic per a continuar eixint cada dia a esmorzar amb ell.

El pas el tenia clar des d'aquell dia que l'of·talmòleg em va comptar amb detall el procés.

Sabia des de llavors que arribat el moment aniria a l'ONCE.

Per a la immensa majoria de les persones, l'ONCE la coneixen per la venda del cupó, i la immensa majoria desgraciadament no va més enllà.

Per a moltes persones que arriben a una situació similar a la meua l'ONCE és el final, bloquejats pel pànic que els genera el monstre de la ceguesa.

Altres persones, intentant vèncer al monstre, només busquen solucions mèdiques quan no n'hi ha.

En el meu cas vaig tindre clar que la llum la tenia en l'ONCE i no per què em feren recuperar la visió perduda. Vaig tindre clar que no era el final sinó l'inici.

El que aporta als afiliats i les afiliades, són ferramentes i servicis per a continuar sent els qui érem, mantenint la nostra autonomia personal i continuar fent el que ens agrada sense renunciar a res.

La llum que ens permet continuar eixint a esmorzar amb el nostre monstre i prendre'n un cremaet amb ell.

Tenia clar on es troba l'interruptor on il·luminar la meua vida.

Un equip de psicologia, servicis socials, tècnics i tècniques de rehabilitació, tiflotecnologia, animació sociocultural que m'han permés continuar eixint per València de botigues, continuar cuinant a casa, viatjar amb els amics i fins a continuar «veient» falles.

Podria haver-me quedat a casa arraconat per la por, que em dona el meu monstre, que us assegure que acollona i molt. Però vaig decidir donar-li a l'interruptor, encendre la llum i tractar a mi monstre com si fora el meu col·lega, que ja ens coneixem molts anys, i el que ens queda.

Conèixer al meu monstre, com jo li he conegut, m'ha permés no sols conviure amb ell com si es tractara d'un amic, a més he aconseguit superar el bloqueig inicial del pànic per a continuar eixint cada dia a esmorzar amb ell

**FOMO
A LES
FALLES:
QUAN
DOCUMEN-
TAR ECLIPSA
VIURE**

Carla Sánchez Cosín

Psicòloga General Sanitària i Orientadora Educativa

**Et propose
un exercici: imagina
un concert de música
del grup que més
t'agrada, envoltada
d'eixes persones
amb les quals
tot es viu a tope.
Comencen a sonar
els acords de la teua
cançó favorita.
L'oïda està atenta,
el tacte eríça la pell,
fa olor de festa,
un bon sabor de boca
del refresc que tens
a la mà. I què és
el que veus?**

Un manta de gent amb una pantalla a la mà, gravant el moment i veient-lo a través d'ella. Una imatge ja normalitzada, de la qual amb prou feines som conscients. Arribem a un lloc emblemàtic i fem fotos abans d'embriagar-nos de l'essència d'estar allí, de viure l'experiència, de sentir el lloc. A què es deu este fenomen?

El FoMO (*fear of missing out*) és un estat psicològic freqüent en contextos socials i digitals: la inquietud d'estar perdent-nos experiències valuoses que altres sí viuen, la qual cosa ens espenta a comprovar, documentar i comparar de manera repetida. L'evidència el vincula amb la necessitat de pertinença i la hiperconnexió en xarxes, i descriu el seu paper en l'ús intensiu de tecnologies i en cert malestar emocional¹.

Al manual diagnòstic DSM-5² una fòbia específica es defineix per dos factors: por o ansietat intensa i desproporcionada davant d'un objecte o situació concreta que provoquen resposta immediata i porten a evitació o a suportar-ho amb marcat malestar; junt amb una activació fisiològica (taquicàrdia, sudoració, tremolor) i conductes d'evitació sistemàtiques.

Llavors és el FoMO una fòbia? No. Clínicament i conceptualment, el FoMO no compleix els criteris nuclears de fòbia, el seu focus d'aprensió és ampli i el seu mecanisme està més relacionat amb comparació social i reforç intermitent de notificacions/xarxes. La investigació el defineix com «Síndrome FoMO» entès com un constructe psicològic i no com entitat diagnòstica. El terme «síndrome» funciona descriptivament per al conjunt de manifestacions que tendeixen a donar-se juntes³:

- aprehensió per perdre experiències,
- desig de connexió contínua,
- comprovació/ús compulsiu de xarxes i mòbil,
- malestar (ansietat, baixa satisfacció, pitjor descans),
- i, a voltes, efectes d'ús problemàtic d'Internet

Què ens motiva a no soltar el mòbil? Tres factors psicològics alimenten el FoMO. Primer, la comparació social constant: no parem de veure moments de les vides alienes editats en l'apartador digital que activa la sensació de quedar-nos arrere. Segon, el reforç intermitent de notificacions i *likes* manté la consulta «per si de cas». I tercer, l'aversion a la pèrdua ens fa sobrevalorar allò que podem perdre enfront d'allò que ja estem vivint. La investigació científica relaciona estos mecanismes amb el benestar i l'ús problemàtic de xarxes, així com amb símptomes depressius i menor atenció plena⁴.

El FoMO (*fear of missing out*) és un estat psicològic freqüent en contextos socials i digitals: la inquietud d'estar perdent-nos experiències valuoses que altres sí viuen, la qual cosa ens espenta a comprovar, documentar i comparar de manera repetida

1. Definició basada en Przybylski et al. (2013) i en la revisió de Elhai et al. (2021), *Computers in Human Behavior*.

2. DSM-5-TR criteris de fòbia específica: resum clínic i criteris.

3. Soriano Sánchez (2022). *Revisió sistemàtica sobre FoMO*.

4. *FoMO i salut/atenció plena* en Baker et al., 2016, *Translational Issues in Psychological Science*.

En Falles, la densitat social i sensorial pot potenciar esta situació: mascletà, passacarrers, orquestres, vida social... Tot és digne de ser viscut i, ahora, de ser pujat. El FoMO apareix quan documentar substitueix estar, quan saltem d'acte en acte amb el cap en el següent, o quan mesurem el dia en *stories* més que en records.

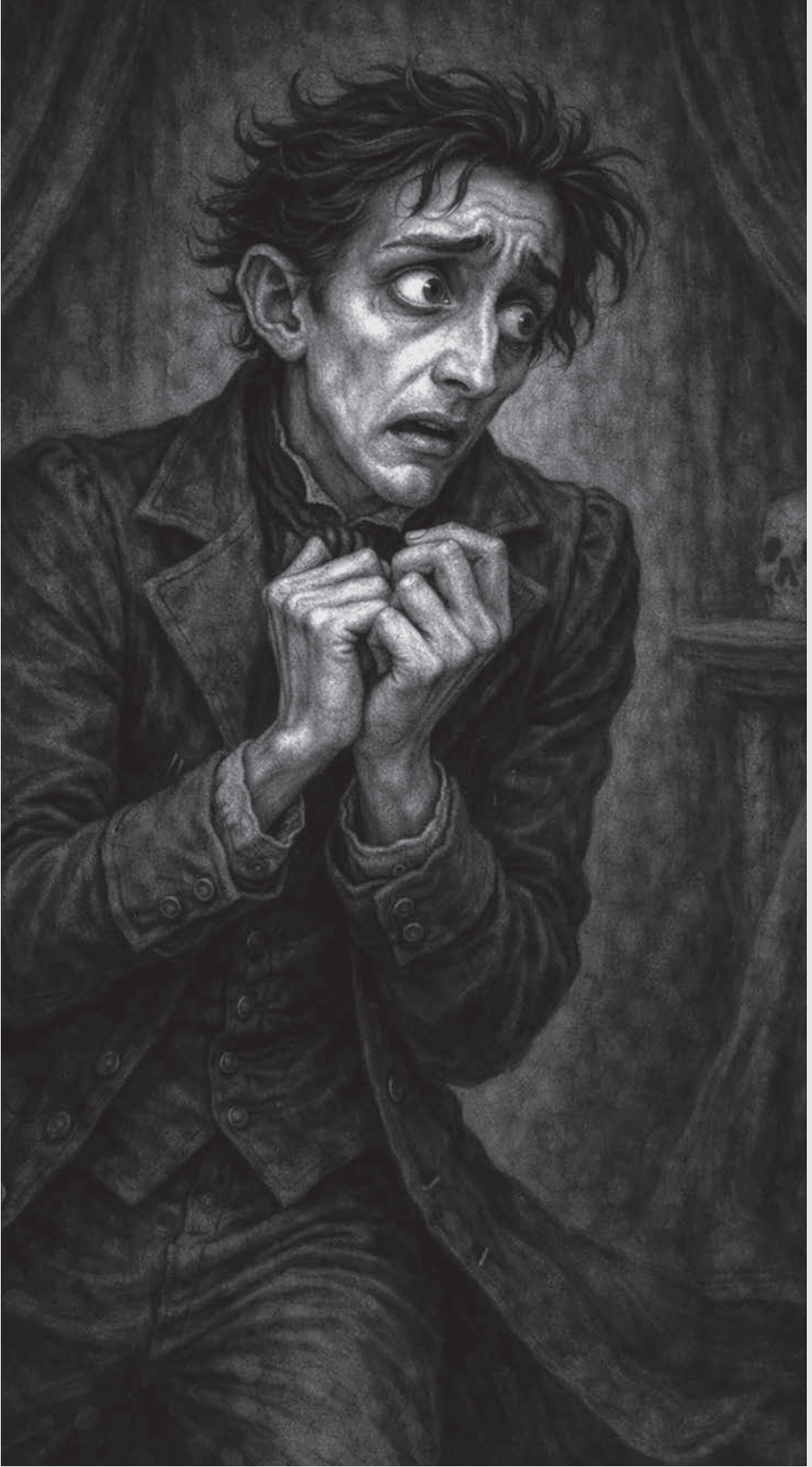
I com podem saber que el FoMO ens està fent perdre presència? Si tenim el mòbil sempre a l'inici de la mascletà o just abans de començar el castell, tornem a casa amb molt de material i poca vivència recordable sense mirar la galeria; estem a la despertà pensant en tots els actes que ens queden; ens irrirem si no hem pogut capturar el moment o ens estem perdent un altre pla; o notes ansietat de comparació en veure en xarxes el que han fet els altres.

Davant d'això, és molt important reflexionar i ser conscients que no es pot estar en totes les grans orquestres la mateixa nit, i no cal. La festa no va de sumar punts, sinó de pesar records. Va de la despertà que t'obri els ulls abans que sonen els masclets; de l'esmorzar amb la taula plena de *cacaos*, olives i conversa; del dinar entre pentinar-se i vestir-se de fallera contant les vivències de la nit anterior; del passacarrer amb una xaranga que et marca el pas i et presta el ritme; del sopar a la carpa que s'allarga perquè algú conta una broma que no cap en un vídeo i es junta amb el primer *cupata* pel fred que fa fora; i d'eixa orquestra que tries cada nit per cantar-la i ballar-la sense mirar el mòbil.

En eixos cinc dies, potser no estigues en tots els moments, però estaràs del tot en els que tries. Alces la vista i veus cares conegudes, mans que aplaudeixen, la pólvora fent camí, una mirada que es creua amb tu just abans d'entregar el teu ram. El FoMO et xiuxiueja que t'estàs perdent alguna cosa; tu et respons: «ara trie estar ací, això és suficient». I aleshores el temps s'eixampla, i comences a fer l'essencial: veure, sentir i recordar.

Les Falles es planten, es cremen i passen: el que queda és el batec dels petards al teu cos, l'olor a pólvora o bunyols que torna de colp quan tanques els ulls, la rialla que reapareix contant totes les anècdotes del casal. Este any, passem del FoMO al JoMO (*Joy of missing out*). Gaudeix del temps present.

És molt important reflexionar i ser conscients que no es pot estar en totes les grans orquestres la mateixa nit, i no cal. La festa no va de sumar punts, sinó de pesar records

**I MOLT
TEMPS
DESPRÉS,
ESTEM
IGUAL...
O PITJOR**

Carlos Segundo i Rajadell

Músic i, malgrat tot, escriptor a estones

En este article us vull presentar un text que té ja molta història. Tanta, que va ser publicat en el llibret de Junta Fallera de Sagunt allà pel 2.009, fa ja 17 anys. Havia guanyat el premi de narrativa en un any on la temàtica era, per innovadora (en eixes dates este tema encara no estava tan visibilitzat), molt problemàtica.

El text es titula «50 preguntes sense resposta d'una dona maltractada», i diu així:

Per què he de ser així? Per què he de sentir-me malament pel que va passar? Per què va canviar tant en tan poc de temps? Per què tot va canviar tant en tan poc de temps? Per què vaig tolerar les primeres amenaces, els primers cops? Per què l'amor és tan bell i al mateix temps tan cec? Per què jo vaig ser tan ingènua pensant que ell podia canviar, que tot era una mala ratxa?

Per què vaig aguantar i no vaig denunciar fins que va començar a ser insuportable? Per què van haver d'haver-hi tres denúncies perquè un jutge dictaminara una orde d'allunyament? Per què, després d'aquell dictamen, ningú es va encarregar que eixa orde d'allunyament fora acatada? Per què ningú es va preocupar de les trucades a hores intempestives, dels comentaris denigrants i vexatoris d'eixes trucades? Per què ningú es va adonar que cada vegada estava més a prop, que havia de veure el seu maleït rostre encara que fora a llarga distància?

Per què, després de denunciar l'assetjament al qual estava sent sotmesa (malgrat l'ordre judicial), vaig haver de ser jo la que demostrara la seua culpabilitat? Per què tothom s'encabotava a fer-me creure que veia fantasmes on no hi havia res? Per què ningú volia veure el que tothom estava veient? Per què la justícia es va prendre tant de temps? Per què vaig haver de ser jo la que va perdre el seu temps, els seus diners i, sobretot, la seua salut en una croada perquè isquera a la llum l'autèntica veritat? Per què ningú em creia quan els deia que estava en autèntic perill?

Per què vaig sentir por quan finalment vaig fer el més just i el vaig denunciar? Per què em va terroritzar la seua expressió i les seues paraules en el jutí? Per què ningú va fer res per a evitar les seues amenaces, que van quedar gravades al meu cap i que apareixien totes les santes nits en forma de terrorífic malson? Per què no podem esborrar els mals records i gaudir d'una vida en pau? Per què, al final, tots els mals records es tornen a materialitzar i fan que la por tinga sentit?

Per què, a la fi, quan algú es va preocupar realment pel tema, la seua condemna va ser tan curta? Per què la justícia castiga abans i més fort a qui roba que a qui fa mal? Per què existixen els atenuants psicològics, l'alienació mental i la resta de factors mèdics que condicionen la justícia? Per què hi ha advocats als quals no els importen les víctimes, sinó el seu renom i la seua butxaca, i no dubten a defensar al delinqüent, encara amb la certesa que ho és, a canvi dels seus bons emoluments? Per què ningú em va avisar que

Per què vaig aguantar i no vaig denunciar fins que va començar a ser insuportable? Per què van haver d'haver-hi tres denúncies perquè un jutge dictaminara una orde d'allunyament? Per què, després d'aquell dictamen, ningú es va encarregar que eixa orde d'allunyament fora acatada?

en un sistema judicial com el nostre les condemes sempre es reduïxen, i el que suposava deu anys de tranquil·litat es queda en un?

Per què el cor se'ns endurix tant a força d'emportar-se pals? Per què les circumstàncies ens fan desconfiats i previnguts? Per què el destí sempre ens torna a sorprendre?

Per què em vaig haver de trobar una altra vegada amb ell? Per què se'm va haver d'acostar? Per què sempre creiem en la bondat humana i en la reinserció? Per què ho vaig deixar que arribara tan a prop? Per què sempre, a la fi, el que predomina és la crua realitat?

Per què l'estadística sempre ens diu que un maltractador no es reforma en la presó i sempre busca venjança? Per què jo havia tingut aquell presentiment abans d'eixir de casa que em va fer estar preparada i a la defensiva? Per què va haver de repetir eixe gest que jo tan bé coneixia? Per què tot va seguir com abans, i ningú va veure res? Per què la meua mà va trobar tan ràpidament eixe bolígraf en la meua bossa? Per què l'instint de supervivència és tan savi? Per què volien que em penedira de no haver fallat aquell colp precís en el seu coll? Per què la justícia és tan injusta que castiga una dona només per defendre's del seu agressor, de la persona que l'ha menyspreada, vexat, humiliat, eixe que l'ha feta sentir com una autèntica merda, amb perdó?

Per què jo, per defendre'm, he de complir una condemna que el meu agressor no va complir pels seus maltractaments? Per què ara sí que ha actuat la justícia amb tot el seu pes? Per què es permet que el meu maltractador em continue destrossant la vida fins i tot quan ja no és ací?

Per què, a la llarga, la víctima mai deixa de ser víctima, mentre que el delinqüent passa a ser un màrtir?

Per què esta societat no diu d'una vegada «PROU»?

Per què encara no estem preparats per a assumir que este text pugua ser una realitat?

Per què jo, per defendre'm, he de complir una condemna que el meu agressor no va complir pels seus maltractaments? Per què ara sí que ha actuat la justícia amb tot el seu pes?

Doncs bé: com us he dit, este text té ja dèsset anys, i només ens servix per a veure que no hem après, perquè la xacra social del maltractament continua existint. És més, m'atreviria a dir que hem anat a pitjor. Per la inacció i la deixadesa de les administracions principalment hem arribat a un punt on continuen havent-hi homes maltractadors.

Però a més, gràcies a un feminisme extremista disfressat d'igualtat promogut per sectors polítics provocadors i oportunistes i cada vegada més admés i ovacionat per una societat preocupada més per sobreviure que per pensar, tenim que eixa violència de gènere que s'havia d'haver atallat amb mesures exemplars enfront dels primers agressors no sols no ha disminuït de manera nota-

ble (continuen havent-hi pràcticament els mateixos casos documentats que fa uns anys), sinó que ara augmenta també en l'altre sentit.

Perquè, malgrat haver-hi molts menys casos documentats de violència física de dones cap a homes que al contrari, cada vegada hi ha més. I hem de tindre en compte que també hi ha molts no documentats perquè, per «cultura social», a un home encara li costa fer visible que una dona li ha pegat, i en alguns dels casos en els quals això ocorre, són les mateixes autoritats les que s'encarreguen d'intentar que veja que això és pràcticament indefendible.

Però, a més, la dona ha après a utilitzar la força que li donen les lleis que teòricament estaven per a defensar-les, en molts casos, per a atacar. Hi ha moltíssims casos de dones que, per paranoies personals, per veure realitats inexistents, decidixen posar fi a la seua relació de la manera més abrupta possible: amb una denúncia contra qui des d'eixe moment serà la seua exparella. I si damunt hi ha xiquets pel mig, elements manipulables, eixa bola de neu anirà creixent. Quan la mare, amb molt de temps per a això, aconseguisca fer creure a un fill que el seu pare no és bo (cosa no massa complicada en edats infantils i baix la seua tutela, que és el primer que decreta el jutge), l'home perdrà tot el que compartisquen: propietats, custòdia, etc. I només en cas de poder demostrar que això no és així (i haurà de tindre molts testimonis per a assolir-ho) recuperarà una part del que tenia.

En el text que us presentava al principi, la justícia, encara que a destemps, actuava per igual en els dos sentits. Hui dia, dèsset anys després, ens trobem amb una realitat completament diferent; una realitat en la qual les lleis fan que siga més vàlida la paraula d'una part que qualsevol defensa de l'altra, i que l'única cosa que genera són noves víctimes, que són eixos xiquets utilitzats com a armes llancívoles i que són els que, primordialment, estan sent maltractats en molts casos en ser obligats a perdre una figura que mai s'hauria de perdre: la figura paterna.

No és que no hàgem après, és que ANEM A PITJOR.

EL LLONGO

LAIA ARNAU

Fallera i il·lustradora

FRANCESC ARNAU

Faller, pare i docent

**Arribava el moment
de pujar al tren
amb aquell bon amic
de la família i tornar
al seu poble natal,
una bossa menuda
amb poc que
portar i alguna
cosa per menjar.
Les hores passaven
mentre el tren anava
Churra amunt, canvi
de tren a Terol, la fam
començava a guanyar
pes però, com anava
a menjar-se el *llongo*?**

Aquell pa groc amb segó de panís que donaven amb la *cartilla*. Mentre la resta menjava pa blanc i bon embotit, ella va treure el cap per la finestra i amb la vergonya de patir fam, mentre ningú la va veure es menjà el *llongo*.

29-10-25
16:19

Carlos Segundo i Rajadell
També, de vegades, poeta

**Hui treballant en València.
El meu món? L'aprenentatge.
I, com no tinc un mal sou,
m'he permès un homenatge.**

A Google he preguntat
pels llocs més reconeguts
i, directe, m'ha enviat
a un lloc on estan fotuts.

Només entrar, assegut;
ací treballen corrent.
M'estranya tant que pregunte
si és per ser un nou client...

I el cambrer, molt amable ell,
m'ha contestat, crec que en sorna,
que des de fa com un any
açò ja és tota una norma.

Perquè fa un any, un bon dia,
un client es presentà
que, per no tindre cap pressa,
un gran problema els creà.

Per la carta jo pregunte
i em diuen que no: menú,
i com no vull perdre temps
demane que em porten un.

De primer hi ha pericana
amb un bon botifarró;
després trobem una clòtxina
en un bon arròs melós...

Ja ens falta només les postres,
que és el més famós de tot:
gelat de llet merengada
regat amb Café Licor.

Em sonen molt els productes:
pareix que estiga dinant
molt prop de Muro de Alcoy...
o podria ser Alacant?

80 ANYS FENT FALLA

Vam ser fundats en 1946 per un grup de 14 amics del barri amb ganes de treballar i divertir-se.

Des de la nostra fundació hem mantingut les nostres arrels, promovent la cultura fallera, sent una de les Falles més antigues del Camp de Morvedre.

Formem part de Federació Junta Fallera de Sagunt, actualment amb un cens de més de 300 fallers i falleres.

PRESIDÈNCIA

José Antonio Fernández i Ros

Encara recorde el moment
Que et vaig conèixer
T'anomenaven dels infantils, el president
I dalt de l'escenari vas aparèixer.

Un xiquet molt inquiet,
De cabells daurats
Amb cara de pillet
I un poc eixelebrat.

Sempre portaves a la mà
Un coet per esclatar
Amb Paco t'agradava preparar
La falleta per a la cremà.

Sempre pensant de fer malifetes
A la teu família de cap portaves
Però sempre t'eixies amb les mans netes
Encara que de la Cristi alguna «colleja» t'emportaves.

Eixe xiquet ja és major,
Qui ho anava a dir!
Que vint anys després
La falla anaves a presidir.

Sempre amb la teua família
Ens agrada anar de concert
Los Marea, la Raiz o Robe,
On tots junts o passem bé.

Viu aquests anys amb intensitat
Gaudeix de cada moment
Però mai deixes pendent
La teua tasca com a president.

Ets tot un lluitador,
Sempre de tot pendent
No et falta valor
Per això ets el nostre president.

Hui tinc l'honor de cridar-vos
Al capità de la nostra falleta
Jose Antonio Fernández i Ros
President de la A.C. Falla La Palmereta!

FALLERA MAJOR

80 anys fent Falla

Monstruarium

AC Falla La Palmereta

2026

Port de Sagunt

Julia Rajadell i Dos Santos

Julia, el moment ha arribat
Hui t'exalte amb emoció
A la falla dels nostres cors
Perquè és un somni veure't regnar
Després de tants moments compartits que mai podrem oblidar

Aquella il·lusió d'una xiqueta
Que en el 17 ens va representar,
I que enguany, torna a brillar

Un 23 de novembre, en silenci i tendresa
Va nàixer una nina moreneta,
plena de bellesa.

Enmig del fred hivern,
Ja portava al cor la flama
d'un foc etern

Hui que brilles com mai,
Hui que la teua cara es pura emoció
Hui, aquesta vesprada,
et proclamem de palmereta
la seua fallera major

Encara que el moment més prompte que tard ha arribat,
I de totes les vegades que hem parlat d'aquest instant,
Estàs més bonica del que mai haguera imaginat

Ara al teu voltant,
Família i amics estimats,
Que avui som testimonis
D'un somni fet realitat

Els representants d'enguany
tampoc han volgut faltar
Perquè com bé saps,
Acompanyants no et van a faltar mai

Amb la teua cort d'honor sempre al teu costat,
on cap detall hem deixat passar,
Per portar a la nostra amiga a lo més alt

Entre pólvora i música fas resplendor,
Ets amiga, ets fallera i també il·lusió

I com bé sabem, avui no sols compleixes el somni
De ser fallera major de la falla de la teua vida
També que el teu pare t'acompanye
I et veja amb la banda posada
Plena d'alegria.

La mateixa banda que fa uns mesos et va pujar
I que avui torna a portar-te al lloc que tant has somiat

A Palmereta sempre seràs volguda,
Per créixer entre festa, xaranga, pólvora i orquestra

Fallera de bressol, de foc i de passió
Amb arrels brasilines
El teu cor s'ha escrit amb trossos de tradició

Sant Josep amb llàgrimes t'espera
Per a l'ofrena de la mareta
On el teu pare amb ganes contempla
Desfilant a la seua xiqueta

Cada març t'ha vist créixer,
Cada flama t'ha guiat,
I a cada despertà amb més força que mai has brillat

Julia, hui després de molts mesos ja fas història
I estic segura que guardarem aquest moment
I aquest dia per sempre en la memòria

Ara si, només queda cridar al món
I que s'assabenten tots
Que Julia Rajadell i Dos Santos
Es de Palmereta
La seua fallera major

TECAVICAS
by **PLAY**

**Te conecta con las tradiciones:
vive las Fallas de Valencia
con la mejor fibra y móvil**

Internet

Móvil

Fijo

Televisión

Alarmas

**37 años a tu servicio
Somos 100% Porteños**

**C. Gibraltar, 4, 46520 Puerto de Sagunto, Valencia
Telfno. 96 267 92 71 - 622 643 707
info@tecavicas.es / www.tecavicas.es**

COMISSIÓ EXECUTIVA

80 anys fent Falla

Monstruàrium

AC Falla La Palmereta

2026

Port de Sagunt

Presidència

José Antonio Fernández i Ros

Secretària General

Alberto Gómez i Del Rincón

Vice-Secretariat

Marta Vedriel i Cañaveras

Vicepresidència 1a

Iván Badía i Martínez

Vicepresidència 2a

Óscar Gómez i García

Vicepresidència 3a

Javier Cabrera i Caballero

Vicepresidència 4a

Ana Cerdá i Rubio

Vicepresidència 5a

Jorge Carrillo i Adrián

Vicepresidència 6a

María Hernández i Piró

Vicepresidència 7a

David Arenal i González

Vicepresidència 8

Carlos Monforte i Vila

Tresoreria

Tamara Navarro i Ros

Tamara Frade i Suárez

Comptes

Sergio Martínez i de Llago

Santiago Badía i Herráiz

Alba Martínez i Jordán

Ana Belén Rubio i Esteban

Delegació de Casal

Berta Badía i Herráiz

Isabel García i Sánchez

César Calero i Cervera

María Pilar Martínez i Marín

María Cristina Ros i de Encarnación

Raquel Monleón i Navarro

Susana Poveda i Belmonte

Delegació de Compres

Pedro Pelaez i Monleón

Delegació de Pirotècnia

Edgar Blasco i Mazcuñán

Jose Vicente Bosque i Uviedo

Pablo Campoy i García

Delegació d'Estendard

Pablo Boluda i Lorente

Jaime Falla i Peralta

Delegació d'Incidències

Javier Badenas i Sánchez

Delegació de Juvenils

Efrén Calero i Monleón

Delegació d'Infantils

Edurne Fuertes i Gallur

Julia Romo i Maravilla

Olaya Carola Suárez i Martínez

Delegació de Cultura

Penélope Martín i Gandía

Rosa Lorente i Morales

Leila Martínez i Pinazo

Delegació de Llibret

Carlos Segundo i Rajadell

Ruben Mahugo i Astasio

Claudia Rodríguez i Poveda

Delegació de Carrossa

Pedro José Cerdá i Cayuela
Roberto Frade i Fernández
Ruben Gutierrez i Salto
Eliseo Lluesma i Juan
Ángel Romo i Martín

Delegació de Cavalcada

Irina Martínez i Alberola
Nabila Martínez i Pinazo
Isabela Teran i Acosta
Maria Jimena Teran i Acosta

Delegació de Transports

Francisco Gómez i Barragán
Ana Isabel Gómez i García

Delegació d'Instal·lacions

Jose Ramon Ortiz i Altabella
Carlos Palacios i Macián
José Vicente Villarroya i Cintas

Delegació d'Igualtat

Aida Palacios i Macián

Delegació de Xarxes Socials

Celia Francés i Giménez
Fernando Guerra i Montero

Delegació de Protocol

Jorge Mundi i Martín
David Rodríguez i Botella

Delegació de Publicitat

Eduardo Antonio González i Sánchez
Pedro Antonio Pérez i Requena
Roberto Requena i Pérez

Delegació de Manteniment

Juan Antonio Martinez i Sanso

Delegació de Comissió

Inma Samper i Simó
Marga Valero i Muñoz

Delegació de Coreografia

Lara Cayuela i Samper

Delegació d'Ornamentació

Joel López i Andrés
Juan Manuel Pensado i Ballester

Delegació d'Activitats

Cristina Alcaide i Peris
Andrea Cayuela i Samper
María Fernández i Ros
Sonia Garcerá i Sánchez
Andrea Novella i Sánchez
Sheila Sanchez i Gonzalez
Marina Teruel i Lorente

Delegació d'Esports

Julio Gómez i Molina

Delegació de Màrqueting

Andrea Martín i Velasco

Delegació de Socis/Es

Berta Muñoz i Badía

Delegació d'Agermanament

Juan Manuel Muñoz i Dolz

Delegació de Menjars

María Yolanda Suárez i González

COMISSIÓ MAJOR

80 anys fent Falla

Monstruarium

AC Falla La Palmereta

2026

Port de Sagunt

Maria Celeste Adaro i Rodríguez
Cristina Alcaide i Peris
Natalia Alcaraz i Alacreu
Lourdes Aliaga i Farinos
Sandra Almanchel i Lagos
Tania Alonso i Bonet
Jose Miguel Alonso i Itarte
Sara Álvarez i Barco
Jose Angel Alvarez i Lopez
Patricia Anguita i Guillem
Concepción Arán i Tercero
Iván Aranguren i Pérez
David Arenal i González
Raul Arenal i Gonzalez
Eva María Argente i Ibáñez
Ignacio Argente i Martinez
Vicente Ariño i Arán
Javier Badenas i Sánchez
María Badenas i Sánchez
Berta Badía i Herráiz
Santiago Badía i Herráiz
Iván Badía i Martínez
Santiago Badía i Martínez
Anyelina Ángela Balbuena
i Estrella
Erika Barea i Gracia
Isabel Barreda i Ángel
Arina Batueva
Manuel Blasco i Arnalte
Davinia Blasco i Mazcuñán
Edgar Blasco i Mazcuñán
Yasmina Blesa i Balaguer
Maria Del Mar Bolós i García
Pablo Boluda i Lorente
Victoria Boluda i Lorente
Javier Bonardell i Pancorbo
Noelia Bonet i Palmero
Jose Vicente Bosque i Uviedo
Javier Cabrera i Caballero
César Calero i Cervera
Efrén Calero i Monleón
Pablo Campoy i García
Ariadna Candel i Alacreu
Cristina Cañada i Sola
Alicia Cañaveras i Cayuela
Maria Del Mar Cara i Ortiz
Cynthia Carratalá i Paricio

Jorge Carrillo i Adrián
José Constancio Cayuela i Pérez
Andrea Cayuela i Samper
Lara Cayuela i Samper
Pedro José Cerdá i Cayuela
Ana Cerdá i Rubio
Lidia Cerdá i Rubio
Álvaro Checa i Montalt
Patricia Cintas i Bermudez
Francisco Miguel Cintas i Canut
Vega Cisneros i García
Daniel Cobos i Urquidi
Jose Corma i Alarcón
Pilar Cortés i Gómez
Inés de la Cal i Domínguez
Patricia de la Fuente i Fernández
Luis Isaac Domínguez i Díaz
María Sandra Dos Santos
Asunción Edo i Vicent
Vanessa Egea i Carbonell
Marta Eslava i Torada
Ramón Esteve i Moreno
Jaime Falla i Peralta
Beatriz Fernandez i Antuña
José Antonio Fernández i Hernáiz
José Antonio Fernández i Ros
María Fernández i Ros
Alba Ferre i Maestro
Alazne Ferrer i Landete
Roberto Frade i Fernández
Tamara Frade i Suárez
Noemí Frade i Suárez
Antonio Miguel Francés i López
Celia Francés i Giménez
Edurne Fuertes i Gallur
Daniela Galarza i Cara
Alejandro Gallart i Ortiz
Maria Pilar Gallur i García
Sonia Garcerá i Sánchez
Raul Carcerá i Sánchez
Ana Belen Garcerá i Sánchez
Juan Carlos García i Blanco

Jose Javier Garcia i Salvador
Isabel García i Sánchez
Ángel Manuel Giménez
i Giménez
Gema Giménez i Giménez
Fernando Giménez i Muñoz
Francisco Gómez i Barragán
Alberto Gómez i Del Rincón
Jose Carlos Gómez i Escribá
Ana Isabel Gómez i García
Óscar Gómez i García
Julio Gómez i Molina
Óscar Tomás Gómez i Sánchez
Eduardo Antonio González
i Sánchez
Fernando Guerra i Montero
Mayte Gutiérrez i Conversa
Ruben Gutierrez i Salto
Miriam Hernández i Fernández
Sheila Hernández i Fernández
Ana Hernández i Piró
María Hernández i Piró
Andrés Hernadez i Rodríguez
de Guzmán
Elidia Herráez i Gómez
Joaquín Hoyo i Pérez
Irene Huguet i López
Pedro Huguet i Narro
Itziar Inchaurrega i Medina
María Lucía Jordán i Garrido
Javier Labrador i García
José Carlos Lacasa i Pérez
Ainhoa Lluesma i Cañaveras
Eliseo Lluesma i Juan
Oscar Lopera i Millas
Monica Del Pilar López i Alfonso
Joel López i Andrés
Jorge López i Corrales
Verónica López i Fernández
María Angeles López i Giménez
Vega López i Pérez
Patricia López i Soriano

Rosa Lorente i Morales
Francisco Lucas i Nuez
María Isabel Lucas i Nuez
Maria Isabel Macian i Masip
Ruben Mahugo i Astasio
Sergio Maiz i Casillas
Juan Manuel Marta i Pérez
María Martí i Edo
Penélope Martín i Gandía
Sergio Martin i Lozano
Andrea Martín i Velasco
Irina Martínez i Alberola
David Martínez i Barreda
Adriana Martínez i Cortés
Sergio Martínez i de Llago
Aroa Martinez i Egea
Anna Martínez i Francés
Ricardo Martínez i Gracia
Alba Martínez i Jordán
María Amparo Martínez
i Lapuente
María Pilar Martínez i Marín
David Martínez i Martínez
Santiago Martínez i Martínez
María Martínez i Montoro
Amara Martínez i Navarro
Leila Martínez i Pinazo
Nabila Martínez i Pinazo
Juan Antonio Martinez i Sanso
Alicia Mazcuñán i Raro
Rodolfo Mazzone
Cristina Mellado i Rodriguez
Jose Antonio Monescillo i Ruiz
Mari Cruz Molina i Sagredo
Carlos Monforte i Vila
Raquel Monleón i Navarro
David Monleon i Navarro
Juan Morata i López-Cózar
Raul Moya i Rodríguez
Jorge Mundi i Martín
Irene Mundi i Martín
Juan Vicente Mundi i Sancho
Berta Muñoz i Badía
Juan Manuel Muñoz i Dolz
Yaitza Carolina Narvaez
i Martínez
Tamara Navarro i Ros

Marina Nicasio i Rajadell
 José Gabriel Novella i González
 Andrea Novella i Sánchez
 Sergio Onrubia i Herrero
 Juani Orozco i Latorre
 Raul Ortega i Navarro
 Jose Ramon Ortiz i Altabella
 Juan Orts i Blanco
 Marc Orts i Cayuela
 Marta Palacios i Aran
 Sandra Palacios i López
 Aida Palacios i Macián
 Carlos Palacios i Macián
 Jose Alfonso Palacios i Rodriguez
 Miriam Pascual i Lopez
 Pedro Pelaez i Monleón
 Juan Manuel Pensado i Ballester
 Pedro Pérez i Abad
 Beatriz Pérez i García
 María Pérez i Leal
 Pedro Antonio Pérez i Requena
 Sandra Pérez i Sanfélix
 Begoña Pinazo i de Las Heras
 Karmele Piró i Campos
 Mireia Porta i Marín
 Susana Poveda i Belmonte
 Laura Rajadell i Cañamache
 Marisol Rajadell i Carrillo
 Julia Rajadell i Dos Santos
 Vicente Rajadell i Gea
 María Ramón i Aliaga
 Marta Ramos i Olmos
 Roberto Requena i Pérez
 Ana Belen Rico i Reche
 Nuria Roda i Monsálvez
 Nerea Rodriguez i Barea
 Rocio Rodriguez i Barea
 David Rodríguez i Botella
 Claudia Rodríguez i Poveda
 Sinai de Los Angeles Rojas i Vivas
 Alexandre Romero i Berenguer
 Julia Romo i Maravilla
 Ángel Romo i Martín
 María Cristina Ros
     i de Encarnación
 Manel Rubio i Doñate
 Ana Belén Rubio i Esteban
 Emma Rubio i Martínez
 Antonio Vicente Rubio i Ortiz
 Monica Rubio i Ortiz
 Alba Leticia Rustarazo i Ortega
 Mari Carmen Saavedra
     i Carrasco
 Celia Sacristan i Arenal
 Inma Samper i Simó
 Eva Samuel i González

Rosana Sánchez i Giménez
 Javier Sánchez i Gómez
 Sheila Sanchez i Gonzalez
 Ángela Sánchez i Vidal
 Andrea Segundo i López
 Carlos Segundo i Rajadell
 Alejandro Segundo i Rajadell
 Rosa Serra i Torres
 Giovanni Spinetti
 Diana Isabel Soriano i Pérez
 María Yolanda Suárez i González
 Olaya Carola Suárez i Martínez
 Isabela Andrea Teran i Acosta
 Maria Jimena Teran i Acosta
 Marina Teruel i Lorente
 Rosa Torres i Aspas
 Patricia Tuzni i Fernández
 Marga Valero i Muñoz
 Antonio Valero i Ventura
 Marta Vedriel i Cañaveras
 Noemí Velamazán i Cirujeda
 Claudia Verdejo i Escribá
 Sara Verdejo i Escribá
 Pedro Javier Villaescusa i Orozco
 Laura Villarroya i Adrián
 José Vicente Villarroya i Cintas
 Javier Villarroya i Valero
 Marta Villarroya i Valero
 Cristina Zuzuarregui i Ripoll

CERRAJEROS DE URGENCIA®

CERRAMED

LA AUTÉNTICA CERRAJERÍA LOW COST
EN PUERTO DE SAGUNTO

Reparación de todo tipo de cerraduras - Aperturas
Cambio de bombillos - Colocación de cerrojos
Rejas fijas y extensibles - Trabajos de cerrajería en general

NO TE QUEDES FUERA
(NUNCA)
644 874 718

 CERRAMEDWEB.ES

¡SÍGUENOS EN LAS REDES SOCIALES!
PROMOCIONES, SORTEOS, REGALOS...

FACEBOOK.COM/CERRAMED

@PRUDEN_CERRAMED

FALLA GRAN

LEMA

MONSTRUARIUM

ARTISTA

XESCO GIL

COS CENTRAL I REMAT

No para de ploure,
a la nostra ciutat,
a la fi anirem en barca,
per a poder-nos salvar.

Dalt del pont que creua a Canet,
tenim a Dràcula manant,
es el nostre alcalde,
que vol la ciutat arreglar.

Podria escomençar,
amb les nombroses inundacions,
que tenim quant plou,
això sí que fa por!

Una senda blava,
que unix les dos ciutats,
plena de brossa i fem,
i que sempre sé està cremant.

I és que quant plou al nostre poble,
no hi ha per on circular,
posarem un pont a Apendices,
per a l'institut poder anar.

Dràcula xupla els diners,
als pobres ciutadans,
però te'l poble abandonat,
i no vol diners gastar.

S'ha pujat el sou,
això sí que és important,
i vinga a fer carrils bici,
pareix el castell encantat.

Al seu costat el nostre Raul Palmero,
cuida la nostra educació,
i organitza la cavalcada,
que al Port causa furor.

MonstruariuM

Més inversions podria fer,
als col·legis e instituts,
i cuidar el barri de Baladre,
que pareix un conte de por.

Al costat d'ells vola,
una ratapenada gegant,
és Compromís a Sagunt,
que ja ni pena van donant.

Una lluna majestuosa,
plena de ferides al cap,
i és pels mosquits,
que li han picat.

A la nit al poble revola,
un fum de mosquits malvats,
són tan grans,
que a algú han violat.

Dalt de la columna,
del castell encantat,
reina un fantasma,
a les festes patronals.

Un castell ple de runes,
i mal il·luminat,
perquè el cobre de les llums,
hi han alegria han furtat.

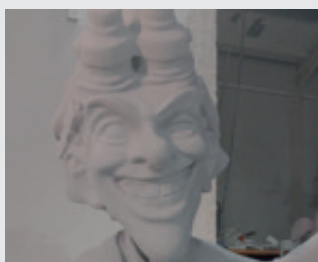
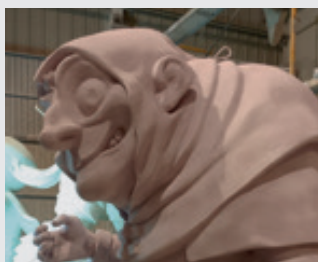
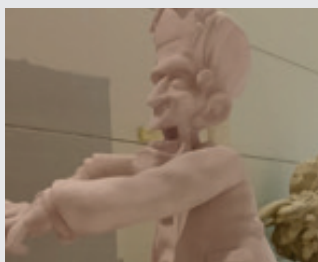
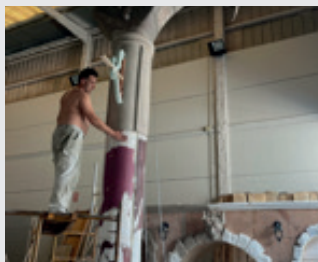
Richi ha fet de les seues festes,
Turístiques e internacionals,
i al Port ha oblidat,
a soles per eixir a les Xarxes socials.

El pobre Manel del Port,
contra el fantasma a lluitat,
i a la fi l'únic intencional,
és el DJ que els diners s'ha emportat.

ESCENA 1

Un home llop ple de pels,
al fem hem trobat,
perquè els carrers estan plens de merda,
perquè la SAG no vol netejar.

Rates i porcs senglars,
Passegen pels carrers,
i és que el nostre poble,
hui es un gran femer.

ESCENA 2

Vicentstein espera amb alegria,
el tren poder agafar,
però Dario no s'enrecorda,
que en el Port diners té que gastar.

El pobre Xiquet plora,
perquè no hi ha tren a la ciutat,
i el bus va ple de gent,
i pudor té que olorar.

ESCENA 3

IP mira pel Port,
però ja són un folsil de pedra,
rebren pocs vots,
i ja no fan una merda.

ESCENA 4

A les últimes eleccions,
carabasses li van donar,
a la pobra Maribel,
que no li van votar.

Una bruixa endevina,
este veient el futur,
i li recomanen canviar l'equip,
o lo d'alcaldesa està molt obscur.

Una fallera marinera,
al partit vol ajudar,
i va a les processons,
per a les fotos figurar.

ESCENA 5

La mort incansable,
arriba a la ciutat,
i a trobat fòssils a la gigafactoria,
i els ha soterrat.

Fan fórmules miraculoses,
per a les obres terminar,
i han prohibit ensenyar en classes,
els fòssils del passat.

ESCENA 6

Un químic fa invents,
i fórmules magistrals,
per a guanyar el primer premi,
que la Junta ens ha furatat.

Tres fantasmes de categoria,
són els jurats de l'any passat,
que premiaren una pelussa,
a Sagunt ciutat.

I si no guanyen,
es posen a plorar,
i una mesa d'incidències,
van convocar.

Uns no sabien perdre,
La Federació uns covards,
tot per un premi,
que no van guanyar.

Un banderí amb solera,
van embrutar,
i si no els paren,
a la font el podrien haver tirat.

ESCENA 7

Un prepotent soterrador,
és l'amo de la Federació,
ha soterrat a les falles,
i a les nostres comissions.

Un cementeri tenebrós,
ple de tombes i mort,
que ell ha causat,
per la seua mala gestió.

Un article sense sentit,
a la tomba a ficat,
o et poses el mocador,
o no podràs desfilat.

Una roda punxada,
que no van pagar,
i a la Citroën, com a tots,
van enganyar.

Un fum de dimissions,
plena la nostra Federació,
per culpa del President,
i la seua mala educació.

L'informer de la iaia,
a la Junta vol demanar,
que treballen per les falles,
i menys gales el diumenge de vespra.

ESCENA 8

Un record que no s'oblida,
una guerra que hem de lluitar,
mai oblidem a la família,
i als amics que sempre estan.

AFACAM són un símbol,
i la Catrina vol homenatjar,
a esta associació,
que vides vol salvar.

Christian Monforte i Alcaide

És per mi un orgull
Ser el teu mantenidor
El faig de tot cor
Amb totes l' emocions que acull.

Vas nàixer faller,
De la teu volguda falla
Que et veu com jugues al carrer
I que hui representes a la xicalla.

Tímid i sincer,
Llest i un poquet revoltós
Ple d'orgull de ser faller
I també ets molt vergonyós.

Ja ets un homenet
I encara que no t'agrada molt ballar
Als playbacks no podies fallar,
Una dura tasca has fet.

Com volies fer esport,
«judoka» ets vas fer
Una gran disciplina has après
A més de engrandir el teu cor.

Als teus pares et vull recordar
Xarly i cristina sempre de tu pendants,
Que no paren de plorar
En veure't desfilar,
Veient-te de president

Amb Lucia, Julia i Jose
Formes un gran equip,
En tots els actes t'has divertit
A més de conèixer molts nous amics

Gaudeix d'aquest moment
Es un any molt especial
Que junt al altres representants,
Dels infantils ets el president

Per tot això
Jo et vull dir,
Ple d'orgull i d'emoció,

Christian Monforte i Alcaide
Ets el nostre president infantil

Lucia García i Garcerá

Des de ben menuda ja portaves la falla al cor,
Somiant amb ser la nostra fallera major

Amb Sonia i Edu sempre has anat de la mà,
La festa i la tradició de Palmereta ells t'han ensenyat

Amb ells has viscut moments molt especials
I l'arribada de la teua cosina Ari va a ser el millor regal

T'encanta estar amb ella, fer-li riure i jugar,
Amb paciència i tendresa tu la saps cuidar

Ara que es menudeta i comença a somiar,
Ets tu qui l'ha d'ensenyar com les falles s'han d'estimar

La iaia li cus els vestits amb tota d'il·lusió,
Fil a fil amb molta paciència i amor

Gràcies a les seues mans plenes de tradició i art,
Lucía lluïx perfecta en cada pas del seu any

A Christian sempre acompanyant
Us heu vist créixer al nostre casal
I enguany compartiu aquest somni tan especial

Amb Julia i Jose i tot un any per davant,
Els pares sempre al vostre costat
Sense perdre cap detall

Quan de la falla ella descansa,
Lucia pinta amb calma i elegància

Amb la mà, el cor i gran traça
Fa obres d'art que el món faller abraça

Des de ben menudeta corre amb determinació
Amb pas decidit, lluita i passió

Perquè no sols ets reineta
D'aquest barri faller,
Ets també el reflex
D'allò que els infantils volen ser.

Reineta fallera, amable i gentil
Lucía, ets l'orgull de la comissió infantil.

COMISSIÓ EXECUTIVA INFANTIL

Presidència

Christian Monforte i Alcaide

Vicepresidència 1a

Antonio Francés i Giménez

Vicepresidència 2a

Aitor Puente i Cintas

Secretariat

Sofía Puerta i Badenas

Tresoreria

Héctor Belenguer i Villarroya

Comptes

Martina Lluesma i Cañaveras

Delegacions

Mireia Hoyo i Martínez

Lara Villaescusa i Orozco

COMISSIÓ INFANTIL

Carla Abad i García
Alexia Alonso i Blesa
Iván Aranguren i Hernández
Mía Aranguren i Hernández
Mario Argente i Martínez
Ariadna Aspas i Rajadell
Héctos Belenguer i Villarroya
Álvaro Belenguer i Villarroya
Enma Bernal i Suárez
Ariadna Blasco i Roda
Vega Campoy i Boluda
Evolet Dols i Sanchez
Cattaleya Dols i Sanchez
Alaia Domínguez i Cintas
Sofía Domínguez i Lozano
Orión Espinosa i Ariño
Izan Esteve i Álvarez
Enzo Ferrer i Novella
Fran Ferriols i Saavedra
Antonio Francés i Giménez
Rodrigo Gallardo i Ramos
Guillem Gallardo i Ramos
Unai Gallart i Ruztarazo
Ferrán García i De La Fuente
Vega García i De La Fuente
Lucía García i Garcerá
Desireé García i Podariu
Aday Gil i Gonzalez
Naiara Giménez i Pérez
Ariadna González i Garcerá
Spphia Gutierrez i Acosta
Dylan Hernandez i Cañada
Chloe Hernandez i Garcia
Guillermo Hoyo i Martínez
Mireia Hoyo i Martínez
Sergio Hoyo i Martínez
Mar Jordán i Ruiz
Lucía Labrador i Anguita
Jose Lacasa i Palacios
Martina Lluesma i Cañaveras
Jairo Lopez i Alfonso
Lola Lopez i Alfonso
Hugo Lopez i Martinez
Llum Lucas i Porta
José Lucas i Porta
Mía Marta i Cortés

Sergio Martin i Serra
Clara Martin i Serra
Ángel David Martínez i Balbuena
Francisco Martínez i Balbuena
Ares Martínez i Balbuena
Juan Jose Martinez i Martinez
Valentina Martinez i Martinez
Jimena Merino i Sanmartin
Daniela Monescillo i Rico
Paula Monescillo i Rico
Christian Monforte i Alcaide
Juan Morata i Martínez
Oliver Morata i Martínez
Lola Morata i Martínez
Zoe Moya i Almanchel
África Moya i Almanchel
Bella Navarro i Ruzgyte
Daniela Onrubia i Inchaurreaga
Salvador Ortiz i Rubio
Hellen Parra i Rondón
Marina Pastor i Ortega
Cattleya Pelaez i Narvaez
Ada Pérez i Navarro
Pau Pérez i Navarro
Aitor Puente i Cintas
Mía Ivanna Puente i Cintas
Sofía Puerta i Badenas
Emilia Quinteros i Valverde
Elena Requena i Frade
David Rios i Palacios
Judit Rodríguez i Suárez
Gabriel Ros i Aliaga
Sofía Sáez i Martínez
Dario Sáez i Martínez
Lara Salvador i Gutiérrez
Liam Sánchez i Novella
Mía Sánchez i Novella
Eiden Segundo i Carratalá
Daphne Segundo i Carratala
Laura Segundo i López
Alicia Simón i Hernández
Emma Simón i Hernández
Alejandra Valero i Samuel
Claudia Vera i López
Lara Villaescusa i Orozco
Julia Villarroya i Madrid

FALLA INFANTIL

LEMA

ELS RECORDS DE LA IAIA

ARTISTA

DAVID OJEDA

Vers 1

Amb les mans tendres, els pares l'ajuden,
el vestit de fallera al cos li ajusten.
És el dia gran, ple de devoció,
brilla la xiqueta en la presentació.

Vers 2

Amb ulls juganers i el cor ple d'amor,
una foto antiga amb el seu millor gos.
Fidel company de vesprades d'alegria,
un record viu que encara l'acompanya cada dia.

Vers 3

Amb pas silenciós i mirada fina,
el gat d'infància pels records camina.
Jocs compartits, vesprades d'hivern,
un amic guardant el seu menut univers etern.

Vers 4

Els adreços brillen, plens de llum i colors,
els nets pensen que baixen d'àngels portadors.
Somriuen creient que del cel han vingut,
amb fils de somnis que mai s'han perdut.

Vers 5

Amb l'indumentarista posa amb orgull,
un vestit que parla de tradició i orgull.
Cada puntada feta amb amor sincer,
recorda una història que mai no es perd.

Vers 6

Els nets imaginem ratolins encantats,
cosint el vestit amb fils delicats.
Com en contes antics de fades daurades,
els somnis d'infants no coneixen fronteres ni barreres alades.

Vers 7

Els pares miren amb llàgrimes d'honor,
veient com creix l'amor per la tradició.
En cada pas li donen arrel i camí,
són força i abraçada, principi i destí.

Vers 8

A València, en l'ofrena de flors al cel blau,
l'àvia caminava amb els pares al costat seu.
Entre clavells i perfum de ciutat,
van aprendre que l'amor també s'ofereix al passat.

Vers 9

En la butaca, l'àvia riu amb caliu,
contant records d'un temps encara viu.
Els nets escolten amb els ulls oberts,
la història infinita de les Falles i els seus encerts.

ESTABLECIMIENTO AUTORIZADO PARA
EL SELLADO DE LA PRIMITIVA, BONOLOTO,
GORDO DE LA PRIMITIVA, EUROMILLONES,
1 X 2 Y QUINIGOL

**Validación informática ON LINE
TOTALMENTE INFORMATIZADA**

LOTOTURF Y QUINTUPLE PLUS

Josefina García

ADMON LOTERIAS N.º 2

Les desea felices fiestas

Plaza 1 de Mayo, 64 - Tel. 96 267 14 76

46520 PUERTO SAGUNTO

CONEIXEM ELS NOSTRES REPRESENTANTS INFANTILS

Quants anys teniu? Quien curs estúdieu? A quin col·legi aneu?

CHRISTIAN Tinc 11 anys, estúdie 6 de Primària, al CEIP Maria Yocasta.

LUCIA Tinc 13 anys i estúdie 2°ESO al Institut Camp Morvedre.

Què voleu ser de majors?

C De major mágradaria ser Policia.

L Mestra Educació física o arts.

Un menjar favorit? Un llibre i una pel·lícula.

C El meu menjar favorit és el pit de pollastre rebossat i macarrons. El meu llibre *Los Compas* i una de les pel·lícules favorites és *Harry Potter*.

L M'agrada molt el pollastre amb creilles i ous. Un dels meus llibres favorites és *La maratón més boja del món* de Geronimo Stilton i la meua pel·lícula *Com entrenar al teu drac*.

Des de quan sou de la nostra falla?

C Des que vaig naixer

L Des que vaig naixer.

Què és el que més vos agrada fer quan aneu al casal?

C Jugar en els amics de la falla.

L Jugar amb els amics.

De tots el actes que heu viscut, qui ha sigut el que més vos ha agradat?

C L'acte que més m'ha agradat es la meua exaltació.

L El que més em va agradar es el dinar amb tots els representants.

Quin és l'acte que espereu amb més ganes?

C L'acte que espere amb més ganes es la planta, per a vore els monuments als nostres carrers.

L La planta de la meua falla infantil és l'acte que espere amb més ganes.

Què vos sembla la costra falla infantil?

C Molt bonica, m'encanta totes les figures que porta.

L M'agrada molt

Heu fet amics nous d'altres falles?

C Sí, moltíssims

L Sí, he coneguts molta gent nova.

Un desig per a les falles 2026.

C Que tots gaudim de la nostra festa i siga una setmana espectacular.

L Que siguen les millors falles del món.

DICCIONARI FALLER

CASAL

Lloc de reunions de tots els fallers durant les falles.

CRIDA

L'anomenada a l'inici de les festes falleres.

FALLA

Monument fet de diversos materials, entre ells fusta, que omplin la ciutat de València durant les festes.

NINOT

Cada un dels ninots que formen la falla.

CREMÀ

El final de festa. es cala foc a totes les falles.

MASCLETÀ

Espectacle pirotècnic ple de soroll que se celebra des del dia 1 de març fins al 19.

DESPERTÀ

De bon matí els fallers ixen i tiren petards per a despertar a tota la ciutat que estem en falles.

LA PLANTÀ

Moment en el qual es dona per finalitzat el muntatge de la falla.

OFRENA

Els fallers i falleres li porten flors a la Verge dels Desemparats el 18 de març.

JOCS

80 anys fent Falla

Monstruàrium

AC Falla La Palmereta

2026

Port de Sagunt

LABERINT

Troba al camí correcte per que la fallereta trobe al falleret.

SOPA DE LLETRES

Troba els següents elements valencians de la nostra terreta:
paella, casal, falla, mascletà, despertà i ninot.

B N F R G F S P E R B U N Y O A S G Q
C N R F D M A G P A E L L A T U E L G
O D I H E U Q L E T U A I R R P U L K
M N B N C X S Z L S S D E F E G H J L
O F H M O A D U Ç A V P R S N S S H V
Z R A M I T E I C U S C S R A I T O A
Z E S R N O U F E E A E L N P S O N L
Y S T A C S O N D M A S C L E T A P N

ACOLOREIX

Pinta els la fallereta com més t'agrada.

JOC DE L'ARTISTA FALLER

Encara no saps jugar al joc de l'artista faller, segueix les següents instruccions per a ser el millor!

Col·loquem la fitxa de cada jugador en la casella d'eixida.
(icono dado) Per torns, tirem el dau, i avancem el nombre de caselles que ens indica.

Si caiem en una casella d'escut, diem: «d'escut en escut i tire perquè jo puc»; així doncs, botem a la següent casella d'escut i tornem a tirar el dau.

Si caiem en aquesta casella, diem: «de masclètà en masclètà i tire perquè comença ja»; així doncs, botem a l'altra casella de masclètà que hi ha al joc.

Si caiem en aquesta casella es quedem dos torns sense tirar.

(icono corazón con hombre fuego) Si caiem en aquesta casella, botem de cor a cor.

Si caiem en aquesta casella, cantarem xiqueta meua.

Si caiem en aquesta casella, hem perdut la partida.

Per arribar a la meta, s'ha de traure amb el dau el número exacte, si no, rebotarem en la meta i comptarem caselles cap arrere.

LES SET DIFERÈNCIES

Troba les set diferències en els esbossos de la nostra falla infantil.

SOPA DE LLETRES

Cristian y Lucia no saben quins són els ingredients per a cuinar una paella valenciana. Els vols ajudar a descobrir-los Troba a la sopa de lletres els huit ingredients, noés has de completar els mots encruats y sabrem quins son: cuina, arròs, conill, pollastre, garrofó, tomata, colorant i caragols.

E G H J L X P Z L S S D E F M A B N T
 O C U I N A S O E C O L O R A N T R O
 T U E L G M A G L A A L L A C L R F M
 R P U L K S Q L E L U R I R O D I H A
 E G H C O N I L L S A D A F M N B N T
 N S S R V A D U Ç A V S R G O F H M A
 A I R O A T E I C U S C T V E R A M I
 P A O N L O U F E E A G A R R O F O N
 E T A C A R A G O L S S C L E S T A C

NINOTS PERDUTS

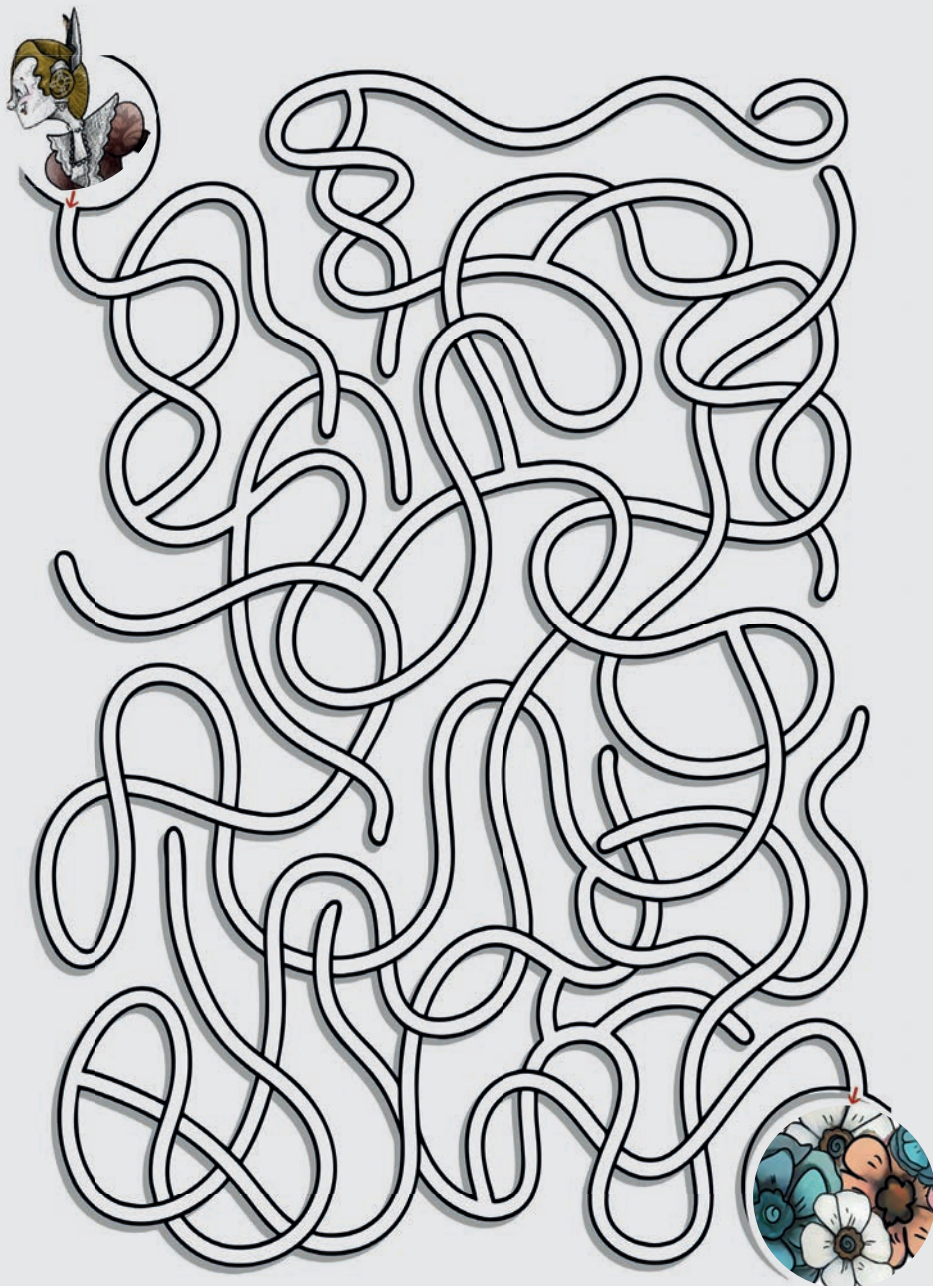
Els nostres representants no troben alguns ninots per a plantar la falla infantil. Has d'ajudar-los. Troba a l'esbós de la falla infantil els cinc ninots perduts.

David Jorda

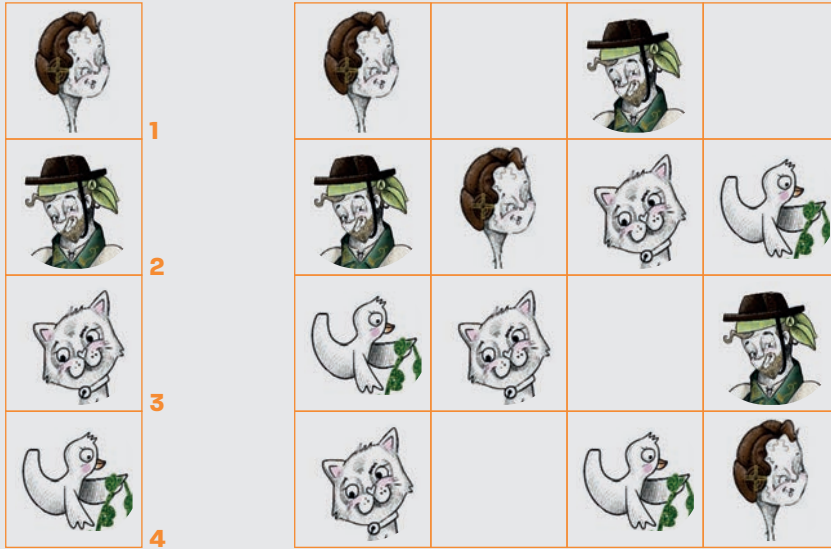
LABERINT

Ajuda a la niña a triar el camí més ràpid per arribar a les flors.

SUDOKU

Completa el Sudoku amb les següents figures.

TIRA UN CONTE FALLER

Crea la teua propia historia fallera tirant tres vegades el dau.

1

Personatge

- Una Costurera
- Una Fallera
- Un Faller
- Un Artista faller
- Un pirotècnic
- Un músic

2

Problema

- Embrutar-se amb un bunyol i xocolate
- Festejar el primer premi
- Ballar i cantar
- Es crema la mà amb un petard
- Pinta un ninot blau
- Es troba un saxofó de color verd

3

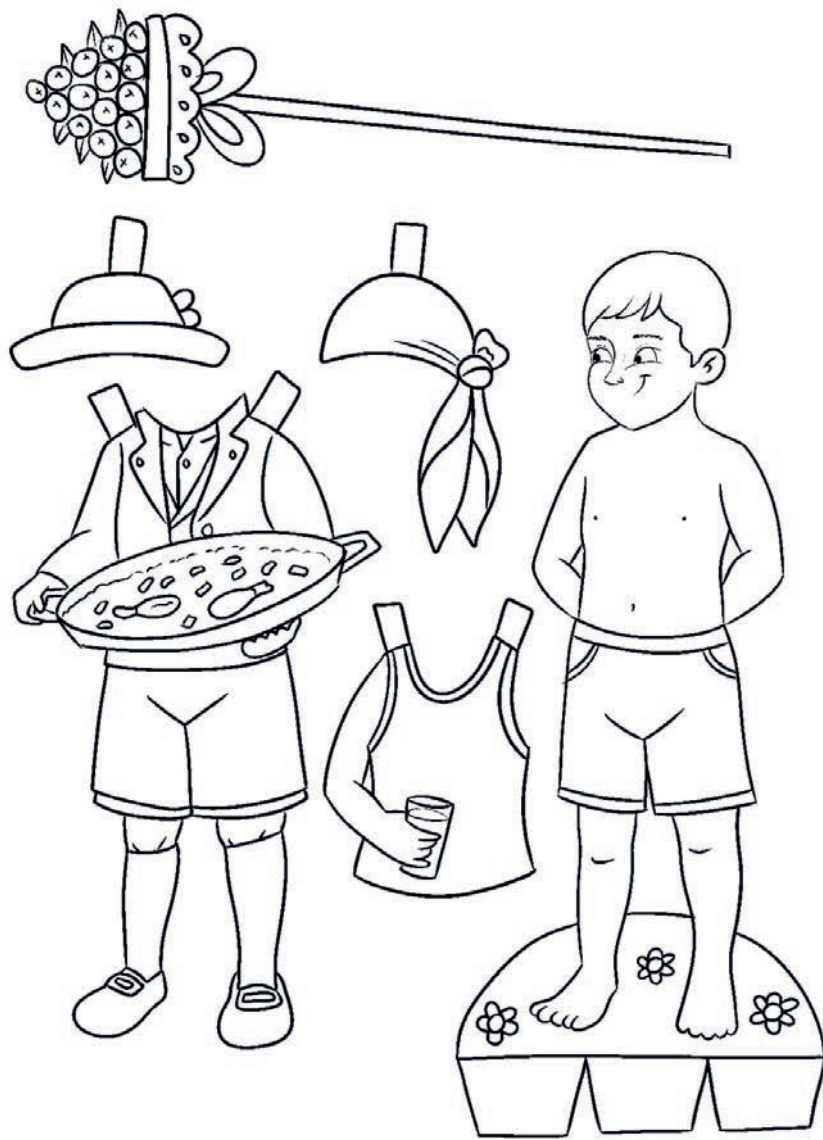
Escenari

- Botiga d'indumentària Valenciana
- Plaça
- Casal
- Taller
- Mascleta
- Cercavila

RESELLABLE

Pinta i retalla els personatges fallers.

NOU VINGUTS

80 anys fent Falla

Monstruàrium

AC Falla La Palmereta

2026

Port de Sagunt

Júlia Villarroya Madrid

Sophia Gutierrez Terán

Matías de Sousa López

RECOMPENSES

FEDERACIÓ JUNTA FALLERA DE SAGUNT

MAJORS

Platí

Maria Isabel Macian i Masip

Diamants

Carlos Segundo i Rajadell

Fulles

Jose Miguel Alonso i Itarte
Roberto Frade i Fernández
Tamara Frade i Suárez
Ángel Manuel Giménez
i Giménez
Irina Martínez i Alberola
Roberto Requena i Pérez
María Yolanda Suárez i González

INFANTILS

Platí

Lucia García i Garcerá
Mireia Hoyo i Martínez
Lara Villaescusa i Orozco

Diamants

Antonio Francés i Giménez
Christian Monforte i Alcaide
Aitor Puente i Cintas
Laura Segundo i López

Fulles

Héctor Belenguer i Villarroya
Martina Lluesma i Cañaveras

JUNTA CENTRAL FALLERA

MAJORS

Brillants

Isabel Barreda i Ángel
Verónica López i Fernández
Sergio Marínez i De Llago
Karmele Piró i Campos

Fulles

Javier Cabrera i Caballero
Ana Cerdá i Rubio
Ángel Romo i Martín
Rosa Serra i Torres
Javier Villarroya i Valero

INFANTILS

Or

Héctor Belenguer i Villarroya
Martina Lluesma i Cañaveras

Argent

Ariadna González i Garcerá
José Lacasa i Palacios
Elena Requena i Frade
Alejandra Valero i Samuel

SOCIS I SÒCIES

80 anys fent Falla

Monstruàrium

AC Falla La Palmereta

2026

Port de Sagunt

Abel Valle i Canal
Adoración De Llago i Díaz
Adoración Pérez i Pérez
Adrián Onrubia i Herrero
Adriana Guillén i Padilla
Agapito Aranguren i Álvarez
Agustin Segundo
Aitana Molano i Guillén
Aitana Ruiz i Castelló
Alba Rubio i Domingo
Albert Molano i Martínez
Alberto Herraiz i Sanchez
Alberto Linares i Torres
Alberto Ogando i Fernandez
Alberto Vellon i Gonzalbo
Alexandra Sanmartín
Alexis Álvarez i Fernández
Alfonso Marco
Alfredo Adaro i Calderon
Alicia Calero i Cervera
Alicia Rodriguez i Estelles
Alisson Gamarra
Alvaro Huguet i Lopez
Amparo Francés i Padilla
Amparo Morillas i Herraiz
Amparo Mundi i Sancho
Amparo Pérez i Zafra
Amparo Ponce
Amparo Sancho i Salom
Ana Alonso i Martínez
Ana Belen Pastor i Donato
Ana Crisol i Lazaro
Ana Ferrer i Martínez
Ana García i Castelló
Ana Isabel Argente i Ibáñez
Ana Isabel García i Nicolás
Ana López i Fernández
Ana Mª Carpena i Moreno
Ana Manjavacas i Joli
Ana María Astasio i Hernández
Ana María Mahugo i Astasio
Ana Miras i Yepes
Ana Paricio
Ana Perez i Fernandez
Ana Santamaria
Anabel Giraldo i Mas
Anabel Suarez i González

Andrea Casas i Mora
Andrea Perona i Ripoll
Andrés Romero
Ángel Redon i Blanch
Angeles Martínez i Cardo
Ángeles Perales i Pérez
Ángeles Sánchez i Escuin
Angelita Gutierrez
Antonia Rico i Reche
Antonio Carratala
Antonio Falla i Lluesma
Antonio Gómez i Pérez
Antonio José Argente i Ibáñez
Antonio Lacruz i Guillem
Antonio Marco
Antonio Mateo
Antonio Ortega i Hernández
Araceli Escribá i Tomás
Arantxa Sancho i Salom
Arantxa Vizcaíno i Pérez
Aranzazu Gonzalez i Arce
Ascensión Carrasco i Blanco
Avelino Anguita i Garcia
Barbara Juan i Fonfria
Barbara Soriano i Pérez
Bea Bujeda
Begoña Martínez i Marin
Begoña Parras i Jarque
Belen Lluesma i Cadalas
Buenaventura Navarro i Herraiz
Capea
Carlitos
Carlos Amor i Biosca
Carlos Fernández
Carlos Javier Gómez i Fernández
Carlos Ortiza i López
Carlos Perpiña i Gavila
Carlota Soriano i Pérez
Carmen Blanco i Rodríguez
Carmen Cara i Ruiz
Carmen Muñoz i Claramunt
Carmen Rodríguez i Amado
Carmen Ruiz i Castillo
Carolina Fuertes i Gallur
Celia Dominguez
Chelo Tarazona i Antonino
Claudia Pérez i Cano

Claudia Ramón i Luján	Francisco Hernández
Concepcion Gomez i Garcia	Francisco Miguel Bonardell i Hernández
Consuelo Balaguer i Nieto	Francisco Miguel Cintas i Garcerá
Consuelo Marco i Marza	Francisco Pérez i Leal
Consuelo Simó i Piñana	Gema Fernández i Izquierdo
Crisanta Gonzalez i Alarcon	Gema Martín i Gimenez
Cristiana Cara i Ortiz	Gemma Borrás
Cristina Cañada	Gerardo Edo i Vicent
Cristina Hernandez	Ginés Garcia i Terol
Cristina Martín	Gloria Fuertes i Gavin
Daniel Checa i Montalt	Gonzalo Fernandez
Daniel López i Martínez	Guillermo San Pedro
Daniel Quinteros	Héctor López i Giménez
Daniela Bof i Alfaro	Héctor Romero i Morte
David Ros i Cuenca	Héctor Vaquero i Fuster
Desiree Moreno i Santos	Idaira Solano i Roman
Diego Jerez i Hernández	Inés Santos i Álvarez
Diego López i Olmedo	Inés Tordera
Diego Rosado i García	Inmaculada Díaz i Romero
Diletta Chimenti	Inmaculada Teruel i Vivó
Eduardo Hoyo i López	Irene Pérez i Romero
Elena Aliaga i Gómez	Isabel Fernandez i Herrera
Elisabet Prats i Sobrino	Isabel Ibáñez i Marzo
Eliseo Joaquín Romero i Montesino	Isabel Mundi i Sancho
Eloy Bonet i Blasco	Iulia Lorena i Podariu
Emi Rueda i Vizcaino	Iván Hernandez i Aranguren
Encarna Arán i Tercero	Iván Mencias i Chacón
Enrique Pallarés i Crespo	Jasone Inchaurreaga i Medina
Esther Ponce	Javier Cañaveras i Cayuela
Esther Roldán i Valenzuela	Javier Cordero i Cucart
Estibaliz Lopez i Alfonso	Javier Frias
Eva Aguilera i Redondo	Javier Gómez i Escribá
Eva Marín i Mas	Javier López i García
Fany De Llago i De Llago	Javier Raro i Gualda
Faustino Anreus i Casado	Javier Zapater i Grau
Fernando Giménez i Mora	Jennifer Roselló i Lluesma
Fernando Sancho	Jessica Pérez i Fernández
Fina Ortiz i Requena	Joaquín Camboy i Castillo
Fina Rueda i Rajadell	Joaquín Romero i Berenguer
Florinda Martínez i Egea	Joaquín Rueda i Roger
Francisca Fernandez i Herrera	Joaquína Doñate i Molina
Francisca Rico i Reche	Johana Villegas i Morán
Francisco Dols i Martínez	Jorge De Haro
Francisco Dols i Martínez	Jorge Gil i Baldoví
Francisco Elvira i Domínguez	Jorge Rubio i Esteban
Francisco González	
Francisco Guerra i González	

Jose Antonio Montalban i Molina
 José Barreda i Barreda
 José Carot i Sanchís
 Jose Enrique i Arres
 José Eugenio Verdejo i Gil
 Jose Luis Alcaide i Bronchal
 Jose Luis Martínez i Dolz
 José Manuel Molina i Hortelano
 José María Ferre i Cano
 José María Martínez i González
 Jose María Rueda
 Jose Martínez i Sanz
 José Maravilla i Peiró
 José Miguel Martínez i Bier
 Jose Ramón Álvarez i Fernandez
 Jose Ramón Rodríguez i Lozano
 Jose Ramon Sanchez i Martinez
 Jose Rubio i Esteban
 Josefa Peralta i Sánchez
 Josep Francisco Hernández
 i Landoño
 Josep López i Vazquez
 Juan Carlos Montalban
 Juan Díaz i Álcaraz
 Juan Domingo Edo i Vicent
 Juan Felipe Argiles i Sanz
 Juan Luis Simón i García
 Juan Manuel Ortiz
 Juan Manuel Raro i Bolós
 Juan Morata i Escanez
 Juan Pablo Martínez i Novella
 Juan Yerpès i García
 Juana Sanchez
 Juani Caballero i Zalvez
 Juanjo Melchor
 Judith Hoyo i Pérez
 Julia Valero i Muñoz
 Juliana Martínez i Alvarez
 Lara Cayuela i Samper
 Laura Alfaro i Cotillas
 Laura Piqueras i Moreno
 Lidia Belinchón i Pérez
 Lolisa Alberola i Pes
 Lorena Poveda i Belmonte
 Lucely Martínez i Betín
 Luis Fernando De Sousa
 i Farinha
 Luis Herraiz i Cocera
 Mª Carmen Alcaide i Bronchal
 Mª Carmen Alegre i Sisto
 Mª Carmen Fernández i Hernáiz
 M^a De La Soledad Medina
 i Guasch
 M^a De Los Angeles Andrés
 i Nuñez
 Mª Del Carmen Ortiz i Requena
 Mª José Calderero i Hervás
 Mª Jose Torada i Mañez
 Mª Luz Gandia i Martínez
 Mª Paz Latorre i Navarro
 Mª Paz Orozco i Latorre
 Mª Teresa Martínez i Cossent
 Mª Victoria Fernández i Ruiz
 Mª Amparo Ballester i Mazcuñán
 Mª Jose Sanchez i Aparicio
 Manel Sánchez i Rosillo
 Manolo Rodríguez
 Manuel Ballester i Fuertes
 Manuel Ballester i Lidón
 Manuel Varon Othman-i Bentría
 Marcelino Herraiz
 Marcos Cobos i Urquidi
 Marcos Esteve i Prieto
 Marcos González i Sánchez
 Mari González i Lopez
 Maria Adela Garcia i Martinez
 María Amparo Ballester
 i Mazcuñan
 Maria Asuncion Farinós i Castillo
 María Del Carmen Corrales
 i Méndez
 María Dolores García i Parra
 María Jiménez i Ramírez
 María José López i Cózar
 Maria Martinez i Badal
 María Pavón i Vicente
 María Pilar Navarro i García
 Maria Salcedo i Ruiz
 María Teresa Cirujeda i Chicote
 Maribel Soriano
 Mariluz Martínez i López
 Marina Gómez i Andrés
 Mario Alberto i Pinazo
 Mario Mazcuñan i Marín
 Marisa Arrés i Izquierdo
 Marisa Segura i Muñoz
 Marisa Valiente
 Marta Alcamí i Sarrió
 Marta Jiménez i González
 Marta Sadana
 Maruja Belmonte
 Matilde Guillem i Escude
 Maximina Pérez i Pérez
 Mercedes García i Blanco
 Mercedes Martínez
 Mercedes Raro i Mañez
 Miguel Angel Navarro i Valera
 Miguel Ángel Ramírez i Jarque
 Miguel Garcerá i Peñarrocha
 Miguel Garcia i Hinstrosa
 Miguel Rico i Benet
 Miriam López

Nabila Fuertes
Nacho Marquez i Gonzalez
Natividad Blasco i Arnalte
Natividad Doñate
Noel Gotor i Pérez
Noelia Marchán i Comeche
Nuria Martín i Gandia
Nuria Serrano i Calvo
Óscar Alonso i Esquer
Óscar Aranguren i Pérez
Pablo Navarro i Ros
Paco Aranguren i Álvarez
Paquita Rajadell i Monreal
Pascual Badía i Herraiz
Patricia Barco i Ormeño
Patricia Cortés i Gómez
Patricia Domingo i Cencerrado
Patricia Giner i Garvi
Pedro Hernáiz i Bascuñana
Pedro Martínez i López
Pedro Martínez i Martínez
Pedro Peláez i Navarrete
Pepe Cabañas
Pepita García i Gil
Peter Valentinov
Pilar Alcaide i Bronchal
Pilar Gracia i Dobon
Rafa Martínez
Rafa Vadriel i Arribas
Rafael Poveda i Belmonte
Rafael Samuel i Navalon
Ramon Colomer
Ramón Giemeno i Docon
Raquel Rajadell i Gea
Raúl López i Corrales
Rebeca Pérez i Requena
Reymundo Narváez i Osorio
Roberto Sanchez i Gimenez
Roberto Segundo i Rajadell
Rogelio Pérez i Aspas
Roman Gutierrez i Salto
Rosa Monleón i Pérez
Rosa Morales
Rosa Requena i Sorroche
Rosa Rus
Rosa Torres i Aspas
Rosa Ventura i Chiva
Rosalia Cortés i Nova
Rubén Gallardo i Prades
Rubén Izquierdo i Esteban
Ruth Marín i Comes
Sahila Ariño i Arán
Saida Corma i Alarcón
Salvador Rubio i Carmona
Sandra Alfonso i De Encarnacion
Santiago Boluda i Gutiérrez

Sara Albors i Ruiz
Sara Calero i Cervera
Sara Colon i Gaona
Sara Saavedra i Carrasco
Sara Vicente
Sebastián Domínguez i Sánchez
Senadora Perez i Villaescusa
Sergio López i Marqués
Sheila Castillo i Aliaga
Sheila Domínguez i Díaz
Sheila Hernández i Fernández
Silvia Herrero i Esteban
Silvia Saiz i Perez
Silvia Yepes i Lara
Simeon Labrador i Millan
Soledad Perez i Garcia
Sonia González i Argente
Soraya Martinez i Venteo
Soraya Ortega i Navarro
Susana Huguet i Díaz
Talia Lozano i Piró
Teresa Martinez i Alcón
Teresa Navas
Thais Gerald
Thalia Andres
Tomás Mellado i Sánchez
Tomasia Manuela Azor
i Mohedano
Trini Juberia i Usero
Valentín Zaplana i Marqués
Vanesa Martínez i Arias
Vanesa Navarro
Vera Gabaldo i Sahuquillo
Vicenta Gómez i Martín
Vicente Ariño i Espinosa
Vicente Rodríguez i Lozano
Vicente Ros i Castell
Vicky Plaza i Perez
Victor Grimaldos i Paniagua
Victor Martín i Sanz
Victor Ribero i Vicente
Victoria Hernáiz i Bascuñana
Virginia Alegre i Sambernando
Vladimir Puerta i Castro
Yolanda García i Calderero
Yolanda González i Martínez
Yolanda Landete

PROGRAMACIÓ D'ACTES 2026

Diumenge 8 de Març

18.00h Berenar per als nostres socis.

Dissabte 14 de Març

Plantà de les Falles i Ornametació de carrer.

Diumenge 15 de Març

09.00h Visita del Jurat Qualificador.

15.00h Concentració al Casal per arreplegar a les nostres FM.

17.00h Visita de Cortesía a les Falles de Gilet i Faura.

00.00h Orquestra «MONKEY».

Dilluns 16 de Març

15.00h Concentració al Casal per arreplegar a les nostres FM.

18.00h Lliurament de premis de FJSF i visita de Cortesía a les Falles de Sagunt.

00.00h Orquestra «SHAKARA».

Dimarts 17 de Març

15.00h Concentració al Casal per arreplegar a les nostres FM.

17.00h Visita de Cortesía a les Falles de Port de Sagunt.

23.30h Orquestra «GAMMA».

Dimecres 18 de Març

08.00h Despertà

18.00h Festa Infantil.

00.00h Grup «HELIOS BAND».

Dijous 19 de Març – SAN JOSEP

09.30h Concentració al Casal, per arreplegar a les nostres FM.

11.00h Inici de l'ofrena floral a la nostra Mare de Déu dels Desamparats.

14.00h Mascletà

21.30h Cremà de la Falla Infantil.

Castell de focs artificials i cremà de la Falla Gran (per determinar).

La Comissió de A.C. Falla La Palmereta, es reserva el dret de modificar o suprimir qualsevol dels actes al present programa.

Per qualsevol circumstància i en conseqüència del foc, coets o acte faller, algú vei tinguera deteriorament de la seua vivenda (trenca-ment de cristalls, persianes, façada, etc), li preguem acudisca a comunicar-ho al President de la Falla, amb el fi de formular la pertinent reclamació davant la companya d'assegurances, que totes les falles tenim concertada.

RESUM 25-26

Nominació representants

Acomiadament representants

Proclamació

Acomiadament FFMM FJFS

Exaltació FFMM FJFS

Cort FMI FJFS

Infantil

Adult

Ofrena Verge del Pilar

Play-back

Ofrena Verge del Pilar

Setmana Cultural

Setmana Cultural

Setmana Cultural

Setmana Cultural

Setmana Cultural

Setmana Cultural BERTO MARTINEZ

Setmana Cultural

Exaltació

Exaltació

Exaltació

Presentació esbossos falles

Presentació esbossos falles

Gala infantil de la Cultura

Nadal

Nadal

L' A. C. Falla La Palmereta vos desitja Bon Nadal i prosper any 2026

1r en basket femení

A. C. FALLA LA PALMERETA

2n torneig de dards

3r torneig de billar

Esports

Bateig de la falla gran

Bateig de la falla infantil

CALIZA

POOL BAR

gastronomía
eventos
piscina
música *en directo*

@calizapoolbar

ABIERTO TODO EL AÑO
CARPAS CLIMATIZADAS

Avenida Ojos Negros, 72
Puerto Sagunto Junto a Horno Alto nº 2

Lo tenemos todo

Reservas 675 741 608 / 675 615 357

www.calizapoolbar.es

ieeee!
 SAGUNTO CASH
CASH & CARRY

XÉ QUE
BO!

Haz tus pedidos de fallas
en nuestro centro. Tenemos

DESCUENTOS

A fer.
la mà.

de traca

FELICES FALLAS
2026

LA MARE
QUE VA

Tot
per l'aire

 96 187 23 11 - 677 83 98 29

Situado en la calle Aceria 27B 46520
Pol. Ind. Ingruinsa · Puerto de Sagunto (Valencia)
Horario de atención al público de 9.00h. a 14.00h. y
de 16.00h. a 19.00h. Los sábados de 9.00h. a 14.00h.

• CERVECERÍA RESTAURANTE •

Teléfono **96 267 28 41** • donpiquecerveceria@gmail.com
 Avda. Mediterráneo, 81 • 46520 • Playa Puerto Sagunto

T. 96 267 22 44. Avd. 9 de octubre, 53
 46520 PUERTO DE SAGUNTO (Valencia)
 teide@teidehostal.com / www.teidehostal.com
 www.teiderestaurante.com

teide·1958
 TEIDE RESTAURANTE & HOSTAL
Tradición y Actualidad

cuidar

les nostres tradicions
ens posa en peu.

 **caixa
popular**
Cuidem les persones.

VEOVE QUEVES
ÓPTICOS & AUDIÓLOGOS

A L'antiga

Roba Tradicional

Juan Vicente Solaz Giménez

C/ Concepción Arenal, 25 baix - Port de Sagunt

962 678 767 - 616 671 475

Horario

Lunes **CERRADO**

Martes 15:30h. a 18:00h.

Miércoles 15:30h. a 19:30h.

Jueves 15:30h. a 19:30h.

Viernes 9:30h. a 13:30h.
y de 15:00h. a 19:00h.

Tratamientos faciales y corporales

- Radiofrecuencia Indiba (Edna Pro)
- LFU Adipologie
- Presoterapia
- Depilación (URUCCU) Láser Premium
- Maquillaje social, novias y falleras
- Peinado Falleras

Cita previa 669 142 882

 carmenalcaide

Avda. Arquitecto Alfredo Simón, 28 B · Puerto de Sagunto

Boutique
del **Reloj**

Avda. de la Ribera, 2 Bajo (Edificio Rotonda)
46520 Pto. Sagunto (Valencia) tel. 962671175
www.boutiquedelreloj.es

JOSE ANTONIO EIVAN
SINCE 1971
PELUQUEROS

Avda. 9 de Octubre 85
Puerto Sagunto
Telf. 96-268-05-67

ROBERTO MARTINEZ
FOTOGRAFO

RMI

RASOS DE MARGA

Calle Pintor Pinazo, 51
Puerto de Sagunto

Telf: 638 972 602

C/ Velázquez, 4
T. 962 670 038
46520 Puerto de Sagunto
(Valencia)

RESTAURANTE - BOCATERIA

Doñate

CONTACTO: 962675374

Todos los días
MENÚ DIARIO
• bebida • café • postre

@RestauranteDonateOficial

Joyería · Relojería

Maite®

Av. 9 de Octubre 61
Puerto de Sagunto
T:962 674 613

'epicentre
T: 963 148 459

PLAYA PUERTO SAGUNTO

desde 1986

R.C.

RESTAURANTE - CAFETERÍA

SAN LUIS

JOSE VICENTE BOSQUE
629 522 938

C/Major, 11 Faura
 46511 Faura - València

OFICINA
 685 747 004
 pirotecnialluch@gmail.com

Autotres

**REPARACIONES
 DE CHAPA
 Y PINTURA**

Pol. Industrial Inguinsa
 C/ jerónimo Roure, 47
 96 267 26 53

autotres@hotmail.com
 PUERTO SAGUNTO (Valencia)

BAZAR XINFU

Avda. Hispanidad, 12-14
46520 Puerto de Sagunto
Tel. 961 185 460

**Todo tipo de artículos para tu
 hogar: papelería, ferretería,
 juguetes, ropa, zapatos, bolsos,
 reparación y accesorios de
 móviles y mucho más.**

La Lyonesa

Desde 1968. Cocinamos por ti. Comida para llevar. Pastelería.

Las recetas de las abuelas siempre serán las mejores.
 Con nuestra cocina casera queremos que no queden en el olvido

Artesanos. Calidad y confianza.

T. 649 695 137 / 962 673 331
 Facebook: Lyonesa Puerto De Sagunto
 Virgen del Carmen, 22, bajo. Puerto de Sagunto (Valencia)

CENTRO IMPRESION DIGITAL - IMPRENTA RAPIDA

Fotocopias, Impresión digital, Cartelería pequeño y gran formato, Tarjetones de Boda, bautizo, comunión... Impresión sobre lienzo y papel fotográfico, Sellos caucho, Material de oficina, etc...

Y AHORA DESCUBRE
MUCHO MÁS EN *Smile*
by hmdigital

www.hmsmileprint.com

C/Maestrat, nº1 - Puerto Sagunto (Valencia) Telf. 96 267 42 69
<http://www.hmdigital.es> e-mail: administracion@hmdigital.es

**AUDIO ÓPTICA
MEDITERRÁNEA**

*Ja Estem
En Falles*

📞 601 169 574 📞 96 269 8008

📷 @audioopticamediterranea

Av. Hispanidad, 6. 46520 Puerto de Sagunto

nº Col. 2821

del
germán

**CLÍNICA DE FISIOTERAPIA
Y REHABILITACIÓN**

Tratamiento en consulta y a domicilio
Telf. 660.124.926
C/. Palmereta, 2 - bajo - Puerto Sagunto

ROS MAR
Indumentaria Valenciana
Trajes Falleros

AVDA.CAMP DE MORVEDRE, 87
PUERTO SAGUNTO
Telf. 96 267 15 75

serrano

Joyería

RELOJERIA • TALLER DE JOYERIA PROPIO
CALIDAD Y BUEN PRECIO

Telf. 96 268 21 35
Avd. 9 de Octubre, 97 A • Puerto Sagunto

pickin'pack

C Palmereta 4 (Puerto de Sagunto)
mail. suinofi@gmail.com
wasap. 620 826 371

libreria
papeleria
impresiones
material oficina

500 libretas

mail. quinientaslibretas@gmail.com
wasap. 623 259 475
carrer vent de ponent 31 bajo

libreria papeleria

Tribike

C/ Isla Cerdeña, nº 26, bajo
46520 Puerto de Sagunto (Valencia)
T. 961 183 573 M. 687 197 430

TINTORERIA
Trisec

C/ Fornás, 1
Puerto de Sagunto

96 268 10 41
sumesacb@yahoo.es

Horario:
L-V: 9:30h a 13:30h y 16:30h a 20:30h
S: 9:30h a 13:30h

Diseño PTICAS

ESPECIALISTAS EN MODA Y DEPORTE
CUIDAMOS TUS OJOS

Avd. Camp de Morvedre, 82 bajo Tel. 96 268 40 50 Puerto de Sagunto

www.diseñoopticas.es

601 075 033

@diseño-opticas

 96 267 26 43

floristeriasayas.es / floressayas1@hotmail.com
c/ Del Trabajo, 23. Puerto de Sagunto (Valencia)

Cafetería - Bocatería

Tapas, almuerzos y cafés
Fabiola 107
Av. 9 de Octubre 107

Clínica Daniela

FISIOTERAPIA Y OSTEOPATÍA

623 593 966

Calle Murillo, 8
46520 Puerto de Sagunto

danielafisioterapeutaosteopata.com

VISITA LA NOSTRA BOTIGA

Av. 9 d'octubre 17 baix
Port de Sagunt (Valencia)
Telf: 646648374

CARPINTERÍA METÁLICA **TAGEAL, S.L.**

**ALUMINIO - HIERRO
COMPACTOS
MAMPARAS BAÑO
CRISTALES
AUTOMATIZACIÓN DE PUERTAS
CERRAMIENTOS
CUBIERTAS DE TERRAZAS
FORJA INOXIDABLE**

info@tageal.es · www.tageal.es
C/ Palancia, 12 · Albalat dels Tarongers
T. 962 628 566 · F. 962 629 060
M. 657 926 182

JAVIER ESCRIBÁ
661 551 726
javi@decsumiport.com

Av. Ojos Negro, nº 8
46520 - Puerto de Sagunto - Valencia
Teléfono 961 112 667

Asador
ham
ham

Teléfono de encargos
962 684 290

C/ Palmereta, 6
46520 Puerto Sagunto

ZACERRRI
CERRAJERO URGENTE 635 614 675

Apertura Puertas Alcorazadas, Blindadas ...
 Copia de llaves Vehículos Transponder
 Cambio y Mantenimiento de Cerraduras
 Instalación y Venta de Puertas Alcorazadas

Tel. 96 118 72 00 - C/. SAN PEDRO, 25 B - 46520 PUERTO SAGUNTO

 Bordados
 Costa Azahar

BORDADO
 PERSONALIZADO E INDUSTRIAL

C/ TEODORO LORENTE, 142
 46520 PUERTO DE SAGUNTO
 962 690 941

FRUTAS Y VERDURAS

PEPE E HIJAS
desde 1997

T. 698 965 773

Cosecha propia de sandía y melones
 C/ Escalante, 28
 Puerto de Sagunto

RETALLA LA
 CONSUMICIÓN

CONSUMICIÓN
 2026

CONSUMICIÓN
 2026

RETALLA LA
 CONSUMICIÓN

CONSUMICIÓN
 2026

CONSUMICIÓN
 2026

VISTALIA®
ÓPTICA
RIZA

**US DESITJA
BONES
FALLES
2026**

WWW.OPTICARIZA.ES

AVD. ARQUITECTO ALFREDO SIMON N°46
TEL. 96 082 23 10

The advertisement features a black background with several colorful fireworks exploding in the upper left quadrant. At the bottom, there is a horizontal band of bright orange and yellow flames. The text is white and orange, providing a high-contrast look against the dark background.

**Des d'A. C. Falla
La Palmereta volem
agrair a cada
una de les persones
que formen part
del present Llibret.
Sense totes eixes
persones que aporten
els seus articles
d'opinió, no podríem
haver realitzat aquest
projecte, el qual
esperem que gaudiu.**

Delegació de Llibret

el Faro

BODAS & EVENTOS

96 260 70 25

Avenida Mariano Benlliure 18
Canet d'en Berenguer (Valencia)

WHATSAPP 665 83 52 40

